

Sjarlataner kan bevege seg fritt

Adresseavisen

Legen og naturlegen

Legen og naturen

Om pølseveg og ¹ 1-4 armen som krumtappen i menneskene

Formule for en

Natur legen

Formue for en «Mirakelkur»
naturlege-kur på helsetilværelse

— Første besøk hos en naturmedisinær kostet meg ras!
 jeg fikk klar forklaring av at kuren henger på titt vill b
 jeg ga opp, mest «rullig ubekvemt»
 konsultasjon r. o. v. t. r. v. t.

...som ikke er norsk læge eller tannlæge.
 ...den 29 april 1871 med

— Første besøk hos en naturmedisiner kostet meg ras
jeg fikk klar forståelse av at kuren hsn / a / p y t i ' v l l b t
Jeg ga opp, mest or t i j g b k e / k e r r u t
konsultasjonene, o g e

19 juni. Nr. 9. 1936

Lov om innskærnkning i adgangen for den som ikke er norsk læge med
 at øvke i kur.¹ 1908 nr. 28. 1 og utr. §§ 157 og 332, lov des. 1948 nr. 3 § 9 - Ifr. indlægere lov 29 april 1871 med

Janu. Nr. 9. 1936

lov om innskränkning i adgangen for den som tilläta sig att utöfa yrket som läge eller tandläge i Sverige.

§ 1. Den som tar syke i kur uten å være norsk læge eller tannlæge, må ikke kalle sig læge eller tannlæge eller gi sig noen titel eller betegnelse som er egnet til å få folk til å tro at han har rett til å utøve læge- eller tannlægevirkomhet. Forbudet gjelder alle betegnelser som inneholder ordene læge eller doktor eller sammensetninger eller forkortelser herav (sturius, huddoktor, dr.), eller ord eller forkortelser som lett kan forveksles med slike betegnelser. Han må heller ikke på annen måte overfor den som søker hans hjelp, virklig utgi sig for å være autorisert til å yde hjelp i sykdomstilfelle, eller betegne sig som spesialist i noen slags sykdommer eller sykebehandling.

§ 2. Den som tar syke i kur uten å være norsk læge eller tannlæge, må ikke i noen samtykke eller

11 juni 1980 nr. 42 og 43.

Den som tar syke i ku...

Telefonstorr.

— Kjenne ham igjen
på tykktarmen...

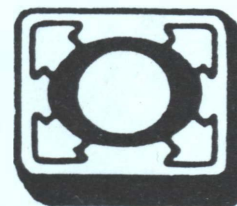
ter nedkjørt
«tekur»

DÄNIKEN * ASTROARKEOLOGI * "UFORKLARLIGE OPPLEVELSER" *
EN VURDERING AV DEN PARAPSYKOLOGISKE FORSKNINGEN * HANSELS
OPPDAGELSER * MER OM LIKKLEDET * VITENSKAPENS GRENSER *
ASTRONAUTER OG UFO * UFO OVER LIERNE * OPTISKE UFOER * MER OM
ASTROLOGI * NATURMEDISIN/KVAKKSALVERI * FAKTA OM NATURMEDISIN *
PARAPSYKOLOGI, VITENSKAP ELLER PSEUDOVITENSKAP * UFOENE FLYR
FREMDELES - I KRIMINALJOURNALEN * KOBLER UT STORHJERNEN *
"ONDE FORFØLGELSER" * MOSJØEN-RAPPORTEN * HESSDALEN * MED MER.

NIVFO

NORSK INSTITUTT
FOR VITENSKAPELIG
FORSKNING OG OPPLYSNING

bulletin

NR. 4-5:84

4. ARGANG

ISSN 0800-0360

POSTADRESSE:

Postboks 2119
7001 Trondheim
Telefon: 07/84 67 82

LANDSREGION ØST:

Bernt Ankersgt. 5
Oslo 1
Telefon: 02/11 47 50

LANDSREGION SØR:

Postboks 50
4821 Froland
Telefon: 041/38 425

LANDSREGION NORD:

Postboks 990
9401 Harstad
Telefon: 082/72 332

LOKALREGION VEST:

Postboks 198
4056 Tananger
Telefon: 04/69 63 45

ANSVARLIGE REDAKTØRER:

K. Stenødegård og Jan S. Krogh

TRYKK: NIVFO's Trykkeri

INNHOOLD:

SIDE

Däniken	3
Mer om astroarkeologi	9
Hessdalen	10
"Uforklarlige" opplevelser	11
"Juletre-tyver"	14
En vurdering av den parapsykologiske forskningen	15
Hansels oppdagelser	16
Mer om likkledet	18
Ildkuler	20
Vitenskapens grenser	21
Astronauter og UFO'er	22
"Tallerkener" og plasma	23
UFO over Lierne	32
Optiske UFO'er	33
Norske oppklaringer	34
Mer om astrologi	35
Curt Roslund besøker NIVFO	43
Astronom slakter astrologien	44
"Ordet fritt"	45
Besøkte naturlege - dødssyk	46
Noen fakta om naturmedisin	51
Hva er naturmedisin ?	53
Parapsykologi - vitenskap eller pseudovitenskap ?	54
"Ut-av-kroppen-oplevelser"	57
UFO'ene flyr fremdeles -- i Kriminaljournalen	59
Kobler ut storhjernen	61
Onde forfølgelser	62
Mosjøen-rapporten er kommet !	64

ABONNEMENT: KR. 95,- bestilles hos

NIVFO
Boks 2119
7001 Trondheim

POSTGIRO: 3 46 95 74 5 nr. pr. år.

Däniken

Gjennom de siste 15-20 årene har forfattere verden over skrevet et utall av bøker innenfor det området som kalles astroarkeologi. Bøkenees gjennomgående tema er at vi mennesker kan takke noen ikke-jordiske astronauter for vår sivilisasjon. I tidligere tider la disse fremmede romguder kimen til vår kulturelle og tekniske utvikling, ja, muligens skapte de endog mennesket (homo sapiens).

Sporene etter disse romgudene finnes stadig, hevder astroarkeologene. De mener å ha vektige indisier for at våre historiebøker må revideres grundig. Det materialet de arbeider med stammer hovedsakelig fra utgravinger og ruiner av monumentale byggverk, men også gamle skrifter inngår i deres argumentasjon. F.eks. Popol Vuh og Gilgamesh-eposet.

Den person som er opphavsmann til astroarkeologien slik vi kjenner den i dag er den selv-lærte Erich von Däniken. Hans ubestridte suksess som forfatter satte for alvor fart i denne alternative fortidsforskningen.

Og leserne tror ham så gjerne. Boken Fortids Gåter, Fremtids Virkelighet (tysk originalutgave: Erinnerungen an die Zukunft), oppnådde et opplag på hele 1.200.000 eksemplarer bare på tysk. Den fikk sogar særdeles positive omtaler f.eks. i Stern, hvor det faktisk ble trukket paralleller mellom Trojas oppdager, Heinrich Schliemann og Däniken. Dessuten viste utlandet og filmindustrien interesse for Dänikens populærvitenskapelig innpakke teori:

Fjorten land har hittil ervervet rettighetene til boken, og våren 1970 gikk en "dokumentarfilm" bygget over "årets Econ-bestseller" (forlagsreklame) over det hvite lerret... skriver Gadow i sin utmerkede bok: FORTIDS GÅDERS FORKLARING. Der heter det forøvrig at Dänikens bøker i slutten av mars 1973 hadde nådd et verdensopplag på 9 millioner eksemplarer.

Dessverre er det neppe mulig å trenge til bunn i alle Dänikens "uløste fortidsgåter", da de for det meste mangler kildehenvisninger, eller at kildehenvisningene skjelden er riktige og noen ganger direkte falske... Det ville ha krevet årelange etterforskninger.

Som off-beat forfattere flest henter Däniken sine opplysninger fra andre høyst tvilsomme bøker, hovedsakelig fra kun fem: Den Fantastiske Virkelighet, av J. Bergjer og L. Pauwels, Mysterier i 100.000 år, og Verratene Geheimnisse, av R. Cherroux, Fund, forskere og fortidsgåder, av C.W. Ceram, samt Aferstandene Geschichte av E. Bacon. (Til og med stavefeil har vært sitert !) Men ingen av de her nevnte bøker eller forfattere nevnes av Däniken..

Noen nærmere utdypring av Däniken-bøkens mildest talt tvilsomme natur skulle ikke være nødvendig i dag.

Men for dem som måtte ønske nærmere detaljer vil vi henlede oppmerksomheten på følgende to bøker:

FORTIDS GÅDERS FORKLARING,
av Gerhard Gadow (NIHIL Press Inc.
Danmark, 1973,

og

DÄNIKEN I SØGELYSET,
av Willy Wegner, (FUFOS København
1977.)

Her bringer vi noen eksempler på Dänikens berømte "mysterier".

PALENQUE-SARKOFAGLOKKET

Ved utgravninger og undersøkelser i ruinbyen Palenque, Mexico, fant arkeologen Alberto Ruz Lhullier i 1949 en hittil ukjent nedgang i Inskripsjonenes Tempel. Trappenedgangen var fylt opp med sten og grus, og langsomt trinn for trinn arbeidet arkeologene seg ned i pyramiden. Først i juni 1952 hadde man nådd helt ned til grunnplanet og ved det 71. trinnet sto man overfor en fastmurt vegg. I veggen var det en kiste som inneholdt smykker og skåler. Etter å ha passert denne hirdringen dukket det opp en ny, en 3-4 meter tykk mur, som

også ble gjennombrutt. Atter fant man en kiste. Denne inneholdt 6 skjeletter av unge mennesker. Etter enda en tilsmurt dør sto arkeologene foran en trekantet åpning som var dekket av 2 tonns tung stenplate. Bak denne fant man endelig et gravkammer. Midt i rommet sto en stor sarkofag, dekket av et 5 tonns tungt reliefprydet løkk. Da arkeologene i november 1952 fjernet løkket fant de et 1,73 m langt skjelett av en mann. Hans alder ble anslått til ca. 40-50 år. Ansiktet var dekket av en jademaske og der var mange smykker. (ill. 1 og 2).

Dänikens tolkning av funnet

"Man ser her et menneskelig vesen, som sitter med overkroppen bøyd fremover - i veddeløpskjørerstilling. Ethvert barn vil i dag identifisere hans fartøy som en rakett. Den spisse forenden går over i merkelig rillede utbuktninger; rakettens kropp blir heretter bredere, og fra halen står det ut stikkflammer. Vesenet betjener en rekke ubestemmelige kontroll-instrumenter med hendene, og helen på venstre fot hviler på en slags pedal." (I sin bok nevner Däniken at funnet ble gjort i 1935.)

Faktiske forhold, i korte trekk

Man har bl.a. sammenlignet sarkofaglokkets motiv med andre billedlige fremstillinger og beskrivelser fra templene i Palenque, så la oss se på noen detaljer:

"ASTRONAUTENS" ANSIKT

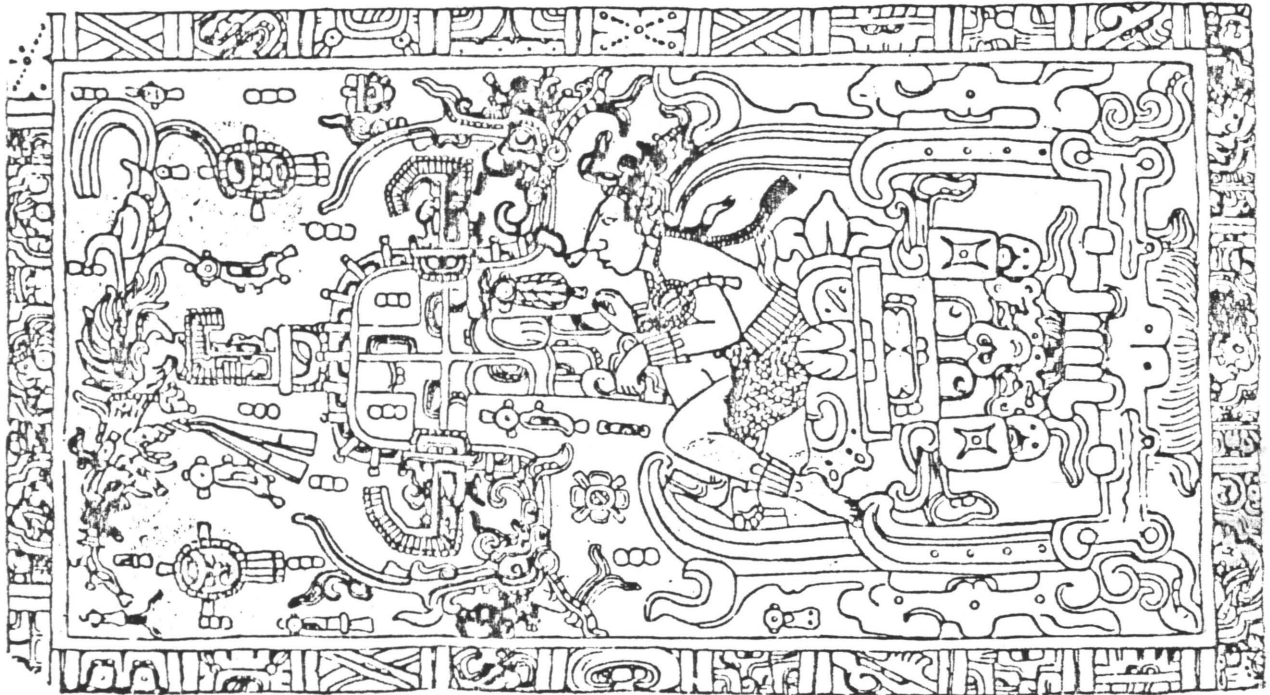
Ansiktets profil har tydelige og karakteristiske trekk. Kraniet går opp i en spiss, slik det passet seg for mayaer. Denne hodefasongen fikk de allerede kort etter fødselen ved at de ble lagt i spenn mellom to stykker tre.

Nesens fasong er kunstig endret slik at den blir krum og forlenges langt opp i pannen. Denne endring ble laget med kitt eller voks for å etterleve mayaenes skjønnehetsbegreper. Denne karakteristiske profilen går igjen på andre motiver. Se neste side.

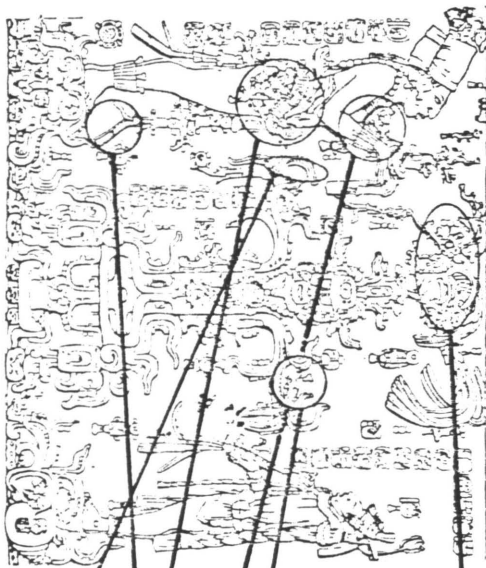
KLESDRAKT OG SMYKKER

I sin beskrivelse av "vesenet" omtaler Däniken dels en japansk halsutskjæring, dels en dobbeltslange som fører bakover

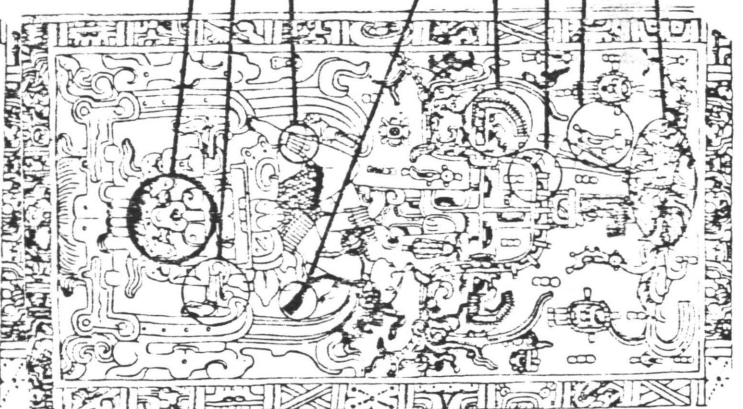
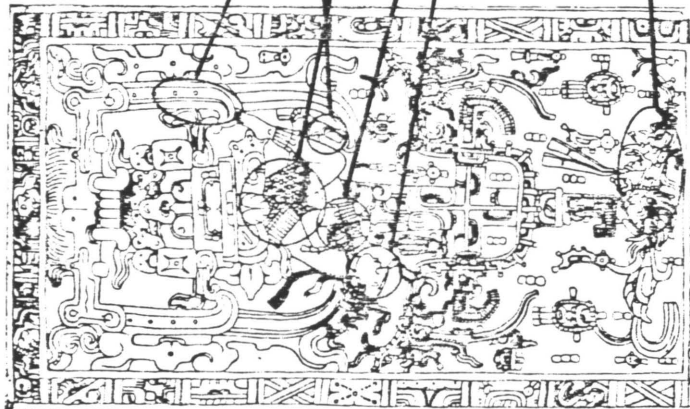
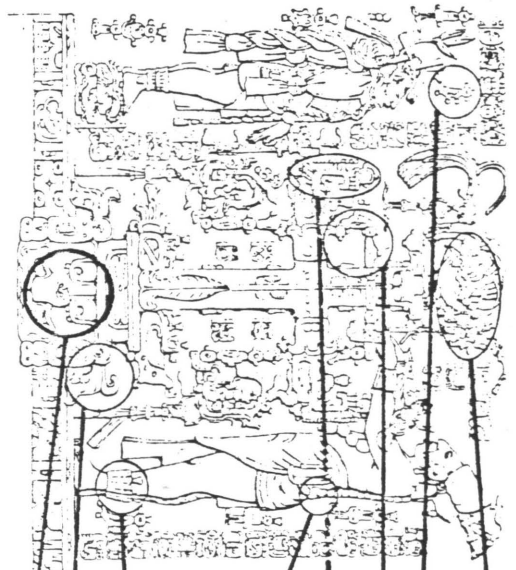
1

2

3

fra hjelmen. Sammenligner man med lignende skikkelser fra andre relieffer fra Palenque ser man tydelig at det er tale om et perlekjede som samles i nakken og henger ned langs ryggen. Däniken nevner også mansjettene om håndledd og ankler, som tettsluttende avslutninger på en kroppsdekkende drakt. Men disse mansjettene ses også på relieffene som er avbildet på forrige side.

"Astronautens" belte, som er lukket med en "sikkerhetslås", kan også ses på fig 2. Man kan også se at beltet tjener som oppheng for mayanes lendeklede. Et slikt lendeklede har også "astronauten" på. Det er sogar tale om samme mønster som på fig. 2.

"KOMMANDOKAPSELEN"

På grunn av mayaenes stiliserte fremstillinger har fantasien lett spill. Hva som umiddelbart kan slås fast er at det sitter en quetzlfugl på toppen av "kommandokapselen". For mayaene var det en hellig fugl og dens lange halefjær var av stor verdi for dem (1). Derne fuglen er et felles trekk ved alle tre relieffene på forrige side.

Det som Däniken omtaler som "utbukninger som ligner innsugningshuller", ses også på Korsets tempel (fig. 3). Et annet fellestrekk er den stiliserte slangen som snor seg omkring tverrgrenene på korset.

Selve den avskjermingen som ifølge Däniken skal utgjøre "kommandokapselens kabin", er tydeligvis overdimensjonerte blad fra maisplanten, som også ses på Løvkorset (fig. 2).

Det kunne trekkes mange flere paralleller men en trenger ikke ytterligere detaljer for å kunne vurdere grunnlaget for Dänikens motiv. Dänikens tolkning har absolutt intet for seg. En kan bare være enig med Gerhard Gadow når han skriver:

"det kreves faktisk en viss grad av naivitet for å akseptere Dänikens tyding." (Ja, den slags naivitet er vi såvisst ikke fremmed for i andre sammenhenger heller....)

Se også omtalen av Däniken og Nazca-figurene, i NIVFO-Bulletin nr. 3/1983.)

KARAKTERISTIKK

Som barn var han flink til å fortelle historier, en ferdighet som han tydeligvis har bevart og utviklet som voksen. Men for Däniken er det ikke lenger tale om harmløse historier. Nå vil han forsøke å underbygge påstanden om at fremmede astronauter besøkte vår planet i en periode mange tusen år før vår tidsregning. Men han arbeider meget dårlig for sin sak. Etter hugg-av-en-hel-og-klipp-av-en-tå-prinsippet river han detaljer ut av deres naturlige ramme (jmf. f.eks. sarkofaglokket), for å plassere dem som et ledd i sin "beviskjede". Hans kritiske sans er ikke til å få øye på. For å få ting til å passe med sine påstander benytter han seg også av unnlatelses-metoden. Som ufoistene utelater han opplysninger som stiller hans indier i et dårlig lys.

Däniken har det også med å benekte fakta. Et av de mange eksemplene på dette er hans fabuleringer når det gjelder egypternes flytting av store stener. Men han er immun overfor kritikk.

Vitenskapelig sett spiller Däniken ikke noen merkbar rolle. Han er uvitenskapelig, subjektiv, usystematisk, har utfattede meninger og forsker ikke.

Dänikens argumentasjon holder ikke, og inntil videre må man bare konstatere at hans påstander om romgudenes aktivitet på jorden kun er noen ord på et stykke papir. HVERKEN MER ELLER MINDRE !

Det arbeides i dag med denne såkalte forskringen innenfor et selskap ved navn "ANCIENT ASTRONAUT SOCIETY", og som arbeider under mottoet: Come Search with us !

Denne har også vært kalt "Dänikens fagforening".

Et tvilsomt fag får en si, men svært innbringende !

TEKST TJL BILDENE FORAN

Fig.1:

Tegningen gjengir linjeføringen i det uthugde relief på sarkofaglokket i Palenque, Mexico.

Fig.2:

Likhetspunkter mellom sarkofaglokket og løvekorset (1).

Fig.3:

Likhetspunkter mellom sarkofaglokket og korset fra Korsets Tempel, Palenque (1).

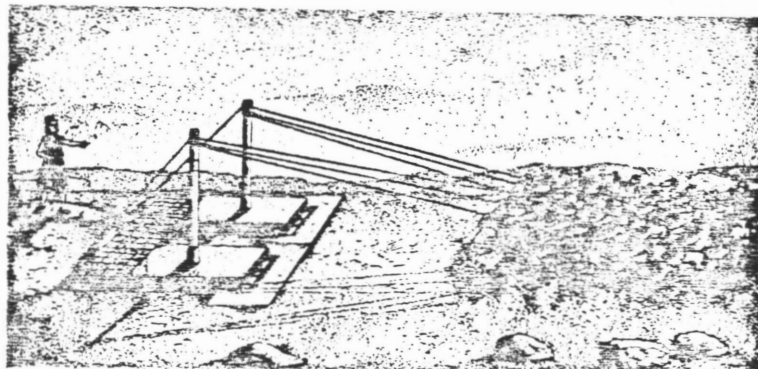
BILDENE ER HENTET FRA BOKEN
Däniken i Søgelyset, av
Willy Wegner, FUFOS 1977.

4

Fig.4 (over): Gravplaten fra Palenque slik den gjengis i et vitenskapelig verk.

Fig. 1 på forrige side er den samme gravplaten slik den fremtrer på omslaget av de tyske utgaver av Dänikens bok "Fortids Gåter Fremtids Virkelighet" (En vil se at Däniken har funnet det nødvendig å pynte litt på tegningene..., for at den best mulig skal kunne assosieres med en "rommann" i en eller annen teknologisk farkost. Som vi ser er denne ideen T Ø V !

5

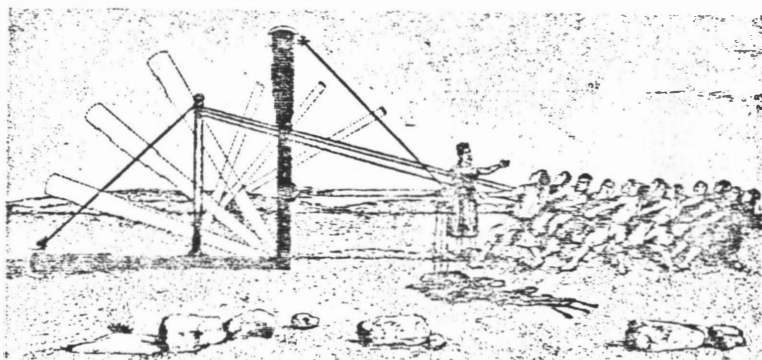
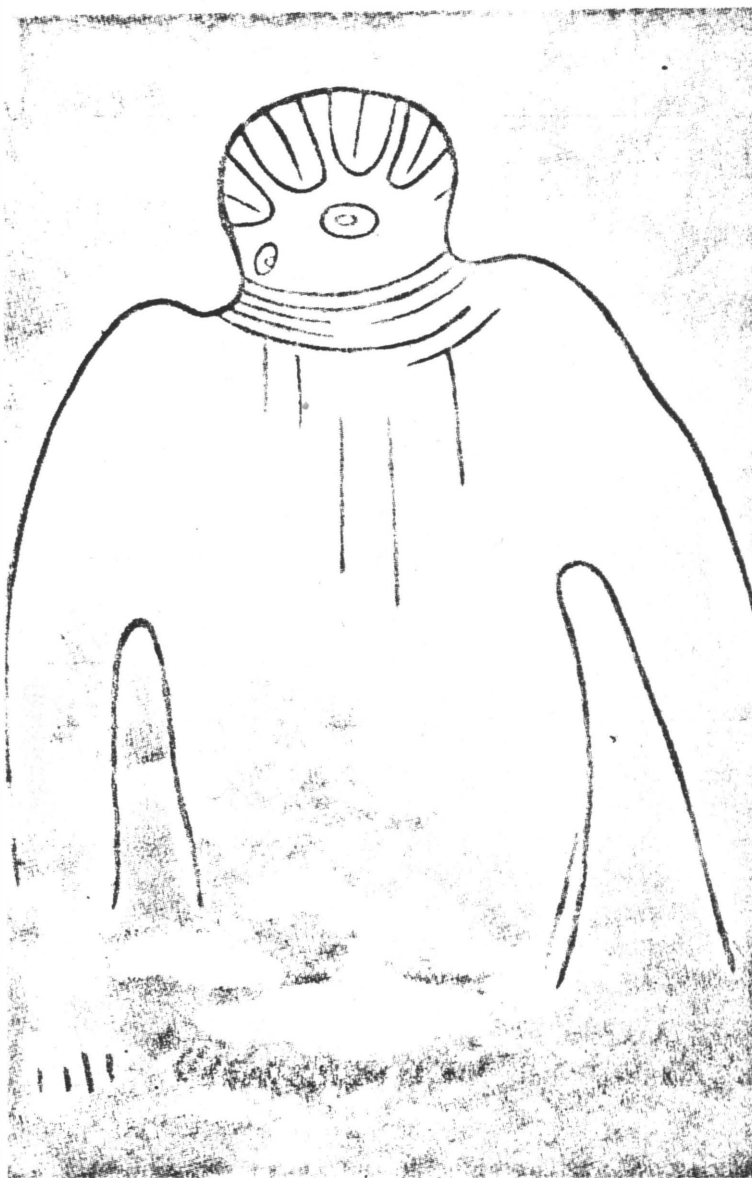

Fig.5 (over):

Ifølge Däniken er de store kvædratiske hullene i Tiahuanacos Solport "uforklarelige". Imidlertid har formålet med dem vært kjent i over 25 år: De gjorde transporten og reisingen av monumentet lettere. (Gadow, 1971.)

Ill.1: "Mars-guden". Iflg. Däniken fore-
stiller denne skikkelsen med de svømmen-
de øynene en utenomjordisk astronaut med
romdrakt og hjelm. Dessverre er skikkels-
ens nederste halvdel ikke bevart, ellers
ville vi kanskje ha sett at den er like
så naken som sine kvinnelige medastrona-
uter på ill. 2 ovenfor til høyre.

Ill.2: Nakne "Mars-gudinner" omkring en
muskuløs kjempe med "antenner". Lhote
klassifiserer dette bildet sammen med
"Mars-guden" (ill.1) som tilhørende en
"dekadent rund-hode-periode", rundhode-
stilens siste stadium, er som karakter-
istisk ved at figurenes hoder og fris-
yrer er blitt stiliserte.

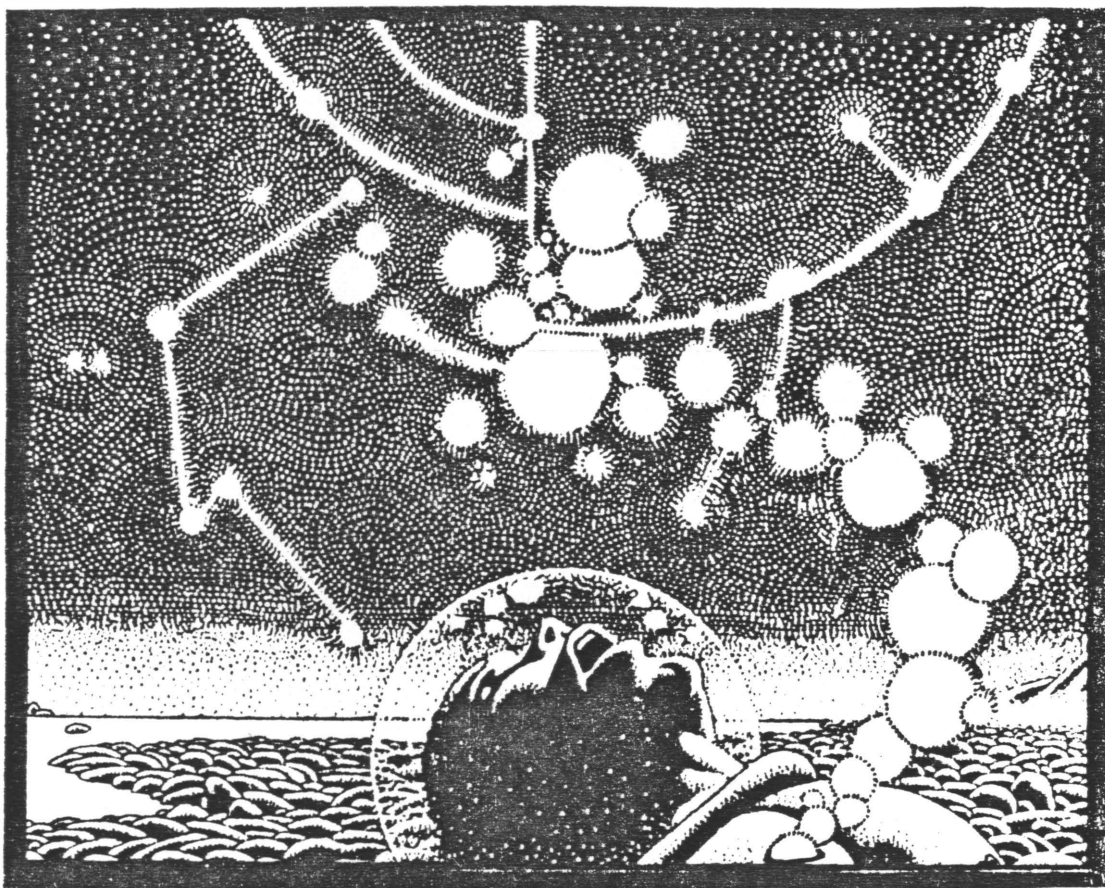
Bildene er hertet fra boken FORTIDS GÅDERS FORKLARING, av Gerhard Gadow
NIHIL PRESS INC., 1973.

Boken tar for seg spørsmålet om Däniker og hans kilder, med andre ord det stadig
like aktuelle spørsmålet om mangel på kildekritikk, som så sterkt preger off-beat
litteraturen.

Mer om astroarkeologi

LE LIVE DES ANGIENS ASTRONAUTES/ (RED.PAR) JACQUES BERGIER & GEORGE H. HALLET: - PARIS: J'ia Lu, 1981. - 254 s. ill. (La AVENTURE MYSTÈIEUSE: A388)

SIDEN VI LIKEVEL ER INNE PÅ PSEUDOVITENSKAPEN ASTROARKEOLOGI

Den franske forfatteren Jacques Bergier er kjent av off-beat fans fra de tre bind av "Den fantastiske virkelighet" (1963-1970), som han skrev sammen med Louis Pauwels. Av andre bøker (på dansk) hvor han har hatt en finger med i spillet, kan nevnes "Mystiske fremmede" (1976, 1980) og "Det uforklarlige" (1977).

Bergier som døde i slutten av -70-årene hadde gjennom de siste ti år vært en særdeles flittig herre. Som medlem av foreningen Ancient Astronaut Society (jmf. Däniken) har han særlig beskjeftiget seg med astroarkeologi og mystikk. Omskrevne bok, som han har redigert sammen med George Gallet, er en billigbok-utgave i forlaget J'ai Lu's serie "La aventure mystérieuse". Original-utgaven er fra 1977.

Boken er oppdelt i fire avsnitt. I første beskjeftiger han seg med tem- aets mer teoretiske aspekter, mens man i annen del fokuserer på mulig- hetene for interstellare reiser. Her finner man bl.a. et innlegg fra Ger- hard Steinhäuser, som her i landet (Danmark) er kjent for sin bok "Ud over tid og rum" (1972). Tredje av- snitt omhandler arven etter univers- ets guder. Her ser man innlegg fra Jacques Bergier, W. Raymond Drake, Andrew Tomas, samt Max Flindt. Sist- nevnte er anti-darwinist og argumen- terer for at mennesket er en kryss- ing mellom jordens urbeboere og rom- folk.

Fjerde avsnitt dreier seg om de spor "gudene" har etterlatt seg på jorden. Her dukker den allestedsværende Josef Blumrich opp med sin påstand om at

Ezekiels versjon, som beskrevet i Bibelen, var en romskipsobservasjon. Endelig finner man en enslig danske i det internasjonale selskap: Dr. (!) Frede Melhedegård, som der ennå en gang beretter om sin personlige tyding av hieroglyffene og deres relasjon til en avansert, fortidig teknikk. Melhedegård har også skrevet om dette på dansk, bl.a. i sin bok "Tut-ankh-Amon er vågnet" (1971,-80). Det er interessant å notere at Melhedegård tituleres som doktor i Frankrike. Hvorfor gjør han dog aldri bruk av denne tittelen i Danmark mon tro ?

Samtlige bidragsytere til denne antologi er tilknyttet Ancient Astronaut - Society, og boken er forsynt med etter-skrift av deres store forbilde, Erich von Däniken.

På bokens omslagsillustrasjon ser man en astronaut med åndenød - han er tilsynelatende i ferd med å synke ned i en plantesuppe bestående av brune bønner. Luft- en er gått helt ut av ham, og det er kanskje meget symbolsk for temaet astro- arkeologi ! De ivrige fortidsforskere tusler stadig rundt mellom hverandre og bytter opplysninger om et emne som er skamridt ut over tid og rom.

Astroarkeologien lider av åndenød !

Willy Wegner

KILDE: SKEPTICA NR. 2/1982.

HESSDALEN

Torsdag den 15. november arrangerte NIVFO i samarbeide med Holålen kommune et opplysningsmøte i Hessdalen samfunnshus. Hovedhensikten med møtet var å gi lokalbefolkningen og andre interesserte en mer utførlig orientering om NIVFO's undersøkelser i forbindelse med de berømte luftfenomenene i området.

Teorien om plasma-fenomener etc. ble grundig utdypet og forsøkt nærmere anskueliggjort, bl.a. ved hjelp av lysbilder med mer. Vi fikk inntrykk av at endel av de vanlig forekommende misforståelsene ble oppklart under møtet.

UFO-FORENINGENE OG "PROSJEKT HESSDALEN"

Mandag den 12. november hadde Adresse-avisen en notis om et annet møte i dalen. Det var det såkalte "Prosjekt Hessdalen", dannet av en norsk- og en svensk UFO-forening, som her meddelte seg til folket. Et par representanter fra NIVFO befant seg rent tilfeldig i området, og de benyttet derfor anledningen til å overvære møtet.

Det interessante er at gruppen har en ingeniør til å ta seg av den tekniske siden av saken. Han understreket at han ikke var på "tallerken-jakt", og redegjorde både fagmessig og objektivt for arbeidet med visse instrumentelle målinger i området. De øvrige medlemmene - kjente tallerken-entusiaster, lot til å ha fått munnskurv for anledningen. Men det hjertet er fullt av flyter munnen over med. Dette har man ofte kunnet se, og i de tilfellene pleier den enkelte nå å understreke at det er sitt private syn han gir uttrykk for, ikke foreningens syn. Dette skjer omtrent konsekvent, og i den norske UFO-foreningens tidsskrift heter det at innholdet ikke nødvendigvis faller sammen med foreningens syn...

Dermed later det til at foreningens syn er et svært hemmelig anliggende. Man får bare vite at medlemmene har sine personlige, private oppfatninger av tingene og at disse kan være ganske forskjellige og motstridende. Hverken ingeniøren eller foreningen som sådan vil støtte ideene om rombesøk i Hessdalen, mens medlemmene ikke er et øyeblikk i tvil om fenomenenes interplanetariske herkomst.

Dette siste ble tydelig demonstrert på NIVFO's opplysningsmøte den 15. november. Den norske ufologiens dekan nord for Dovre var tilstede, og hangav gjentatte ganger uttrykk for sin bestyrtelse over individer som ikke forsto at Hessdalen hadde besøk fra verdensrommet ! Hvilken bestyrtelse må det ikke da være å trekkes med personer i egne rekker, som er like håpløst forstokket som skeptikerne ?

Det kan føyes til at Holtålen Kommune på anmodning har mottatt en rapport om NIVFO's undersøkelser i Hessdalen.

«Uforklarlige» opplevelser

NRK RADIO, KANAL P2, DEN 5. OKTOBER 1984, KLOKKEN 20.30.

NIVFO RINGER INN, OG RESULTATET BLE SOM FØLGER:

PROGRAMLEDER: Kolbjørn Stenødegård, du ringer fra Trondheim, stemmer det ?

KS: Stemmer...

PROGRAMLEDER: Og du ringer på vegne av Norsk Institutt for Vitenskapelig Forskning og Opplysning ?

KS: Riktig.

PROGRAMLEDER: Og du er da kanskje kritisk til dette vi sitter og snakker om.

KS: Ja, i hvert fall til endel av det. Bakgrunnen er at det i de senere år har skjedd en eksplosiv økning av interessen for en masse sånne ting som en gjerne kaller pseudovitenskap, (i hvert fall endel av det) - en voldsom utbredelse av- og behov for mystikk og slike ting. Det jeg gjerne vil si er at sånne innslag de blir gjerne fremstilt som om det var bevist at disse fenomenene forekommer. Men såvidt oss bekjent så finnes det ingen vitenskapelig holdbare beviser for at de gjør. De skal jo gjerne kunne gjentas som eksperimenter og gi samme resultat hver gang. Men ting som disse gir gjerne forskjellig resultat fra gang til gang.

Endel av fenomenene, jeg tenker særlig på slike som telepati, Clairvoyance, psykokinese, drømmer osv., det kan være interessante ting. Men andre igjen, sånne som skrørene om Bermuda-triangelet, Uri Geller og bløff-historiene om astronauter og UFO'er, de mener jeg er av en annen type. Så jeg vil gjerne spørre helt konkret om man mener at det er vitenskapelig holdbare beviser for at disse fenomenene forekommer.

HYGEN: Ja, kunne jeg først få si litt der, hva mener du egentlig med vitenskapelig holdbare. Altså f.eks. dette med gjentak. Når det dreier seg om psykologi, psykiatri og mange grener av medisinen forøvrig, som arbeider med individer, så er svært mye ikke gjentakbart i det hele tatt. Men ingen vil vel påstå at psykiatri ikke er noen legitim vitenskap. Vi må være klar over at menneskene er forskjellige og at samme menneske ikke er akkurat i samme form for å si det sånn ubestemt, til forskjellige tider. Miljøet vil være forskjellig, relasjonen mellom forsøkspersonen

20.30 Alt mellom himmel og jord

Har du opplevd ting som du ikke finner noen naturlig forklaring på? Ring inn og fortell og få svar fra ekspertene. I studio: Georg Hygen og John Mannsåker. Programleder: Brita Syvertsen. Tlf. (02) 46 99 90.

22.00 Som P1

— Har du opplevd noe overnaturlig, spør Brita Syvertsen. (Foto: Jan Nordby)

Uforklarlige opplevelser

Kl 20.30

Noen av oss har en eller flere ganger i løpet av livet opplevd noe underlig, noe som ikke bare kan forklares som en tilfældighet. Hvis du har hatt en slik opplevelse, så ring eller skriv til «Alt mellom himmel og jord». I studio sitter to eksperter på området parapsykologi, professor Georg Hygen og sivilingeniør John Mannsåker. Begge er medlemmer av Parapsykologisk Selskap. De er rede til å kommentere din historie, kanskje finne en forklaring - om den kan tydes. Interessen er for tiden ganske stor når det gjelder slike fenomener, forteller programleder Brita Syvertsen. Mange kan fortelle om vardøyer, tankeoverføring og liknende opplevelser.

og eksperimentator vil være forskjellig, så dette å få gjentakbare eksperimenter i parapsykologien på samme måte som man får i fysikk og kjemi, det lar seg ikke gjøre. På den annen side så er jeg jo helt enig i dette at det er mye sludder og vrøvl ute og går, og parapsykologien har forsåvidt en te-front-situasjon: På den ene siden mot dogmatiske skeptikere som mener at dette ikke kan forekomme og på den annen side mot lettroende, naive og overtroiske mennesker som godtar hva som helst. Det er en ting også der - dette med vitenskapelig holdbare..., jeg har snakket med medisinere om dette, hva som er problemet med paranormal helbredelse, hva de egentlig mener med det. Jo, man skal ha et stort pasient-materiale med ensartede symptomer og ensartede sykdommer, og så skal man la halvparten behandle og den andre halvparten skal man (latter).. la gå dukken. Og så skal man se om det blir noen forskjell. Og det er/var f.eks. årsaken til at dr. Nitter gikk av ved Radium-hospitalet, såvidt jeg har skjönt, han syntes ikke at han hadde samvittighet til det - til å la noen pasienter gå ubehandlet for å se om andre ble bedre enn dem. Og her, når det gjelder det paranormale, så har man jo ikke med ensartet materiale å gjøre i det hele tatt. Opplevelsene er forskjellige, omstendighetene er forskjellige - personene er forskjellige. Men, når det er mange personer som opplever helt ensartede fenomener og beskriver det på en tilforlatelig måte, ofte med vitner, så tror vi at det er riktig.

PROGRAMLEDER: Men Kolbjørn Stenødegård, du mener vel heller ikke, som jeg skjønnte deg, at alt bare kan avskrives som fusk og fanteri?

KS: Nei, det kan man heller ikke gjøre, så parolen bør vel være at man bør være svært skeptisk til det da, og samtidig passende åpen for at sanne fenomener kan forekomme.

MANNSÅKER: Ja, man bør være skeptisk, men med et åpent sinn da og ikke dogmatisk skeptisk, og man skal tør å se i øynene når en teori ikke makter å forklare noe. Og når det gjelder konkret - er paranormale fenomener behandlet eksperimentelt og gjentatt - så er vel ikke bildet fullt så svart som Hygen tegnet, tror jeg. Man har brukt statistiske metoder som er vanlige innen psykologien og klart oppnådd en viss form for gjentakbarhet, med vellykte resultater på like fot med annen psykologi.

Så jeg vet ikke hvor mye du eller andre (i NIVFO) har hatt anledning til å studere kildematerialet - vitenskapelige journaler og rapporter eller bøker, men i alle fall det jeg har lest, det er såpass tillitvekkende at min konklusjon er at det er overveierende sannsynlig at dette er reelt. Men må ha en åpen holdning og være villig til å revurdere.

PROGRAMLEDER: Har du noen kommentarer, Stenødegård?

KS: Vel, kanskje ikke annet enn at det jo også har vært sterke kritiske røster til nøyaktigheten i eksperimentene, og disse tingene diskuteres jo stadig - så jeg må nok holde fast på at man savner de bevisene, og at det kanskje aldri lar seg bevise. Så det er den siden av saken. Den andre er de øvrige typene av såkalte unaturlige hendelser, som jeg vil ta avstand fra - av typen Bermuda-trianglelet, Uri Geller osv..

HYGEN: Ja, det er jo ...

MANNSÅKER: Jeg har en liten kommentar til dette at det ikke er bevist; jeg tror faktisk at dette at man ikke har klart å oppnå noe når det gjelder f.eks. dette med statistisk behandling, så har man i de siste 30 år oppgitt å kritisere parapsykologien for feil bruk av statistikk. Og det er psykologer som sier: OK, det det høres veldig fint ut disse kravene dere får av skeptikere om gjentakbarhet, men gud-bevare-oss-vel for å få disse kravene inn i vanlig psykologi. (Latter).

HYGEN: Nei, men jeg er helt enig i det at, - jeg betrakter det slik at påstandene om at disse paranormale fenomenene ikke er bevist, - at det ikke er bevist at de er virkelige - den påstanden beror på ren uvitenhet. Altså at man ikke har satt seg tilstrekkelig inn i den seriøse parapsykologiske litteraturen, og det er ikke så enkelt - det er en svær litteratur - og den er blandet opp med mye tull og tøys, så det er ikke lett å finne frem til det som virkelig er noe...

(Hygens sluttsreplikk har vi dessverre mistet, men den gikk ut på noe slikt som at enhver "normalt utrustet" person måtte akseptere bevisene for de paranormale fenomenenes realitet.)

* * *

OVER TIL NESTE SIDE _____

Vi har vært inne på denne formen for bevisføring tidligere, og vil komme tilbake til den etter hvert. I denne omgang henleder vi oppmerksomheten på Hygens og Mannsakers entydige uttalelser i radioen:

1. At det finnes holdbare beviser for de paranormale fenomenenes realitet, og
2. at å hevde noe annet beror på ren uvitenhet om emnet.

Dette er i sannhet litt av en påstand når en vet hvilke kapasiteter som er å finne i skeptikernes rekke. Det er også verd å merke seg at oppfatningen ikke deles av en del internasjonalt kjente personligheter på området paranormale fenomener.

Altså: På tross av at kolleger ser forskjellig på bevissspørsmålet, slår man fast at bevisene er entydige....

URI GELLER

Programmet var holdt i tradisjonell stil, med folk som ringte inn sine overnaturlige historier. Dette krever ingen kommentarer her, men det gjør derimot innslaget om Uri Geller:

En person som ikke ville opptre på telefonen kom med følgende spørsmål:

- Hvor er det blitt av Uri Geller - lå det noe virkelig bak det han drev på med, og hvorfor er alt omkring ham plutselig blitt så stille og dysset ned?

Til dette svarte de to herrene fra Norsk Parapsykologisk Selskap følgende (som er stenografert ned hos NIVFO ordrett):

MANNSÅKER: Jeg kjenner ikke så veldig mye til hva han gjør akkurat nå, men vet at han har en periode i sitt liv bare funnet ut at han vil trekke seg tilbake av private årsaker, enten han har familie eller andre ting, så han har ikke hatt så mange opptredender som før.

Det påstås ofte at det han drev med var fusk og fanteri tvers igjennom og endel er blitt gjen tatt av tryllekunstnere. Men han er aldri blitt tatt på fersk gjerning. Det påstås at han er blitt kriet i fusk, men det er påstander så de blir ikke sannere om de gjentas ofte. Man skal ikke bry seg om det han har gjort på scener, men han har vært i endel laboratorier, og det er sann nesten-suksess, det er så påfallende at han har gjerne fått påfallende resultater med bøyning av metaller og slikt når han sitter sann halvveis kontrollert av tryllekunstnere og fysikere rundt et bord før de går inn i selve laboratoriet, og så mislykkes han akkurat i laboratoriet - måleinstrumenter går i stykker eller noe sånt. Men det som er helt sikkert - han er en usedvanlig god mottaker av telepati når det gjelder å tegne ned figurer som andre ser på. Det er strengt kontrollert.

PROGRAMLEDER: Så han har paranormale evner?

MANNSÅKER: Visse paranormale evner, det er jeg overbevist om at han har.

HYGEN: Det er også jeg overbevist om, og dette at forsøkene mislykkes i laboratoriet, så henger det sammen med at han synes den typen av forsøk som han er blitt anmodet om å være med på er så fordømt kjedelige. Men det som hender det er nettopp det som du sa at instrumenter går i stykker som ikke skulle kunne gå i stykker når Geller kommer i nærheten. Og en gang hadde han vært på dette kjente laboratoriet på Stanford University hvor de hadde spist lunsj etter en slik forsøkssesjon, og så gikk de over en annen bygning hvor det satt noen teknikere som holdt på med et fjernsynsapparat som overførte et eller annet. Så rakte Geller en knyttneve mot apparatet og tok den opp og ned - opp-ned, opp-ned, sann... og dermed hoppet bildet på fjernsyns-

GLEM IKKE Å FORNYE ABONNEMENTET PÅ NJB FOR 1985 SA SNART SOM MULIG ! DET SPARER TID OG PENGER.

apparatet opp og ned, og det svor teknikerne på kunne ikke hende...

En må vel kunne si at dette er ganske oppsiktsvekkende uttalelser å komme med i eteren, om en person som er blitt så grundig og ettertrykkelig avglorifisert som Uri Geller. Men la oss her få benytte anledningen til å henlede oppmerksomheten på en spesiell type argumentasjon som er karakteristisk hos mange ivrige talsmenn for det "paranormale":

Når det f.eks. har vist seg at Uri Geller ikke kan utføre noen type "mirakel", som ikke også dyktige tryllekunstnere kan utføre, så sier den troende:

- Vel, det at en tryllekunstner gjør det samme behøver ikke bety at også Geller benytter seg av "tricks" - hos ham kan det godt være tale om paranormale evner. Med andre ord: Uri Geller og tryllekunstneren gjør de samme tingene, men på hver sin måte. Tryllekunstneren anvender tricks, mens Geller anvender overnaturlige evner...

Det blir vist til hva Geller utretter i et laboratorium under "streng kontroll". Men det har vært reist begrunnet kritikk om åpenbare mangler ved denne kontrollen, og tryllekunstnere har lekende lett passert den samme kontroll, selv etter faktisk å ha tips et forsøkslederne om hva slags trick de burde gardere seg mot! (Se "Lettlurt laboratorium", NIB nr. 4/5-1983, side 43.)

Dersom Geller lykkes under dårlig kontroll og mislykkes under streng kontroll, så betyr det ingen ting. Man har en forklaring på rede hånd. Det ble for kjedelig for ham... Tid, sted og omgivelser passet ikke...

Uri Gellers prestasjoner er forbløffende og mirakuløse; tryllekunstnerens er det ikke.

Den eneste forskjell på Geller og dyktige tryllekunstnere er at tryllekunstnerne ikke gir seg ut for noe annet enn det de er, nemlig tryllekunstnere. De forteller åpent at det de utfører beror på tricks og intet annet. Geller derimot påberoper seg paranormale evner som bakgrunn for det han utretter. Og dette er det at tilhengerne ønsker og vil tro. Her ser man umiskjennelige elementer fra pseudovitenskapen. (SE OGSÅ NESTE SIDE !)

oo

"JULETRE-TYVER"

oo

Et eksempel på upåliteligheten ved øyevitnerapporter fant sted i april 1984 mens jeg ledet en kulturell resursundersøkelse, som inkluderte jordprøver i nærheten av Ellington, New York.

Mannskapet mitt arbeidet langs strekningen for en gassledning hvor de grov grunne hull i jorden for hver 100 fot. Under dette arbeidet passerte de igjen en liten juletre-farm. Kort etter ble vi konfrontert med New York State Police. En nabo av tre-farmen hadde rapportert oss som juletre-tyver !

Ifølge politiet hadde "øyenvitner" observert fem menn med spader, og som grov opp trær, rystet mold ut av røttene og plasserte trærne på en bil.

Det eneste korrekte i denne øyenvitne-rapporten var menn med spader, og lisensnummeret på et av våre kjøretøyer. Resten var tilføydd av fantasien.

Det later til å ha vært tyver på færde tidligere, og nå hadde den fraværende eieren bedt naboen om å holde utkikk med plantasjen. Observasjonen av menn med spader, og - senere - hull i bakken som var blitt fylt igjen, ledet naboen til den eneste konklusjon som var for hånden: tre-tyver. Alt dette var logisk nok, men ukorrekt.

Hvor mange paranormale rapporter om UFO etc. er oppfattet av øyenvitnene på en lignende måte? Sannsynligvis en hel del. Det årtige er at eieren av juletre-farmen skulle vise seg å være en venn av Paul Kurtz !

Charles J. Cazeau
E. Amherst. N.Y.

KILDE: The Skeptical Inquirer Vol. 9.
Fall 1984

For de som ikke vet det kan vi nevne at Paul Kurtz er et fremtredende medlem av CSICOP - The Committee for the Scientific Investigation of Claims of the paranormal.

Nils Wiklund

En vurdering av den parapsykologiske forskningen

NILS WIKLUND, født 1947, ble fil.kand. i 1969. Han har deretter vært psykolog, tatt psykologieksamen og filosofi doktoreksamen. Siden 1971 har han vært ansatt ved Psykologiska institusjonen i Lund, men flyttet senere til Stockholm.

Wiklund har drevet eksperimentell parapsykologisk forskning og berørt hovedfenomenene innen parapsykologien: psykokinese, telepati, prekognisjon, clairvoyance. Han har lagt vekt på at eksperimentene skal være metodologisk korrekte, men også - fra forsøkspersonenes side sett - "informelle" og så vidt mulig engasjerende.

I den tiden han underviste i psykologi har han ganske ofte kommet inn på parapsykologien, dog bare på enkeltstående forelesninger eller gruppeøvelser under hvert kurs.

Nils Wiklund har skrevet en avhandling (trebetygsupptas) samt sin psykologioppgave innen emnet parapsykologi. Han har publisert endel artikler i utenlandske fagtidsskrifter samt noen i Søkaren. Han er "full member" i The Parapsychological Association.

Wiklund, som ikke er overbevist om at det finnes parapsykologiske fenomener, vil gjerne forsøke å foreta en vurdering av det som støtter de paranormale fenomenene, dvs. bedømme hvor sterk denne støtten er. Han sier at hvis - men bare hvis - paranormale fenomener

eksisterer, så utgjør de en utfordring til den aktuelle forskningen, da de ikke umiddelbart kan innlemmes i våre vitenskapelige forklaringsmodeller. Dermed er det dog ikke med nødvendighet sagt at parapsykologien virkelig er et viktig emne, sier Wiklund.

Da Nils Wiklund begynte sine studier i parapsykologi gikk han ut fra at PSI eksisterer, slik de fleste virkelige parapsykologer synes å gjøre.

Fra først for det meste å ha studert resultatene i publiserte rapporter, gikk han mer over til å konsentrere seg om metodene, og fant da at eksperimentene ikke alltid var så fri for innvendinger som han tidligere hadde trodd. Jo mer han leste desto mindre overbevist er han blitt om at PSI virkelig eksisterer.

DEN BRITISKE FORSKEREN C.E.M. HANSEL HAR KRITISK GRANSKET EKSPERIMENTER SOM BLANT PARAPSYKOLOGER REGNES FOR Å VÆRE DE ABSOLUTT BESTE, OG HAN HAR FUNNET SVAKHETER VED DEM ALLE.

Hansels oppdagelser

Disse eksperimentene har vi gjengitt i detalj i NIVFO-Bulletin nr. 5/1981, (1) og de var hentet fra Wiklund's omfattende artikkel i Søkaren nr. 7-8/1981. Imidlertid brakte vi ikke hele artikkelen, det sto igjen et avsnitt med tittelen TIDEN ETTER 1965.

Vi finner nå grunn til å bringe en del sitater fra dette kapittel:

TIDEN ETTER 1965

Når det gjelder den forskningen som har skjedd de siste 15 årene kan en si at det ennå ikke har rukket å utkrystalliseres helt hvilke eksperiment som skal anses å være særlig betydningsfulle. Dette forhold leder til at den tredje delen av Hansel's bok får en noe ujevn karakter på grunn av at han ikke har konsentrert seg om bare de eksperiment som parapsykologer ville ha valgt ut som tilnærmet velgjorte. Han vier f.eks. et langt avsnitt til Uri Geller, på tross av at de fleste parapsykologer formodentlig turde være enige om at dennes aktiviteter er å betrakte som utelukkende tryllekunster. (NIVFO's understreking.)

Hansel vier også et langt avsnitt til de eksperiment som ble gjort av Targ og Puthoff, til tross for at disse forskerne viste mange bevis på manglende kunnskap både når det gjelder statistiske vurderingsmetoder og forskningsmetodikk i alminnelighet, noe som gjør at de ikke kan antas å ha noen særlig høy anseelse blant sine kolleger. Det var forøvrig nettopp disse forskerne som publiserte en rapport om sine eksperiment med Uri Geller. (NIVFO's understreking.)

Den mest betydningsfulle avsløringen i senere år av bedrageri innen parapsykologien - ved sider av avsløringen av Soal - gjelder den tidligere forstanderen for det parapsykologiske laboratoriet i Durham, W.L. Levy.

* * *

DET FINNES INGEN STØTTE FOR TANKEN PÅ DE PARANORMALE FENOMENENES EKSISTENS

Det sammenfattende inntrykket av Hansel's bok er at ganske sterke innverdinger kan rettes mot de eksperimentene innen parapsykologien som fremviser ikke-slumpmessige eksperimentelle effekter, slike som tidligere ble tolket som støtte for ESP og lignende.

Dessverre synes det også som at de mistak som tidligere forskere har gjort, har en tendens til å bli gjentatt av senere forskere.

* * *

C.E.M. Hansel

I sin vurdering av parapsykologien kommer Hansel til den konklusjon at det ikke finnes noen støtte for tanken på de paranormale fenomenenes eksistens.

Denne konklusjonen bør ikke avskrekke de som selv evnt. ville gjøre eksperiment i parapsykologi fra å lese boken. Hansel gir nemlig så mange eksempel på ulike feil at den blivende forskeren selv bør kunne unngå i det minste noen av disse, om han eller hun leser boken. Jo flere feilkilder som unngås, desto større mulighet bør forskeren ha til å oppnå rent sluppmessige resultater. Og dette behøver ikke bare å være nedslående, men kan også tolkes som et uttrykk for eksperimentell kompetanse.

KILDE: SØKAREN nr. 7-8, 1981.

Hoveddelen av artikkelen finnes i NIVFO-BULLETIN nr. 5/1981.

(1) FOOTNOTE:

Den som ikke har dette nummer av NIB kan i anledning dette innslaget få det tilsendt for kr. 15,- inkl. porto. Beløpet kan sendes i frimerker, eller over postgirokonto nr. 3 46 95 74, til:

NORSK INSTITUTT FOR
VITENSKAPELIG FORSKNING
OG OPPLYSNING
POSTBOKS 2119
7001 TRONDHEIM

SAMMENLIGN NA DISSE UTTALELSENE MED DE SOM KOM I RADIOPROGRAMMET

Det vi (NIVFO) påpekte i radioen, skulle være helt i overensstemmelse med det som foran er hevdet av C.E.M. Hansel og Nils Wiklund.

Det Hygen og Mannsåker uttalte står uten tvil på vesentlige punkter stikk i strid med disses erklærte oppfatning.

Hansel etterlyser ikke bare de BEVISER som Hygen og Mannsåker påstår finnes, han har på bakgrunn av omfattende undersøkelser konkludert med at det ikke er- gang finnes støtte for ideen om slike fenomener.

Dette skulle altså ifølge Georg Hygen bero på ren uvitenhet !

Men hvem er villig til å akseptere at internasjonalt kjente kapasiteter på området har utmerket seg med uvitenhet.

Noen vil etter disse innslagene kanskje fristes til å spørre om det ikke kunne være omvendt...

Vi kommer trølig til å følge opp denne saken på en eller annen måte, og vil da naturligvis holde leserne orientert.

Foreløbig kan en bare minne om hvor lett pseudovitenskap vinner gehør for tiden.

Jmfr. også artikkelserien i denne årgang av NIB: "UT-AV-KROPPEN-OPPLEVELSER", av Susan Blackmoore.

VIS FREM EN ENESTE PERSON MED PARANORMAL EVNE, SÅ BLIR VI OVERBEVISTE !

Det som trengs for å overbevise oss skeptikere, er at man kan vise frem én eneste person (det behøves ikke flere) som har en klart påvisbar paranormal evne. Denne even skal altså kunne påvises i gjentakbare forsøk, der kontroller mot tryllerimetoder er innført - og naturligvis selv om det er en skeptiker som utfører og kontrollerer forsøkene. Tusentalls med dårlig kontrollerte forsøk, hundretalls personer som påstås å ha paranormale evner, men som mister dem når de prøves i velkontrollerte forsøk, holder ikke. (Sven-Ove Hansson, Vetenskap och Folkbildning)

Mer om likkledet

I forrige nummer hadde vi en omtale av dette "mystiske" kledet, bragt som en anmeldelse av boken LIKKLEDET FRA TORINO som i fjor kom ut på norsk. (Land og Kirke/Gyldendal.) Bokens forfattere, Kenneth E. Stevenson og Gary R. Habermas, lot i store trekk til å konkludere som følger:

Tross de mest omfattende vitenskapelige undersøkelser med det mest moderne utstyr som er å skaffe, har det ikke lyktes å finne noen naturlig forklaring på hvordan bildet kunne bli dannet. Det må skyldes en Guds handling ut over naturlovene

Denne oppfatning har vært uttrykt, eller latt skinne igjennom, i presseoppslagene rundt om i verden. Pressen sier sjelden nei takk til slikt stoff !

I forordet til den norske utgaven heter det bl.a.:

- Forfatterne av boken gir en inngående og nøktern redegjørelse for denne prosess. Og konklusjonen er - i hvert fall for meg - direkte provoserende. Svøpet er intet falskneri fra middelalderen. Etter all sannsynlighet stammer det fra Jesu samtid, fra Palestina. Videre: Den døde som ble lagt i svøpet er blitt korsfestet. Og mest oppsiktsvekkende: Blodsdråpene - som bl.a. avtegner konturene av den dodes ansikt - er virkelig blod. Videre: Den døde kan ikke ha vært i svøpet mer enn høyst 2 - 3 dager.

- Uansett om det er Jesus eller ikke er den kjensgjerning at blodet på svøpet har overlevet disse 2000 år en realitet som nærmest er "overnaturlig".

- Svøpet i Torino - med den naturvitenskapelige innsikt vi først har i vår tid - signaliserer noe. Men hva ?

(Oslo, september 1982 - Tor Aukrust)

* * *

Ja, dette var kanskje et betimelig spørsmål .. Hva slags signal er det vi her egentlig står overfor ? Følgende svar er

svært nærliggende: PSEUDOVITENSKAP ! Et ypperlig eksempel på pseudovitenskap i det tyvende århundre.

Og hva bygger man så et slikt svar på ? Har det ikke nettopp fremgått av boken at det dreier seg om moderne vitenskap på sitt beste ?

Her drar vi kjensel på en typisk oppskrift fra off-beat litteraturen: En sterk understrekning av "omfattende vitenskapelige undersøkelser", og en konklusjon som peker mot noe "uforklarlig". Dette som også pressen griper så begjærlig tak i for sine lesere...

De faktiske forhold synes å være at det praktisk talt ikke finnes brukbart belegg for noen av de bastante påstandene som blir slått opp i boken. I stedet vil man på nær sagt hver eneste side finne feil, misforståelser og forhastede konklusjoner.

Men legg merke til hvordan disse tingene blir tatt for god fisk, bl.a. av vedkommende som skrev forordet til den norske utgaven.

Ett er likevel sikkert: Bokens konklusjoner er direkte provoserende. La oss så se nærmere på medaljens bakside

Denne kommer tydelig frem i THE SKEPTICAL INQUIRER, Vol.VI, No. 3 - Spring 1982.

Her er mer enn førti sider viet til "THE SHROUD OF TURIN", i form av følgende tre artikler:

THE SHROUD OF TURIN: A Critical Appraisal,	av Marvin M. Mueller
SHROUD IMAGE IS THE WORK OF AN ARTIST,	av Walter McCrone
SCIENCE, THE PUBLIC, NAD THE SHROUD OF TURIN,	av Steven D. Schafersman

Videre har man Joe Nickell's artikkel fra 1979.

Dette materialet er naturligvis så omfattende at det ville føre for langt å bringe en gjennomgang av det her i NIB. Vi mener derfor at det får være tilstrekkelig å vise til kildene, og å ta med noen springene punkter.

* "Blodflekkene" på kledet behøver ikke å være blod.

* Det bør settes spørsmålstegn ved den påståtte tredimensjonale effekten i bildet.

* Bildet kan meget vel være laget ved hjelp av en spesiell teknikk.

* Omskrevne bok er belastet med en eller flere helt klare misforståelser og feil, såvel subtile som grove, på nesten hver eneste side.

* Prosjektet som de to forfatterene sies å representere, STURP, er slett ikke glade for at boken er blitt presentert som en publikasjon av prosjektets resultater !

* Stevenson er blitt anmodet om å trekke seg tilbake fra STURP (Shroud of Turin Research Project). Habermas er ikke offisielt medlem av prosjektet, men derimot "a minister in the United Brethren Church and a professor of apologetics and philosophy at Jerry Falwell's Liberty Baptist College in Lynchburg, Virginia"....

I sin artikkel i The Skeptical Inquirer skriver Steven D. Schafersman:

- Jeg har gjemt det beste til slutt. Verdict on the Shroud (som er originaltittelen) av Ken Stevenson og Gary R. Habermas (1981) vil gå inn i historien som et klassisk tyvendeårhundre-eksempel på pseudovitenskap, på linje med vitenskapelig kreasjonisme, Velikovskysisme, dianetikk og forhistoriske astronauter. Bokens undertittel sier alt:

"Beviser for Jesus Kristus'død og oppstandelse". Men også noe annet er skrevet på forsiden av bokens omslag: "Den endelige bok, basert på nye beviser fra tre års intensive undersøkelser utført av the Shroud of Turin Research Project". Inne i boken blir alle topp-forskerne ved prosjektet tildelt ros og anerkjennelse, og Larry Schwalbe skrev forordet. Han sier bl.a.:

- Stevenson og Habermas har undersøkt alle filosofiske såvel som vitenskapelige argumenter og foreslått en forklaring som involverer en overnaturlig inngripen. For noen mennesker kan dette kanskje være sjokkerende; og likevel, hvis forfatterens hypoteser er konsistente med de tilgjengelige beviser, vil den bli stående som en plausibel forklaring.

Plausibel for hvem - teologer og supernaturalister ? Visserlig ikke for vitenskapsfolk. Men Schwalbe og de andre STURP-medlemmene er vitenskapsfolk, er de ikke ?

Rett nok inkluderte ikke Schwalbe seg selv blant dem som han trodde kunne bli sjokkerte, men inkluderer han seg selv blant dem som mener at bokens antatte overnaturlige forklaring er "plausibel" ?

Disse spørsmålene er vanskelige å besvare, og intrigene fortetter seg raskt dersom du er heldig nok til å finne følgende "avklaring" i ditt eksemplar av boken:

AVKLARING:

"Verdict on the Shroud er IKKE noen offisiell publikasjon fra Turin Research Prosjektet. Visse deler av boken er basert på vitenskapelig arbeid utført av prosjektet, men den ble ikke autorisert, støttet eller godkjent på noen som helst måte av prosjektet. De konklusjonene som forfatterne trekker er deres egne. Disse behøver ikke å stemme med konklusjonene til det vitenskapelige teamet. Alle navn på medlemmer av det vitenskapelige team burde fjernes fra indexsiden.."

Neste side ..

I den norske oversettelsen av forordet står bl.a. følgende å lese:

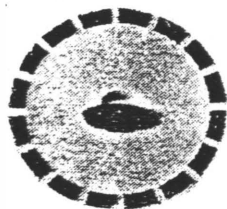
- Likkledet i Torino er i sannhet et tverrvitenskapelig problem: eksperter fra så forskjellige områder som fysikk, kjemi, medisin og fotofremkalling har alle gitt betydelige bidrag. Stevensen og Habermas har fremstilt de tekniske resultatene fra disse vitenskapene så objektivt som det er mulig når fremstillingen skal være forståelig for legfolk. Som fysiker kan jeg bare gå god for resultatet når det gjelder de fysiske og kjemiske sider ved problemet; likevel tror jeg leseren vil sitte igjen med et pålitelig helhetsinntrykk av hva vi er kommet fram til.

Så følger det som er sitert foran, og til slutt:

- Stevenson og Habermas har med rette vært varsomme med sine tolkninger. Leseren oppfordres til å være fordomsfri, men samtidig vaksom og kritisk. Det er ingen grunn til å avstå fra forsiktige konklusjoner, og vi trekker konklusjoner i lys av fakta.

* * * *

VG-UFO'en

Dessverre har vi ennå ikke noe nytt å fortelle når det gjelder det angivelige UFO-bildet fra Aure, på Nord-Møre, omtalt i forrige nummer av NIVFO-Bulletin.

Vi skulle foreta en computeranalyse av bildet, men denne ble sterkt forsinket som følge av at en postsending forsvant.

Et nytt forsøk er i gang, så vi regner med å kunne bringe resultater i NIB nr. 1/1985.

ILDKULER

(NEW SCIENTIST, 26.januar 1984)

Rapporter om at en ildkule materialiserte seg inne i et fly på vei over Sovjetunionen i januar har øket den vitenskapelige forbløffelse over fenomenet kulelyn.

Det sovjetiske telegrambyrået Tass rapporterte at en ildkule på 10 cm i diameter dukket opp på skroget foran cockpiten på et Ilyushin-18 fly da det fløy i nærheten av et tordenvørsområde over Svartehavet den 15.januar.

"Den forsvant med en øredøvende lyd, men dukket opp flere sekunder senere i passasjerkabinen, etter å ha trengt seg igjennom den lufttette metallveggen i skroget", forteller Tass.

"Ildkulen fløy sakte over hodene på de forbløffede passasjerene. I haleseksjonen på flyet delte den seg i to glødende halvkuler, som igjen forente seg og forlot flyet nesten lydløst", heter det.

Radaren på flyets instrumentbord ble ødelagt og to hull ble funnet i skroget, men ingen av passasjerene ble skadet under den bisarre episoden.

Ordinære lynnedslag i fly er ganske vanlig, siden fly blir som lynavledere på himmelen. Gløden sett på flyskroget kan meget vel ha vært et resultat av dette. Fenomenet er kjent som koronarutladning.

Gauss'lov viser at innsiden av hule metalledere er upåvirket av ytre elektriske felter. Dette er forbløffende. Hvorfor skulle da kulelyn ha dannet seg inne i et fly? Og hvordan trengte lynet tilsynelatende gjennom metall? En antakelse er at det "øredøvende smellet" og skaden på flyet ble forårsaket av et ordinært lyn som traff maskinen. Kulelynnet formet seg så inne i kabinen etter at metallet var brutt. Fraværet av skader på flyets inventar støtter den nyeste oppfatning av at kulelyn er et relativt troskyldig fenomen.

Vitenskapens grenser

VITENSKAPENS GRENSER var tittelen på et halvdags-symposium ved det årlige møtet til American Association for the Advancement of Science (AAAS) i New York City nylig. (På Memorial Day-weekenden.) Møtet hadde den beste oppslutning på mange hundre sessonger heter det.

Flere kjente personligheter var til stede, bl.a. Isaac Asimov, Arthur C. Clarke og James Randi. Talerne tok for seg forskjellige sider ved pseudovitenskapene, men vi skal her innskrenke oss til UFO-innslagene med "den ustyrlige" UFO-talsmannen dr. J. Allen Hynek, og skeptikeren James Oberg.

Hynek kom med sine vanlige argumenter - at der er for mange uforklarte UFO-rapporter til at man kan si at det ikke er noe uvanlig som foregår. "Computeranalyser av 400 UFO-saker", fortalte han forsamlingen, "har demonstrert at mange av de rapporterte egenskapene ved UFO er totalt inkonsistente med de hos hverdagslige objekter og fenomener."

Han kritiserte de som mener at "uavhengige vitner kunne bli så grovt misledet som til f.eks. å forestille seg at en meteor kunne stoppe, sveve, og så reversere retningen."

Oberg prosederte mot dette ved å gi rikelig med eksempler på dokumenterte saker hvor det var nettopp dette som skjedde. I særdeleshet, dramatiske UFO-observasjoner i Sovjet og Syd-Amerika, som Oberg tidligere har påvist dreide seg om rakettoppskytinger i Russland nattestid, også sett i sekvenser over Argentina, resulterte nettopp i slike anekdotiske rapporter som Hynek nevnte. (Jmfr. NIB nr. 3/82 og Skeptical Inquirer Fall 1982, - Fall/winter 1977.)

Disse objektene ble sagt å gå i forskjellige retninger, stoppe og starte, få biler til å stanse, forfølge biler og sogar angripe folk. Og vi vet nå nøyaktig hvilke stimuli som forårsaket disse rapportene, samt at objektene, visuelt dramatiske som de var, ikke gjorde noe av dette. Menneskelig for-

ventning, forestillinger og frykt kommer inn og blir en del av observasjonsprosessen, og det vil være for mye å vente at det noen gang skulle bli annerledes.

Oberg irettesatte Hynek, idet minste indirekte, for at han ikke legger merke til svakhetene ved menneskelig persepsjon og for å avslå å ville ta lærdom fra slike UFO'er (identifiserte flygende objekter.)

"Det kreves intet ekstraordinært fenomen for å forklare UFO-rapporter," konkluderte Oberg.

Oberg svarte også på en skarp kritikk fra Hynek i anledning av at han (Oberg) nylig hadde skrevet i en artikkel at piloter er skrøpelige UFO-observatører. Oberg sa at det er de virkelig, og han tok for seg dette i detalj. Piloter er trent til øyeblikkelig aksjon for å unngå enhver registrert fare. Derfor vil de temmelig sikkert være opptatt av forsiktighet når de ser et umiddelbart forbløffende objekt, så som en meteor, som tilsynelatende kommer glimrende gjennom luften rett dem, selv om den kan være hundrevis av kilometer borte. De er ikke da i den stilling at de kan gjøre omhyggelige observasjoner under slike omstendigheter, og heller ikke er de trent til det. Oberg gav en rekke eksempler på at trafikk-piloter har gitt uvanlig unøyaktige rapporter om UFO'er.

Oberg pekte på det han kalte "resten av falske slutninger". Der vil forekomme en normal rest av uløste saker, uansett, sa Oberg. Han gav et tenkt eksperiment:

Anta et øyeblikk at de rundt regnet 10% av uløste tilfeller - som UFO-entusiastene påstår er "ekte" UFO'er - forsvant for en stund, slik at man sto igjen med bare de rapportene som er forårsaket av feiltolkninger, svindel og spøk. Fremdeles ville det være urealistisk å vente seg at forskerne skulle være i stand til å løse samtlige av disse prosaiske sakene, ofte er det ikke nok informasjon tilgjengelig. Denne resten av "falske" UFO-saker ville fortsatt være umulig å skille fra det som tilhengerne presenterer som virkelige UFOs. Saken er den at der finnes ingen reelle UFOs. (Jmfr. Oberg i OMNI, mai 1984.)

(Forts. side 44)

Astronauter og UFOer

DET SKJÆR AV DRAMATIKK SOM HAR KARAKTERISERT DE BEMANNED E ROMFLYGNINGENE, ER BLITT OVERFØRT TIL UFOLOGIEN VIA EN SERIE MEGET ØMTALE "UFO-OBSERVASJONER" OG FOTOGRAFIER, SOM HEVDES Å STAMME FRA DE AMERIKANSKE OG RUSSISKE PILOTER. I 1970-ÅRENE, UFO-LITTERATURENS OG -FILMENS STØRHETS-TID, HØRTE MAN NESTEN ALLE SI: "ASTRONAUTENE HAR OGSÅ SETT UFO'ER".

James Oberg.

I dag da de mer seriøse pro-UFO-forskerne mer eller mindre har tatt avstand fra deres tidligere overilte uttalelser om disse rapportene, er det stadig meget alminnelig å se at det blir henvisning til disse UFO-observasjonsrapportene - som om disse menns heroiske omdømme gjør dem immune overfor de feiltolkninger og overdrivelser som ellers plager menigmann.

Minst to dusin av disse sakene kan frasorteres og identifiseres. Ved en omhyggelig undersøkelse av den enkelte autentiske beretning finnes raskt en akseptabel forklaring i form av de op-

konklusjon var at de offentliggjorte beretningene om "astronauttilfellene" ikke hadde det fjerneste til felles med det "virkelige" UFO-fenomenet" ..

De skeptiske forskerne, som hilste det velkommen at Hynek nå tok avstand fra sine tidligere uttalelser i mange slike saker med å avvise hele genreen som "upålitelig", var dog av den mening at denne romalderens folkløse ikke hadde så lite til felles med ufologiens grunntrekk. Hvordan, spør skeptikerne, kan en så løgnaktig og upålitelig genre oppnå så stor anseelse bare ved å versere blant forskerne uten noensinne

"HVORDAN KAN EN SÅ LØGNAKTIG OG UPÅLITELIG
GENRE OPPNÅ SÅ STOR ANSEELSE BLANT FØRSKERNE
UTEN NOENSINNE Å BLI GJØRT TIL GJENSTAND FØR
FØRSKNING ?"

tiske fenomener som er forbundet med romflygningen. På den annen side så er mange av de mest populære beretningene overhodet ikke autentiske, og og har kun funnet sted i naive UFO-entusiasters- og samvittighetsløse forfatteres fantasi.

Dr. J. Allen Hynek, dekan for verdens ufologi, besøkte i juli 1976 NASA's Johnson Space Center i Houston og fikk av private venner blant staben en privat orientering om rapportene. Hans

å ha blitt gjort til gjenstand for forskning ? Man "trodde" på beretningene uten "bevis". Er dette generelt for andre UFO-beretninger ? Hvis det er tilfelle, spør skeptiske og kynikere, kan en undersøkelse av hvordan "astronaut-UFO-myten" begynte å blomstre dermed ikke hjelpe oss til en bedre forståelse av den lettroenhet og mangel på kritisk bedømmelse som er så fremherskende for UFO-myten ?

Hynek's underkjennelse av beretningene

fremkom etter utgivelsen av hans og Jacques Vallee's bok *Edge of Reality* (virkelighetens Grense), hvor det var en lang liste med påståtte astronaut "UFO-rapporter". De innledet ironisk nok med et kapittel kalt "Vitenskapsmenn på arbejde". Hynek påsto senere at ideen om å ta med lister (opp-rinnelig samlet av en forsker ved navn George Fawcett) var Vallee's, mens han (Hynek) kun var interessert i å skape en debatt. Hynek hevdet også at listen ikke var med fordi han trodde den var sann, og at lesere derfor ikke hadde noen grunn til å anta at den var verifisert, bare fordi han og Vallee bragte den uten kommentarer. På den annen side har Fawcett senere hevdet at han bare samlet lister ved hjelp av de alminnelig tilgjengelige kilder, og ellers regnet med at andre kontrollerte den før den ble offentliggjort. "Kanskje omhandler 1% av beretningene virkelige UFO", forsvarte Fawcett seg med i 1978.

I det følgende bringes den komplette "Fawcett-listen", som er å finne i boken *Edge of Reality*, av Hynek og Vallee. Etter hver beretning er der en analyse av rapporten.

1. "Den 20.februar 1962 - John Glenn så, mens han befant seg i sin Mercury kapsel, tre objekter følge etter kapselen, hvoretter de overhalte med forskjellig hastighet."

Glenn sa også at "snøfnuggene" var små og så ut til å komme fra baksiden av kapselen. Astronautene på de senere Mercury-turene så dem også og var endog i stand til å lage "snøstormer" ved å banke på sidene av kapselen.

Det ved "snøfnuggene" som dengang forbløffet Glenn mest og førte til forvirring på jorden var at i solskinnet så det ut som om de små objektene fløy bort fra kapselen ved hjelp av et mystisk fremdriftsmiddel.

Glenns observasjon var, som det senere viste seg, fullstendig korrekt. De små partiklene hadde større hastighet enn den tunge kapselen, og de gikk derfor inn i en lavere bane, og da de billedlig talt befant seg i et "indre spor", så det ut som om de overhalte kapselen - akkurat som Glenn beskrev.

(Neste side)

«Tallerkener» og plasma

I Vi Menn 16.11.71 skriver signaturen Ø.M. under leserspaltene om UFO og plasma. Vi siterer følgende fra innlegget:

- jeg synes Vi Menn slo voldsomt opp om plasmateorien i nr. 21. Denne teorien ble offentliggjort av Klass allerede i 1966. Siden den gang har den fått dødelig kritikk fra mange hold, og er ikke en "solid forankret, røktern vitenskapelig erkjennelse." Svensken Gösta Rehn (UFO-forfatter som er overbevist om rombesøk - red.), som ofte har vært i kontakt med Klass, kommer med harde argumenter mot plasmateorien i sin bok UFO. Han stiller bl.a. opp disse fakta: F (flygende tallerkener) er diskos-lignende maskiner med en kuppel på midten og flere strukturelle detaljer. P (plasma) er diffus. F viser skiftende farger, men er i dagslys aluminiumsgrå. P lyser alltid. F er lydløs, P freser. F sees på alle høyder, P nesten bare på lave høyder. F kan sees i flere timer, P varer høyst fem minutter. F er 5 - 200 meter store, P er små fra appelsin til fotball. F utfører beregnede manøvrer, lander med eller uten synlige piloter. Fs måte å bevege seg på viser intelligent styring. P manøvrerer ikke og har heller ikke piloter.

Vitenskapsmannen J. McDonald, prof. i atmosfærisk fysikk, sier om plasmateorien: Plasmagasser er notorisk ustabile og flyktige. Fortsatt energitilførsel er et vilkår for en varighet over noen titalls sekunder. Dette forviser Klass. Videre finner McDonald at Klass ikke begriper de elementære prinsipper for atmosfærisk fysikk, og han henviser til en kjede av feil. "

Ja, slik skrev man for 13 år siden.

I dag vet vi bedre, både når det gjelder "flygende tallerkener" og plasmafenomener.

Dommen over dette "UFO" lyder:
Viktige opplysninger ble tilbakeholdt, noe som totalt endret hendelsens natur. Det var et ganske alminnelig fenomen for romflygning.

2. "24.mai 1962 - Mercury 7:
Scott Carpenter rapporterte at han med et alminnelig kamera fotograferte et ildfluelignende objekt og dermed hadde det som lignet et godt bilde av en tallerken".

Carpenter så de samme "ildfluene" eller "snofnugg" som Glenn hadde sett. Påstanden om at han rapporterte å ha fotografert en tallerken var usann. I en avskrift forteller han at han fikk et godt bilde av sin Atlas løfterakett, og 16 mm filmen viser da også løfteraketten som tumler seg langsomt rundt under ham. Carpenter sendte også ut en ballong, som ikke ble blåst skikkelig opp, til visuell sporing. Hans foto av denne ballongen ble meget forvrengt, fordi det blerdende sollyset traff det ikke helt rene vinduet som han fotograferte gjennom. Mange forstørrelser av dette bildet er flere steder blitt offentliggjort som en "tallerken" (det var sikkert dette bildet som førte til bruken av den falske betegnelsen.)

Dommen over dette UFOet: Ufologisk skrane.

3. "30. mai 1962 - X 15 pilot Joe Walton fotograferte fem skiveliggende objekter".

Pilotens virkelige navn var Joe Walker. Beretningen viser seg å være oppdiktet..

Dom: Ufologisk skrane.

4. "17.juli 1962 - X 15 pilot Robert White fotograferte et objekt som var ca. 10 meter borte, da han befant seg i 90 km. høyde.

Korrekt men mangelfullt. White selv beskrev objektet som lite, "på størrelse med et stykke papir", og trodde selv at det var isstykker fra rakettflyets superkalde brennstofftank.

Dom: Veloverveid villedelse ved tilbakeholdelse av viktige opplysninger. - BLØFF.

5. "16. mai 1963 - Mercury 9:
Gordon Cooper rapporterte at han på sin 15. omflygning så et grønnlig UFO med rød hale. Han fortalte også om andre mystiske observasjoner over Syd-Afrika og Australia. Det objektet han så over Perth, Australia, ble også sett på sporingssstasjonenes radar."

Cooper, en ivrig UFO-troende, som åpent har fortalt om andre UFO-observasjoner (dog ikke foretatt i rommet) har nylig betegnet alle beretninger om observasjoner han har hatt under sine romturer som oppdiktet. Beretninger om det flerfargete UFOet stammer fra en UFO-forfatter, som med fullt overlegg har feilsitert en rapport som Cooper gav om en observasjon av Aurora Borealis ("sydlys".)

6. "Den 3.oktober 1963 - Mercury 8: Walter Shirra fortalte om en stor glødende masse over Det Indiske hav.

Det gjorde han faktisk, idet det kan henvises til lynglimtene fra noen tordenskyer ca. 150 km under ham. Forfatteren av denne rapporten valgte ut den korte bemerkningen fra en større sammenheng og utelot det viktigste.

Dom: Fordreielse og bedrageri.

7. "Den 8. mars 1964 - Voskhod 2:
Russiske kosmonauter rapporterte at de så et uidentifisert objekt like etter at de kom inn i jordens atmosfære".

Adskillige timer før de avfyrt bremsrakettene, observerte kosmonautene et sylindrisk objekt, som de korrekt antok for å være en annen menneskeskapt satellitt. En undersøkelse foretatt av North American Air Defence Command (NORAD) viste at de på det aktuelle tidspunkt passerte deres egen løfterakett. Slike observasjoner blir mer og mer alminnelige etter hvert som antallet av bemannede og ubemannede romforsøk økes.

En annen ting er at årstallet er feil, det skulle være 1965.

Det er ikke bare en trykkfeil. Alle rapportene er oppstilt i kronologisk orden etter dato, og denne står blant "1964"-hendelsene. Selv de opplysningene som var lettest å kontrollere (tidspunkt for oppsendelse, og som ved Walker, navnet på de impliserte) ble ikke undersøkt av Hynek og / eller Vallee.

Dom: Alminnelig romflygningsfenomen, fordreieelse.

8) "Den 3. juni 1964, Gemini 4: Jim McDivitt fortalte at han fotograferte adskillige merkelige objekter, deriblant et sylindrisk objekt med strittende stenger, og et eggformet UFO med en slags utstøtning."

Dette er en av de mest berømte "astronaut UFO" beretninger og den har gjennomgått både en kraftig forskjønnelse og fordreieing. McDivitt så et "ølglass formet objekt, som han antok for å være en annen menneskeskapt satellitt, eller øverste rakettrinn. (Noen forskere, deriblant artikkelforfatteren, mener at det var 2. trinn fra hans egen Titan II løfterakett.) Han forsøkte å ta et par bilder av objektet men det mislyktes. Et forstørret enkelt bilde (som McDivitt ikke husker det fjerneste om) fra filmen ble frigitt av NASA's hovedkvarter kort etter romferden, og før McDivitt

kunne kommentere det. Ifølge astronauten var dette nå så berømte bilde bare en refleks i medpilotens vindu på et tidspunkt av romferden. Men UFO-entusiastene tok dette bildet til seg og erklærte at det var "et av de beste UFO-fotos som noensinne er tatt" og at det viste et fremmed, eggeformet objekt med en "plasma fremdrifts hale."

Legg igjen merke til at det er oppgitt feil årstall (det skulle være 1965.)

Dom: Ren og skjær feiltolkning av et alminnelig romflygningsfenomen tilsett overskrudd fordreieing av noe ikke-bevist.

9. "Den 12. oktober, 1964 - Voskod 1: Tre russiske kosmonauter rapporterte at de var omringet av en formasjon av hurtig-flygende skiveformede objekter".

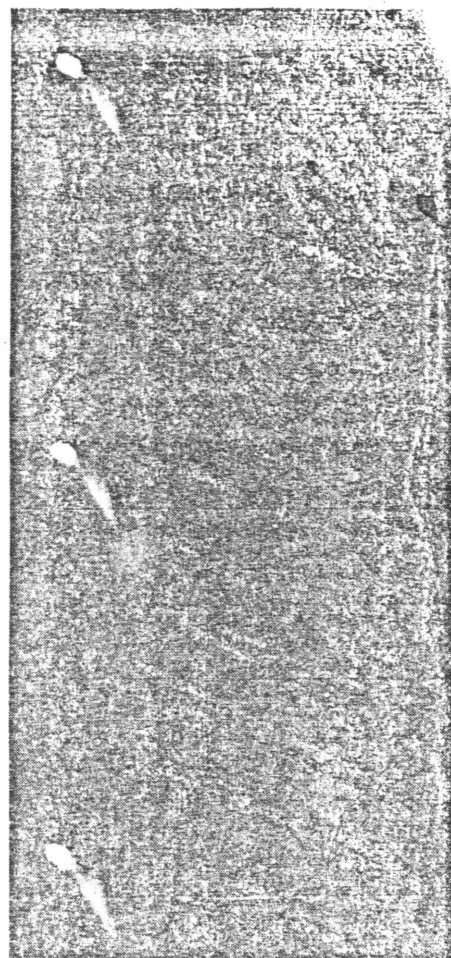
Denne beretningen er tilsynelatende det rene oppspinn, og stammer fra noen meget tvilsomme italienske frokostaviser.

Dom: Bløff.

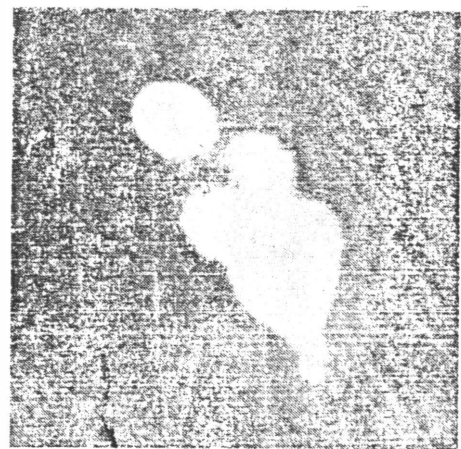
10. "Den 4. desember, 1965 - Gemini 7: Frank Borman og Jim Lovell fotograferte to ovale UFOer med glødende undersider."

Denne er basert på et ofte brukt fotografi, som faktisk viser to lys med snodige undersider.

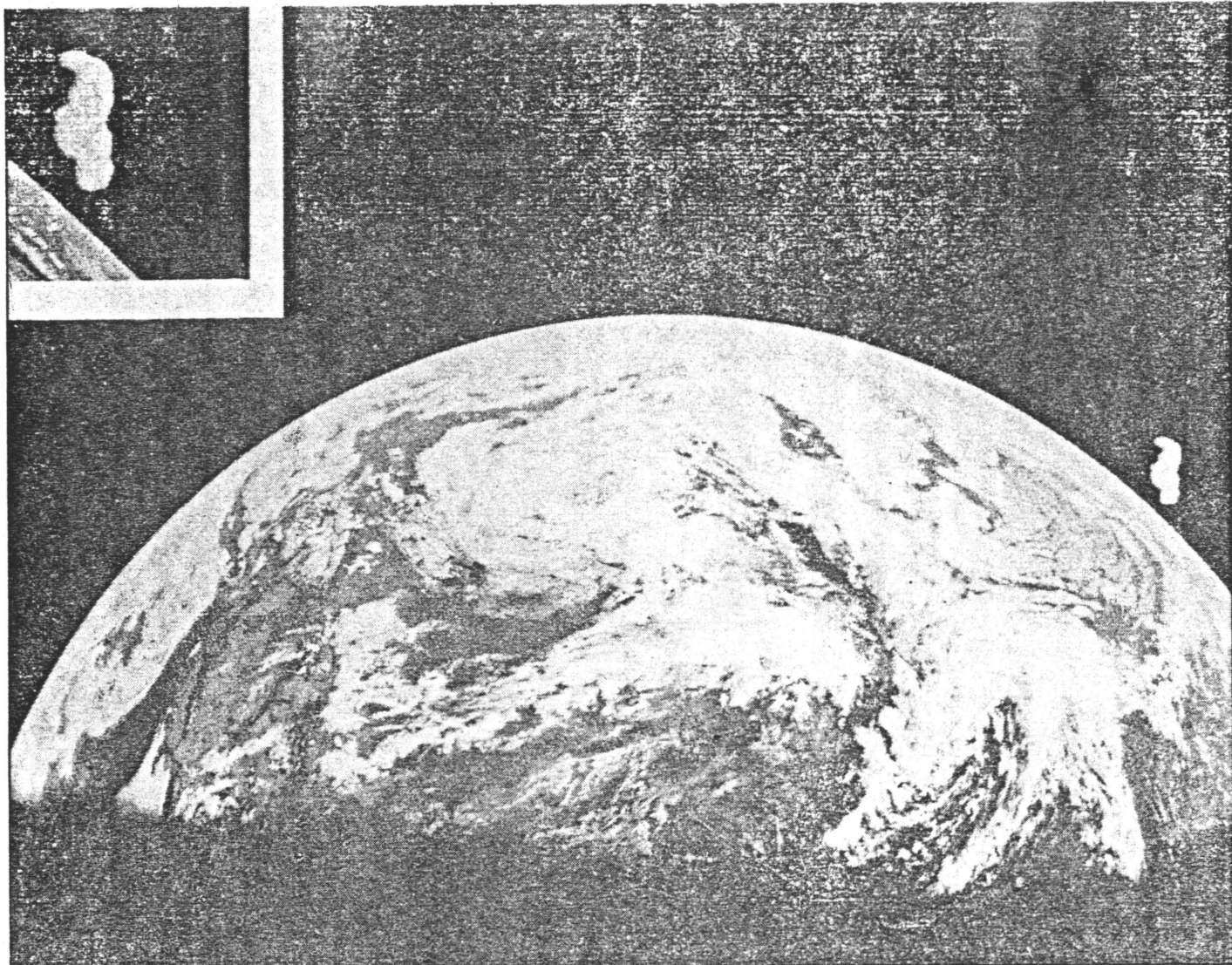
Lysene er bare de to styrerakettenes som er anbragt på Gemini-kapselens sorte spiss! Den mørke spissen faller sammen med den mørke bakgrunnen, og på dårlige kopier (eller

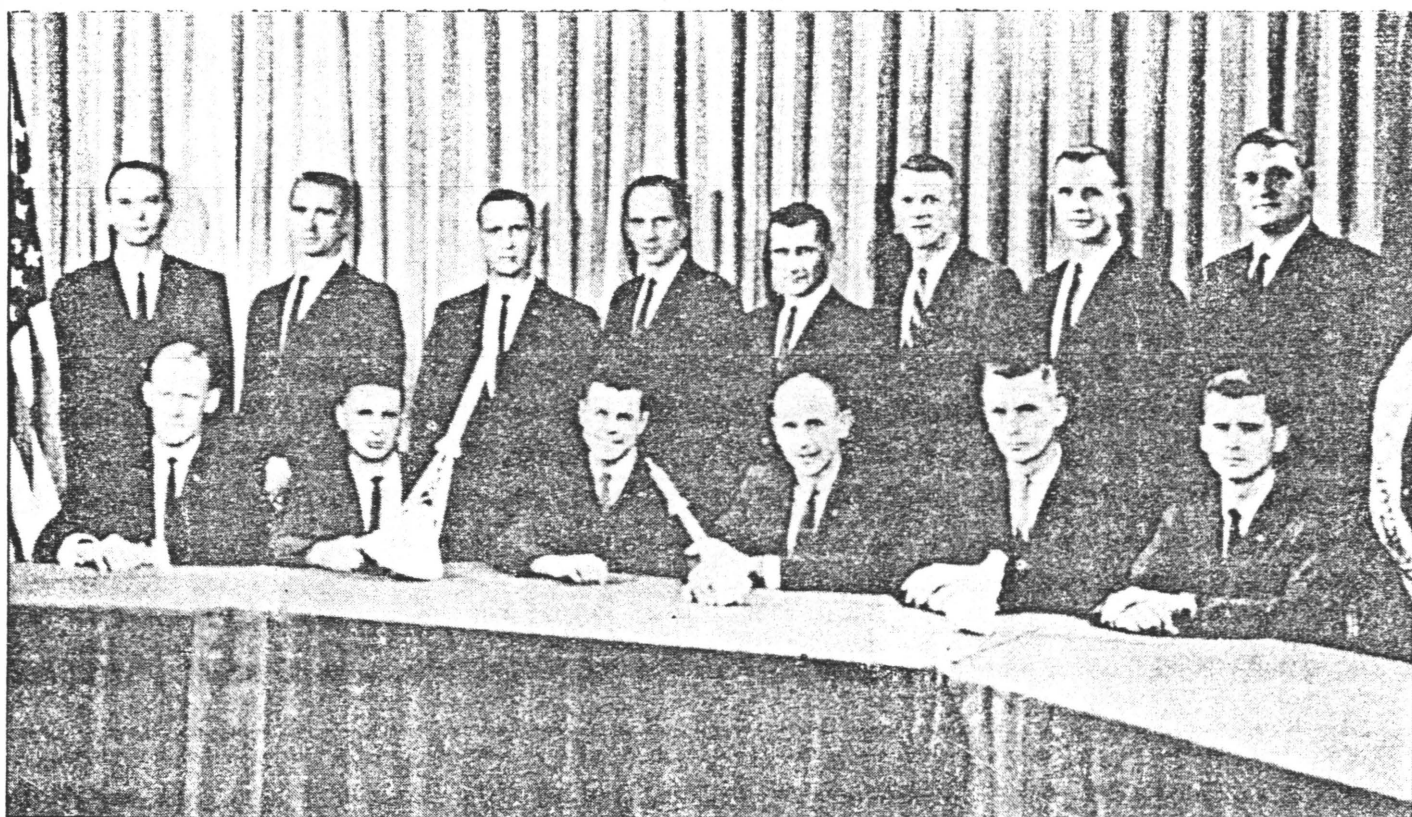
Gemini 4.

Gemini 11.

Apollo 11 observationen fra den 19. juli 1969.

Siddende fra venstre mod højre: Edwin E. Aldrin, Jr.; William A. Anders; Charles A. Bassett, II; Alan L. Bean; Eugene A. Cernan; Roger B. Chaffee. — Stående fra venstre mod højre: Michael Collins; R. Walter Cunningham; Donn F. Eisele; Theodore C. Freeman (død); Richard F. Gordon, Jr.; Russell L. Schweickart; David R. Scott; Clifton C. Williams, Jr. — Denne gruppe af astronauter blev i 1963 udvalgt til opgaver for NASAs bemandede rumskibsprogram.

hvis kapselens omriss er retouchert bort) ser det ut som om de to lysene henger fritt svevende i rommet. Enhver kommentar fra astronautene er oppdiktet.

Dom: Bløff.

11. "Den 18. juli 1966 - Gemini 10: John Young og Mike Collins så et stort sylindrisk objekt ledsaget av to mindre, blanke objekter, som Young fotograferte. Det lyktes ikke NASA å oppfange dem på radaren."

Astronautene fortalte om to blanke fragmenter nær deres kapsel kort etter at de nådde ut i rommet, trolig noen bruddstykker av løfteraketten eller kapselen - noe som ofte hender. Det ble slett ikke fotografert. De var på dette tidspunkt utenfor NASA's "sporingsradars" rekkevidde. På en romvandring senere tok Collins den meget klare Venus for å være en annen satellitt.

Dom: Fordreielse av et alminnelig romflygningsfenomen, tilsatt en anelse oppdikt.

12. "Den 12. september 1966 - Gemini 11: Richard Gordon og Charles Conrad fortalte om en gul-orange UFO omkring 10 km. borte. Den nærmet seg, men da de forsøkte å fotografere den, forsvant den."

Astronautene beskrev en annen satellitts tilsynelatende nære passasje (de bedømte ikke avstanden.) Den fulgte en alminnelig ballistisk bane på tvers av deres, men de fløy mot solnedgangen. De kunne tydelig se detaljer på dens overflate, men de tre bildene som de var så heldige å få tatt viste bare - da de ble forstørret - noen utflytende lysflekker (noe som ikke er overraskende ved så kraftig forstørrelse av små objekter.) NORAD identifiserte det som den sovjetiske "Proton 3", hvis kurs virkelig var tett ved deres - men senere undersøkelse av dataene viste en uoverensstemmelse i denne identifikasjonen. Enten var dataene usikre (ikke helt umulig, da Proton 3 befant seg i et ustabilisert dalende kretsløp), eller astronautene så en

annen menneskeskapt satellitt.

(Gemini 11 UFOet forvirret meg endel, før da jeg mottok sporingsdataene trodde jeg virkelig at de bekreftet identifikasjonen av Proton 3. Men ufologene Brad Sparks og Bruce Maccabee har uavhengig av hverandre brukt dataene til å bevise at Proton 3 umulig kunne ha befunnet seg på det aktuelle sted i rommet dengang. Jeg måtte ta mine ord i meg igjen. Maccabee betegner stadig med en viss rett dette som "det eneste autentiske astronaut UFO", da det fortsatt er uidentifisert. Ingen har siden gjort seg den umak å etterkontrollere sporingsdataene eller sammenlignet andre store satellitters baner.)

13. "Den 11. november 1966 - Gemini 12: Jim Lowell og Edwin Aldrin så fire UFOer fly i en rekke. Begge rommennene sa at det ikke var stjerner."

Det visste de godt at det ikke var, for astronautene snakket om fire pakker avfall som de hadde kastet overbord en time tidligere under en kort romflygning.

Dom: Tilsiktet feilsitering, bedrageri.

14. "Den 21. desember 1968 - Apollo 8: Frank Borman og Jim Lovell rapporterte en "bogie" - et uidentifisert objekt - 15 km oppe."

15 km oppe, et minutt etter start, så astronautene på sitt kontrollpanel og ikke ut av vinduet. I virekligheten hadde Borman referert til en "bogie" på sin første romflygning i 1965, da han beskrev noen små gjenstander som hadde løsnet da kapsler og løfteraketten adskilte seg. Å forbinde dette med Apollo 8 er en stor feiltakelse.

Dom: Forvansking og svindel.

15. "Den 16. juli 1969 - Apollo 11: Det heter at på denne turen ble romfartøyet forfulgt av et UFO."

Faktisk het det seg slik, men det var ikke riktig. Mange UFO-teretninger er faktisk kryttet til denne første månelandingsturen. Det UFO som forfulgte Apollo var bare noen gjenstander som stammet fra kapselen deres og dennes Saturn V løfterakett. Mange av disse gjenstandene fulgte etter den bemannede kapselen til månen.

Dom: Fordreielse av et naturlig romflygningsfenomen.

16. "Den 14. november 1969 - Apollo 12: Astronautene Pete Conrad, Alan Bean og Dick Gordon sa at et UFO ledsaget dem 200.000 km av reisen fra månen, hele tiden like foran dem."

Nei, det sa de ikke. Derimot hadde de moro med Mission Control da de så et blinkende (sannsynligvis fordi det tumlet avsted i sollyset) stykke av deres løfterakett. UFO-entusiastene synes fullstendig å ha misforstått meningen i den offentliggjorte samtalen og fremmanet et "UFO".

Legg også merke til hvor inkonsekvent denne korte listen er: Ved Gemini 11 var Charles Conrad, men ved Apollo 12 er det Pete Conrad (Charles er hans riktige navn og "Pete" hans kjølenavn.)

Dom: Alminnelig rumflygningsfenomen.

- Skylab 3 (den andre bemannede reisen) i 1973, da astronautene så og fotograferte en passerende satellitt. Det ene bildet var meget forvrengt (lukkeren må ha hengt seg) og viste bare en mystisk krusedulle, mens det andre viste nøyaktig hva astronautene så, et punktlys.

- Apollo 10 reisen, som med sin måneflygning banet vei for den første landingen, tok endel film hvor et lite objekt (is fra en trykktank?) fløy tvers over skjermen. "UFO !" skrev tidsskriftene i Japan, Frankrike og USA med store overskrifter.

- Apollo 13 i 1970: Noen forfattere antydte at den ble "zappet" av et UFO, fordi den hadde med seg en liten atom-bombe til bruk ved en seismisk undersøkelse av månen (det var nå ikke det som skjedde.)

- Salyuz 6 i 1978: I en sydamerikansk presserapport fra Moskva hevdes det at kosmonautene (Romanenko og Grechko) så noen runde UFOér utenfor deres køye. Det viste seg dog at objektet ble identifisert få sekunder etter. Det ble oppdaget som noen avfallsposer kastet ut noen få timer tidligere. Noen amerikanske UFO-fanatikere holder stadig på at "kilder i NASA" har bekreftet at russerne i all hemmelighet sendte filmen med de flygende tallerkenene til det amerikanske romagentur.

Ingen av disse tilfellene viser seg å være det spor merkelige eller usedvanlige når det ved undersøkelsene tas hensyn til de aktuelle angivelser og de "alminnelige" fenomener som møtes på en romferd. Rent teknisk forblir mange observasjoner av satellitt-passasjer "uidentifiserte", da ingen har gjort seg den umak å sammenholde observasjonene med de mange satellitter som det kan være tale om. (Det er tvilsomt om det nå er mulig å fremskaffe disse data selv om de ennå finnes i arkivene. Det er jo gått nesten to årtier siden de eldste tilfellene.)

Imidlertid viser "astronaut UFO observasjonene" meget klart den skjodesløshet, ansvarsløshet, uvitenskapelige fremgangsmåte og manglende etterprøvningsstandarder som er alminnelige i mange (men ikke i alle) UFO-kretser, hvor man er ivrige etter å bringe den seneste og varmeste historie uten å undersøke påliteligheten eller nøyaktigheten. Skeptikerne og kynikerne lar antyde at denne intellektuelle holdning ikke bare er begrenset til "astronaut UFO observasjons" kategorien, men gjelder for alle kategorier så vel som for innsamlingen av UFO"data."

Det er en hard dom, men den er vanskelig å unngå. Dette er helt bestemt ikke noe UFO-spesialistene er stolte av å peke på.

Astronautene er ofte blitt sitert som autoriteter når det dreier seg om UFOér. Ofte henvises det til opplevelser de har hatt før de trådte inn i romprogrammet. (Både Deke Slayton og Gordon Cooper talte om observasjoner de hadde mens de var i flyvåpenet.)

I andre tilfelle kommer de med generelle erklæringer om noe de har lest i nyhetsmediene. Mange av sitatene er oppdiktet, (f.eks. et "Columbia Pictures" har tilagt Gordon Cooper, hvor han påstår at NASA mørklegger visse ting. Cooper anla sak mot Columbia for dette.)

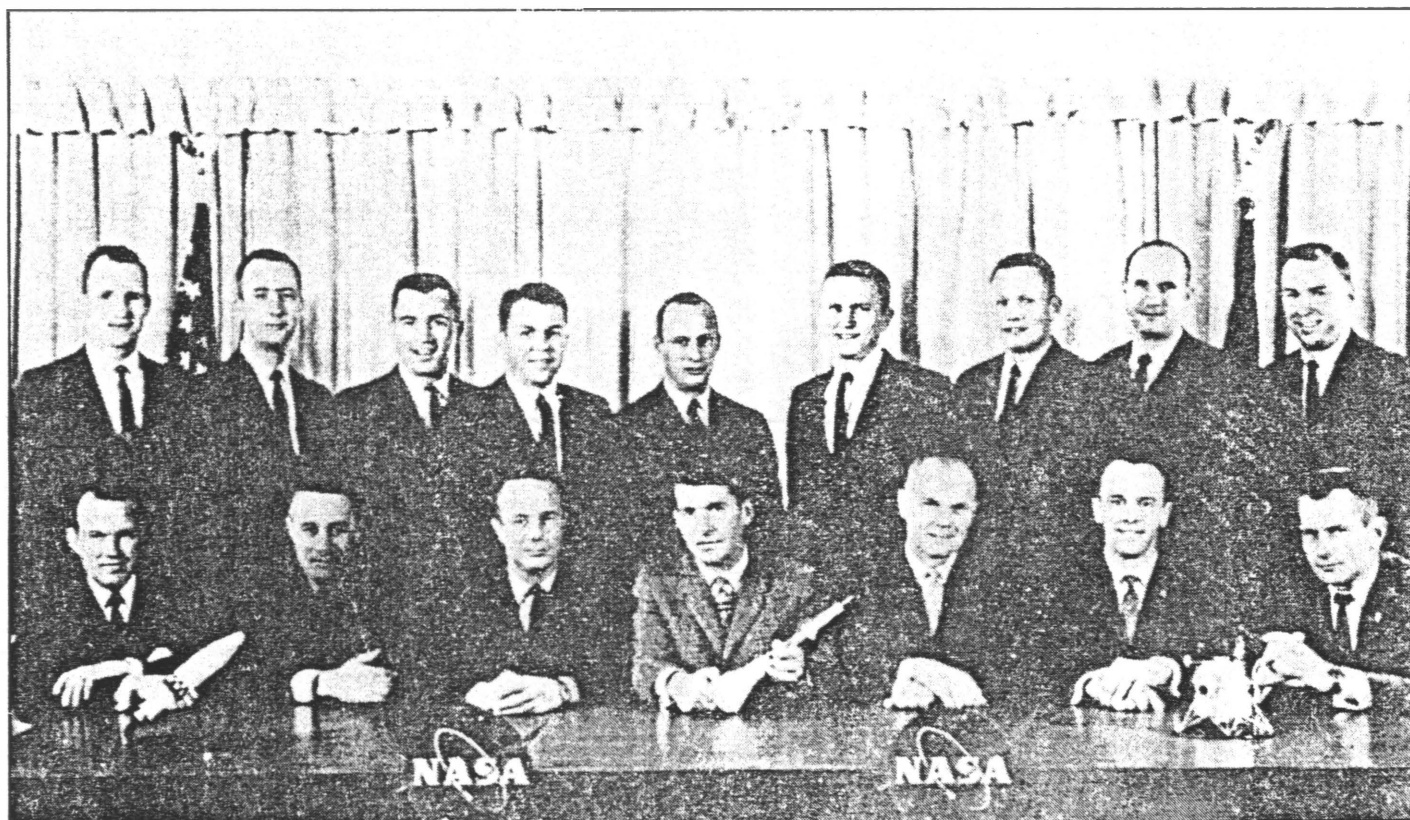
Den eneste astronaut som hevder å ha sett UFO i rommet er Jim McDivitt. Han er dog forsiktig nok til å slå fast at hans definisjon på et "UFO" også dekker den mulighet at det objektet han så bare kunne være en annen menneskeskapt satellitt som nå (ennå) ikke er identifisert. Han mener i k k e at det er et fremmed romfartøy eller annet "riktig UFO".

Så hvorfor kommer disse "astronaut-
UFO"beretningenes popularitet? Selv
om pro-UFO historikeren dr. David
Jacobs i 1977 skrev at "flertallet av
seriøse UFO-forskere aldri har trodd
på dem", er det en kjensgjerning at
UFO-litteraturen var (og stadig er)
full av dem. I 1960-årene popularis-
erte Donald Keyhoe og Frank Edwards
dem i stor utstrekning. I 1970-årene
var den mest iøynefallende kilde
Hynek og Vallee's bok *Edge of Reality*.
I 1980-årene kan vi se at de utnyttet
av bestselger forfatteren Charles
Berlitz og boulevardpressens stjerner
Robert Barry og Henry Gris.

Hynek har som tidligere nevnt tatt
avstand fra de opplysningene som er
å finne i hans bok, og bebreidet sin
medforfatter Vallee. ("Jeg beklager
dypt at jeg lot dem bli trykt," sa
han til sine kolleger, men satte intet
på trykk. Da jeg forhørte meg hos
Vallee om hvilke kilder han ville
henvise til i slike tilfelle (som han
på ingen måte hadde tatt avstand fra)
henviste han meg til sin ekspert på

området, oberst Bill Coleman (den gen-
yttlige radgiver i Jack Webb's TV-serie
"Project UFO".) Coleman som angivelig
var involvert i flyvåpenets Project
Blue Book, (som aldri undersøkte astro-
naut UFO observasjoner - McDivitt tenkte
f.eks. ikke på å avgi rapport om sin ob-
servasjon i 1965), siterte bare de til-
fellene han kunne huske best: "Gordon
Coopers observasjon og selvfølgelig John
Glenn's - alle fra Gemini-programmet."
Dessverre for Vallee's hovedkildes tro-
verdighet fløy Glenn aldri en Gemini-
kapsel og Coopers påståtte observasjon
fra Mercury-kapselen var ren og skjær
oppdikt.

En fremtredende UFO-forsker som mener
at den amerikanske regjering holder til-
bake betydningsfulle UFO-data, er Stan-
ton Friedman, tidligere nuclear ingeniør
og det seneste tiår mer og mindre hel-
tids UFO-foredragsholder, teoretiker og
forsker. Sammen med William Moore fore-
tok han alle undersøkelsene på stedet i
The Roswell Incident (UFOet der styrte,
Bogans forlag - se NIB nr. 2/82), mens
den beryktede forfatteren Charles Berlitz

Siddende fra venstre mod højre: L. Gordon Cooper, Jr.; Virgil I. Grissom; M. Scott Carpenter; Walter M. Schirra, Jr.; John H. Glenn, Jr.; Alan B. Shepard, Jr. and Donald K. Slayton. Alle Mercury projektets astronauter. — Stående fra venstre mod højre: Edward H. White, II; James A. McDivitt; John W. Young; Elliott M. See, Jr.; Charles Conrad, Jr.; Frank Borman; Neil A. Armstrong; Thomas P. Stafford and James A. Lovell, Jr.; Alle valgt i 1962 til Gemini og Apollo projekterne.

brukte hans navn og omredigeringsstab til å få salget i været. I denne boken finnes adskillige astronaut UFO beretninger, hovedsakelig basert på opplysninger fra Maurice Chatelain. Ved et UFO-arrangement i Cambridge, Massachusetts i 1981 tok Moore skriftlig avstand fra disse beretningene. (Selv om Moores navn var på dette papir, har han senere tatt avstand fra sin avvisning og rettferdiggjort at beretningene er med i boken.) "Kanskje var det uheldig," skrev Friedman, "men Charles insisterte på at det skulle tilføyes et visst antall sensasjonelle og irrelevante beretninger, så som dem som dreide seg om påståtte astronaut UFO-observasjoner... Skulle jeg stå bak (disse)? Nei, jeg var sterkt imot det, da jeg ikke kunne se noen grunn til at de skulle være sannferdige. Men siden Berlitz'navn betydde flere penger og en kommersiell suksess, overgav Friedman seg - "kanskje var det uheldig."

Mange av de profesjonelle forfattere som skrev om "rom-UFOér" gir sine skrivelser et autoritativt preg ved å sitere "topp-romforskere" og "interne kilder". De to som oftest siteres - gjerne ikke med navn, men sitatenes herkomst kan identifiseres - er dr. Garry C. Henderson fra General Dynamics Corporation i St. Louis og dr. Farouk El-Baz, tidligere astronautenes geologi lærer, deretter ved Smithsonian Air/Space Museum, og nå fotoanalytiker ved ITEK Corporation i Massachusetts.

"Alle astronauter har sett UFOér, men har fått ordre om ikke å diskutere deres observasjoner med noen som helst", tillegges det Henderson å ha sagt.. "NASA har faktisk bilder av disse fartøyene tatt på nært hold med både alminnelige fotoapparater og filmkamera." Dette sitatet stammer etter all sannsynlighet fra et radiointervju i Calgary, Canada den 11. april 1969 - det var før Apollo 11 foretok sin månelandning.

Problemet er som følger. Dr. Henderson som aldri har hatt noen forbindelse med astronautprogrammet, påstår nå at han aldri har sagt noe slikt, enn si trodd på det. Ved et intervju jeg gjorde i januar 1978 forklarte han: "Det var en skrekkelig feilsitering, som har forfulgt meg i årevis. På et tidspunkt tenkte jeg over hva jeg kunne gjøre for å stoppe det, men jeg gav opp." Noen

Canadiske UFO-entusiaster hadde tilsynelatende laget en fingert samtale basert på noen henkastede, flertydige bemerkninger. "Jeg er overrasket over at alle trodde på det siterte, når man tar i betraktning under hvilke omstendigheter det ble offentliggjort," fortalte romingeniøren meg.

Måneobelisker, måne-UFOér og fremmed aktivitet i rommet synes også å ha blitt avslørt i adskillige intervjuer mellom UFO-forfattere (særlig Joseph Goodavage og Timothy Beckley) og dr. Farouk El-Baz i de tidlige 1970-årene. Men El-Baz har alltid benektet ethvert kjennskap til de ord som skulle være tillagt ham. "Det er fascinerende som alle disse begrepene stadig vekk tiltrekker den offisielle oppmerksomhet," skrev han til meg i mai 1980. "Dette til tross for at det ikke finnes skygge av bevis. Tvert imot kan alle avvises vitenskapelig."

Etter å ha benektet alle beretninger og måne-mytene, konkluderte El-Baz: "Jeg håper at disse uttalelsene vil være til hjelp i Deres forsøk på en gang for alle å stoppe disse løgnaktige konklusjonene og bruken av uttalelser plukket ut av sammenheng..."

PÅSTANDENE OM ASTRONAUT UFO-OBSERVASJONENE ER BASERT PÅ USANNHETER, BLØFF, MISFORSTÅELSER OG FEILAKTIGE SITATER.

På tross av alle argumenter og forklaringer må man pessimistisk nok konkludere at slaget mot "astronaut UFO-myten" er skjebnesvangert. Likegyldig hvilken privat holdning noen av de seriøse UFO-forskerne (som er enige i at beretningene er forfalsket) har, vil UFO-tidsskriftene, de oppreklamerte fantasier og de nasjonale nyhetsmedier fortsette med å utnytte beretninger uten å ta hensyn til nøyaktighet. Bare et par eksempler til:

- I 1976 brakte Reader's Digest (Det Beste) Strange Stories, Amazing Facts (Fritt oversatt: Mysteriske historier, forbløffende bevis), og på side 587 sto å lese: "i alt 26 astronauter har fortalt at de har sett et UFO mens de befant seg i rommet... NASA tar fenomenet alvorlig, kontrollerer alle observasjoner og analyserer alle fotografier... Da astronautene er meget trenede observa-

tører, er det høyst usannsynlig at det de rapporterer er innbilning eller fantasi." Underlig nok avviste Readers Digest alle mine forsøk på å oppklare hvem som hadde stått for undersøkelsene og skrevet artikkelen. Men nummer "26" ledet våre undersøkelser direkte til utgaven av National Tattler ("Det mest velskrevne navn i folk-til-folk-journalistikken") den 17. mars 1974, hvor overskriften på forsiden var: "26 astronauters observasjoner bekreftet: UFO utspionerte Skylab og mange andre romforsøk - De fulgte endog Apollo 11 til månen." Og det er altså godt nok for Reader's Digest !

- I 1978 bragte den paranormale avisen The Hefley Report "en særreport" av den UFO-gale dr. Frank Stranges (hans riktige navn !) om "UFO Snow JOB". Stranges berettet: "Våre egne astronauter har sett ukjente i rommet. De fleste rapportene ble raskt dekket under en kappe av hemmelighetskremeri... Hvornår får vi se alle bildene fra månen ? Hvornår må de amerikanske astronautene fortelle oss alt det de så i det ytre rom ?" Ja, hvornår ?

- I 1979 utgav Carl Sifakis en Offisiell Guide for UFO-observasjoner (en Drake-publikasjon fra Sterling Publishing Company, New York), hvor følgende spørsmål ble stilt: "Med hensyn til astronautenes observasjoner: Kunne de virkelig ha sett andre menneskeskapte satellitter ?" Og enter uærlig eller uvitende svarer Sifakis: "Ifølge NASA dreide ingen av observasjonene seg om menneskeskapte satellitter. NASA har aldri kommet med noen forklaring på hva disse objektene var." Dette var selvfølgelig løgn, men meget rentabelt !

- I 1981 avslørte Bill Jenkins, en radio-personlighet fra Los Angeles ("The Open Mind" program), at mange astronauter og NASA embetsmenn privat (derfor fantes det intet skriftlig) hadde fortalt ham at UFOér hadde fulgt etter deres romskip. Han gav sin støtte til en ny bok, On a Slide of Light (Macmillan, New York 1981) hvor forfatteren Greta Woodrew berettet om en telepatisk kontakt fra "planeten Ogatta". Innbyggerne her avslørte at at det var de som fulgte etter astronautene. "I overensstemmelse med hva jeg har fått vite av dem som har vandret på månen," bemerket Jenkins.

Og slik fortsetter det ! En passende avslutning på dette emnet kan finnes i et magasin som heter Rona Barret's Hollywood (winter annual 1978), hvor redaktør Flanzzy Lewis skrev: "RBH's egen "UFO-nærkontakt". Barret intervjuet skuespilleren Basye Swaim, som medvirket to sesonger i Jack Webb's TV-show "Project UFO", som Blue Book-embetsmannen "stabssersjant Harry Fitz". RBH spurte: "Hvorfor tror du at folk tror på UFOér ?" Hvilket Swaim svarte: "Jaja, jeg vet det ikke. - Jeg tror at helt siden vi har kunnet sende mennesker til månen er det som om visse ting har skjedd. Jeg mener, visse astronauter sier at de har sett UFOér. Så når personer som dem, disse karene er vitenskapsmenn, og når de har vært i offentlighetens søkelys, som de har, og - når nasjonale helter som dem sier slike ting - hva tror DU selv ? Vanlige mennesker vil vel si "det må nå likevel være noe i det!"

Jack Webb's "sersjant Friday" pleide å si, "kun kjensgjerningene takk." Men det var i en annen epoke. "Sersjant Fitz" får det siste ord - og det har absolutt intet med kjensgjerningene å gjøre !

* * *

Kilder: James Oberg, opprinnelig i Skeptical Inquirer høsten 1978, men oppdatert og ajourført juli 1983.

UFO-NYT nr. 4/84.

Oversatt fra engelsk av Flemming Rasmussen/SUFOI -fr.

UFO over Lierne

Observatøren, som er godt kjent av NIVFO's lokale representant forteller:

- Jeg befant meg ved utløpet av Kvesjøen i Lierne (Nord-Trøndelag) for å ta opp garn som jeg hadde satt. Var nettopp ferdig og hadde kommet på land, Klokken var ca. 07.15 om morgenen den 19. september 1984.

Jeg bøyde meg ned i båten for å ta garna. Hørte da en jetfly-dur over meg. Lyden var ikke så kraftig så jeg tenkte det var langt unna. Kastet da øynene rett opp og fikk se en gjenstand på himmelen ca. 200 meter oppe i luften. Hørte samtidig en voldsom luftmotstand.

Gjenstanden kom fra øst, og fortsatte mot vest.

Jeg så den i ca. 4 kilometer bort over sjøen, og den brukte omtrent 20 sekunder på den strekningen.

At den var ca. 200 meter oppe i luften er helt sant, for da den nærmet seg en liten høyde i vest så gikk den mye lavere enn høyden.

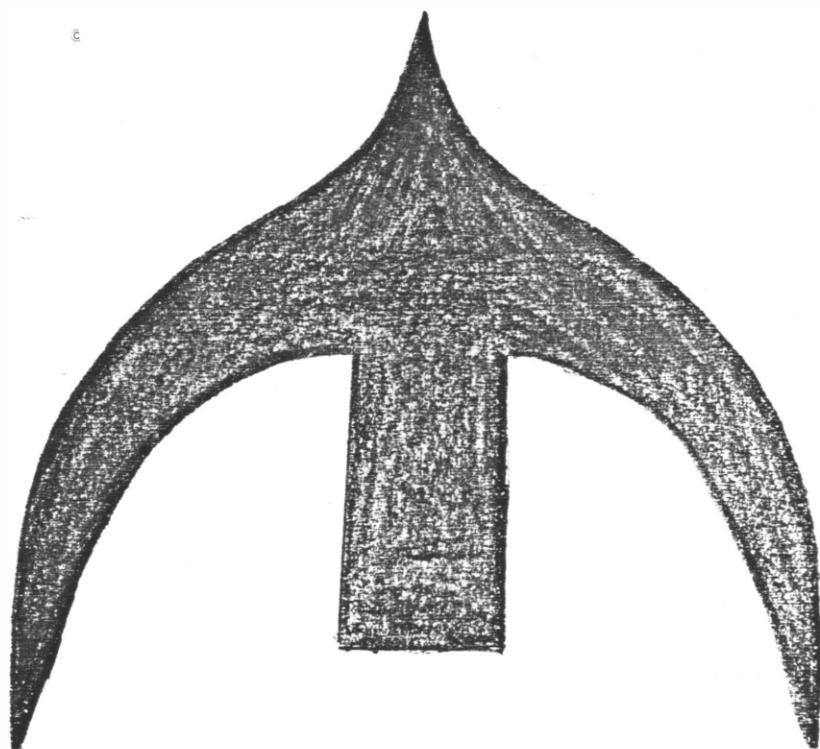
For meg så det ut som om den var fjernstyrt, for da den nærmet seg en stor øy ute i sjøen svingte den i en fin bue forbi øya og fortsatte sjøen vestover så langt jeg kunne se.

Har tegnet gjenstanden som jeg så den. Størrelsen vil jeg sammenligne med en meget stor tiur. Fargen var gråbrun mot himmelen, men svart mot en skogkledd høyde.

Gjenstanden kom altså over en sjø, Murusjøen, fra øst og fortsatte Kvesjøen mot vest. Det er skog og høyder på begge sider av begge sjøene. For meg så det ut som om den fløy over bebyggelser i øst og likedan i vest.

Jeg var alene i båten og på stranden, men skulle ønske det var flere som hadde sett dette. Skulle også ønske en forklaring på saken.

(Sign.)

OBSERVATØRENS TEGNING AV OBJEKTET

FORELØBIGE KOMMENTARER

Observatøren betegnes som en solid og absolutt troverdig person.

Observasjonen fant sted praktisk talt på svenskegrensen, og objektet - som ligner et fly, kom rett østfra.

SE SIDE 36 !

Optiske UFO'er

Tilfeldige rapporter om uidentifiserte flygende objekter i det ene eller andre landet setter fantasien i gang hos mange. I en artikkel i avisen Izvestia omtaler den vitenskapelige kommentatoren Boris Konovalov de seneste undersøkelsene som sovjetiske vitenskapsfolk har foretatt. I artikkelen forklares at de skiveformede objektene i atmosfæren og havene er oppstått som et resultat av en naturlig prosess. Vi bringer her et sammendrag av artikkelen.

Det store UFO-boom startet sist i 40-årene, og er fortsatt til den dag i dag. I begynnelsen ble alle UFO-rapporter registrert av US Air Force. Det kom senere frem at ca. 80% av observasjonene kunne forklares som luftballonger, eller lignende, mens de siste 20% sto som uforklarlige. En analyse som eksperter har foretatt av disse mystiske tingene har vist at øyenvitnene har sett forskjellige optiske fenomener i atmosfæren.

I det siste har ledende sovjetiske vitenskapsmenn, lederen av havforskningsinstituttet under det sovjetiske vitenskapes akademi og medlem av akademiet Andrei Monin og professor Georgi Barenblatt med hell forklart at de mystiske skiveformede objektene, kjent som UFO'er, kan oppstå i atmosfæren og havene.

Det vann og den luft som omgir vår planet består av noen lag som er i konstant bevegelse. De bølgene som oppstår langs grensene av disse lag kalles de indre. De brer seg ut i havene og i atmosfæren. Som overflatebølger kan de vokse og bli bølgetopper for deretter å falle til ro. Under denne prosessen kan en dråpe i vannet eller luften oppnå en slik karakter at den består av en blanding av to grenselag. Takket være denne intense blandingen vil tettheten, temperaturen og annet i denne dråpen bli et "gjennomsnitt", altså et homogent område, dog vesentlig forskjellig fra det omliggende. Etter en tid flyter dråpen ut.

Barenblatt og Monin har undersøkt hvordan dråpen brer seg ut i de omliggende lag og funnet en matematisk ligning som forklarer dette fenomenet. På lignende måte har Yelena Tikhomirova, a satt ved Computer-Senteret ved USSR's vitenskapes Akademi, oppdaget noen merkverdigheter i den måten dråpen utvikler seg på. Likegyldig hvilken fasong den opprinnelig hadde - kvadrat, trekant, kryss, - ble dråpen sirkelformet en viss tid, og bare i det tilfellet fløt den ut, mens den beholdt sirkelformen. En krans som bremmen på en hatt utviklet seg gradvis rundt dråpen. Det blandede vannet fløt hundre ganger langsommere ut enn kondensstripen fra et fly.

Den teoretiske formelen ble ved et eksperiment utprøvd ved Havforskningsinstituttet. I en beholder med lagdelte vesker dannet forskerne en blandingsdråpe og betraktet hvordan den fløt ut. Prosessen utviklet seg som beregnet. Forskerne forsøkte til og med ad kunstig vei å hindre dråpen i å bli sirkulær, men det mislyktes.

Det er kjent at turbulens, en urolig luftart eller veske, virker innenfra. Det har vist seg at de kaotiske bevegelsene som finner sted i luftarter og vesker både i dråpen og omkring den, er varierende. I de omkringliggende lag er partikkeltettheten størst i de som ligger lavest. De turbulenser som tvinger de tyngre partiklene opp over de lettere bruker energi. Men da partiklene i dråpen allerede er blandet har de ikke bruk for energi, og derfor må turbulensene inne i dråpen være kraftigere enn de er i de omkringliggende lagene.

Amerikanske forskere har bekreftet dette ved eksperimenter. De utførte forsøket i et høyt tårn. I en høyde av 140 meter målte vitenskapsmennene vindhastighetens pulsering. Da de registrerte et fæll i de indre bølgene, fastslo de i løpet av kort tid at pulsasjonen i bølgefallsområdene hadde nådd en hastighet på 1 meter/sek. mens den i de ytre områdene bare var noen få cm/sek. Ut fra dette kan man se at kraftig turbulens og skarpt avgrensede diskoslignende områder faktisk eksisterer inne i luftmassene.

Neste side ----

Men hva hvis en slik "diskos" støter på fallende partikler eller støv ? Hvis den hastighet som støvkornene faller med er større enn diskosens kaotiske bevegelsers pulsasjon, vil de passere tvers igjennom den. Hvis hastigheten er mindre vil støvpartiklene bli oppslukt av diskosen. Den viser seg å suge opp atmosfærisk smuss ! Når støvinnholdet når et visst nivå så er diskosen ikke lenger gjennomsiktig, den blir synlig !

Hva vet man om disse UFO'ene som mange har sett og endog fotografert ? For det første har de diskoslignende fasong og er tykkest på midten, hvilket altså får dem til å ligne to sammenlagte tallerkener. Ytterligere flyr disse objektene, og flyvningen har følgende kjennetegn:

Kraftig akselerasjon, skarpe dreining-er og plutselig forsvinning.

Alt dette er lett å forklare sett ut fra Barenblatt og Monins teorier. "Atmosfæriske diskoser" er i bunn og grunn luft i luft. De oppsamlete støvpartiklernes masse er uten betydning, derfor et lett vindstøt nok til å gi diskosen en kraftig akselerasjon. Hvis den samler opp mange støvpartikler vil den begynne å dale på en bølgende måte, som når bladene faller om høsten. Når den langsomt flyter ut blir diskosen som en "pannekake". Dette skjer når turbulensene ikke lenger er kraftige nok til å holde den i live. Dannelsen blander seg med luften omkring og forsvinner på "mystisk vis."

En bekreftelse på de sovjetiske vitenskapsmennenes teori ble gitt av den sovjetiske kosmonauten Georgi Grechko under hans 96 dagers flyvning med romstasjonen Salyut 6. Kosmonauten undersøkte stjernenes blirking når de var på den andre siden av jordens horisont, og derfor ble sett gjennom en dyp atmosfære. Denne blinkingens natur synes å være godt forklart ved å formode at de diskosformede dannelsene som de sovjetiske vitenskapsmennene forutsa eksisterer. Selvfølgelig forklarer Barenblatt og Monins modell ikke alle de atmosfæriske fenomener som vanligvis betegnes som UFO'er, men den forklarer de mest typiske av dem.

UFO-fanatikeren vil nok si: - OK, det er mulig at der i atmosfæren og havene finnes "diskos" med naturlig opprinnelse, men disse kan ikke eksistere i det ytre rom, hvor det er lufttomt. Slike objekter er også sett der. Til det kan man svare: - I virkeligheten har ingen sett noe der. Sovjetiske kosmonauter har adskillige ganger sett små foliestykker adskilt fra rom-

sonden. Når sollyset treffer dem blinker de som små stjerner og kan bli tatt for å være noen objekter. Men dette ble raskt undersøkt og er i dag et velkjent fenomen.

Sovjetiske kosmonauter har aldri observert mystiske objekter, og US-astronauter sier det samme.

A P N

UFO-NYT nr. 3/84.

Oversatt av Fl. Rasmussen, SUFOI.

=====

NORSKE OPPKLARINGER

I NIB nr. 4-5/83, side 40 hadde vi en rapport under rubrikken:

MERKELIG "FLY" OBSERVERT AV
AMATØRASTRONOM I HOMMELVIK.

Det hadde ikke vært nødvendig å sette betegnelsen fly i anførsel, for det var nettopp et fly som ble sett. En kollega av observatøren hadde nemlig sett det samme objektet fra en annen posisjon, og kunne slå fast hva det var. Som vi ser kan også forholdsvis trenede iakttakere bli lurt under spesielle forhold.

DET "MYSTISKE FLYET" I LIERNE

Omtalt på side 32

Også denne saken fikk sin forklaring før bladet gikk i trykken:

I dette tilfellet har det etter alt å dømme vært tale om en fugl, nærmere bestemt en LOM, i glideflukt. Folk på stedet har opplevet dette, og de sier at det kan være en ganske skremmende affære når lomen kommer styrtende med urørlige vinger, lagt bakover kroppen og halsen strukket rett frem. Den kan minne påfallende om en slags rakett. Den brusende lyden som observatøren beskriver passer også godt på lomen i en slik situasjon.

Saken rakk altså ikke å gå inn i UFO-litteraturen som uforklarlig.

Mer om astrologi

- Den beste charkuteributikken (1) i hele Danmark finnes i min hjemby, spøkte en gang en dansk komiker.

- 20.000 fluer kan ikke ta feil...

En feilaktig konklusjon, kan man si. Og feilaktige konklusjoner blir trukket av astrologene gang på gang, hevder universitetslektor Curt Roslund, som er dosent og astronom ved Göteborgs universitet, i en artikkel i siste nummer av Forskning och Framsteg. (Nr. 5/84.)

* * *

Astrologene sammenligner, gjetter og trekker slutninger uten å ta hensyn til andre fakta enn de som astrologien gir støtte for. Ofte viser man til vitenskapelige undersøkelser som støtte for deres erfaringer, men disse undersøkelsene viser seg som oftest å være av tvilsom verdi.

Dosent Roslund har studert undersøkelser og gir mange eksempler.

Det engelske vitenskapelige tidskriftet Nature publiserte for noen år siden en opplysning om at halvparten av Nature's journalister var født i Fiskenes tegn. Ifølge astrologien har slike personer lett for å formidle informasjon. Men redaksjonen var liten og da man senere foretok en undersøkelse av 2.088 journalister, fant man ingen tegr på at nettop fisker skulle trekkes til vitenskapelig nyhetsformidling.

Hva kan man da si om en undersøkelse av 5.111 amerikanske bibliotekarer? Blant disse var 24% over gjennomsnittet født med solen i Vekten, og 35% under gjennomsnittet i Steimbukken. For en så stor gruppe kan vel dette neppe være slumpens verk.

Jo, det kan det meget vel være. Totalt er et sekstitall yrkesgrupper med nesten 300 000 personer blitt undersøkt. Flertallet viser en jevn fødselsfordeling mellom de tolv tegnene. Men statistisk kan man vente

Under Curt Roslunds besøk hos NIVFO i Trondheim i høst hadde vi en prat med bl.a. professor Tor Henning

Iversen ved Universitetet i Trondheim vedrørende muligheten for et skikkelig innslag om astrologi ved "Lørdagsuniversitetet", hvor man som kjent ved en anledning har snakket om UFO. (Det gjaldt fenomenene i Hessdalen.)

Dersom de ble noe av et slikt program så dosent Roslund seg villig til å ta turen fra Göteborg nok en gang for å opplyse om emnet.

Saken skulle undersøkes nærmere, men så vidt vi vet pr. i dag ble det ikke plass til dette innslaget nå, og vi regner derfor med at saken er utsatt til utpå nyåret.

Lørdagsuniversitetet skulle kunne være et egnet forum, når det gjelder å opplyse venlige mennesker om pseudo-vitenskapelig villfarelse - det være seg astrologi, kvakksalveri og annet.

Som det vil fremgå av dette nummer av NIVFO-Bulletin er det ikke bare astrologi som florerer. Se innslaget om naturmedisin og kvakksalveri!

Curt Roslunds besøk hos NIVFO er omtalt på side 45.

HUSK Å FORNYE ABONNEMENTET FOR 1985 !

VÆRE UTE I GOD TID -

(1) Fransk - fetevare/delikatesse-butikk

at noen gruppe skal avvike vesentlig fra de øvrige. Bibliotekarene tilhører sikkert en slik av slumpen utvalgt enkeltstående gruppe.

MARS VOLDER STRID

De fleste statistiske undersøkelser har vært forholdsvis enkle og som regel bare berørt solens plass i dyrekretsen uten hensyn til månens og planetenes stilling eller til horoskopets husinndeling. Et unntak er de undersøkelser som er gjort av Michel Gauquelin, en fransk statistiker som siden 1950-tallet har gjort stor innsats for å teste astrologien. Han undersøkelser har alltid skjedd i pakt med vitenskapens stringente regler, og derfor har resultatene vakt berettiget oppmerksomhet.

Gauquelin mente snart å ha oppdaget at yrkesmessig fremgang ofte utmerket seg med at en planet nettopp hadde gått opp i øst, eller passert sør ved fødselen. Hvilken planet det gjalt berodde på yrket. For idrettsmenn var det Mars, for militære Jupiter og for vitenskapsfolk Saturn.

Men forholdet viste seg bare å gjelde for dem som hadde nådd den absolutte topp i sitt yrke. For de ikke fullt så fremgangsrike kunne ingen effekt av planetenes stilling spores.

Ifølge slumpen burde f.eks. 9% av toppidrettsmennene være født like etter at Mars hadde stått opp, mens undersøkelsen pekte på 11%. Effekten var altså ved alle tilfellene meget liten.

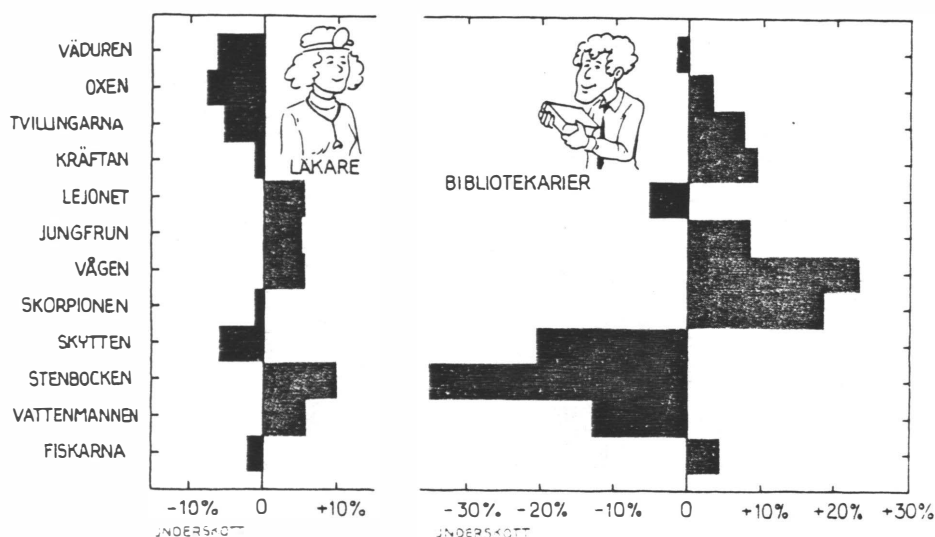
Det avgjørende for om disse sammenhenger er virkelige eller bare tilfeldige, er om resultatene blir de samme ved fornyet gransking. To helt uavhengige undersøkelser er blitt gjort vedrørende den såkalte Mars-effekten på idrettsmenn. Den første undersøkelsen ble gjort i Belgia av en sammenslutning av vitenskapsmenn kalt for Comité Para. Den bekreftet delvis Gauquelins resultat. Belgiske toppidrettsfolk ser ut til å foretrekke å bli født med Mars en bit over horisonten i øst, i likhet med sine franske kolleger. Men siden opphørte likhetene. Den belgiske undersøkelsen viste, i motsetning til Gauquelins, flere fødsler ved Mars' passasje i nord enn i sør.

Den andre undersøkelsen ble utført i USA av CSICOP (som våre lesere vil kjenne godt til - red.) Den gav en klar negativ beskjed: Amerikanske idrettsmenn viser ingen Mars-effekt. I det minste så det slik ut til å begynne med. Men Gauquelin har sterkt kritisert utvalget av idrettsmenn. Ifølge hans oppfatning inneholdt undersøkelsen idrettsmenn som hverken tilhører eliten eller utøvet en riktig idrett. Den alvorligste anmerkningen var dog at undersøkelsen ble utført i to etapper. Det første forsøket synes å ha oppvist en Mars-effekt, som imidlertid forsvant da undersøkelsen senere ble utvidet. Fremgangsmåten leder til mistanken om at man har fortsatt undersøkelsene inntil ingen Mars-effekt var synlig.

Bedømmelsen av de tre undersøkelsene er delt. Noen mener at det ikke er påvist noen Mars-effekt. Gauquelin på sin side holder fast ved at samtlige nye undersøkelser støtter hans. Det beste hadde vært å gjøre alt sammen om igjen, hvis det nå finnes flere fremstående idrettsmenn å undersøke. En fransk gruppe, CFEPP, har påtatt seg ansvaret for å lede en slik undersøkelse. Inntil videre finnes det ingen åpenbar støtte for at Mars-effekten er virkelig.

1 ASTROLOGI behandlas ofta med sympati i massmedierna trots att det inte finns något vetenskapligt stöd för den. Bästa Dagens Nyheter! Det är inte bara svårt att tolka ett horoskop. Horoskopet har med största sannolikhet inget som helst att göra med en persons karaktär eller levnadsöde.

2 ANINGEN FLER LAKARE än vad man bör vänta från födelsegenomsnittet är födda i t ex Stenbockens och Vattumannens tecken. Aningen färre är "oxar". För de allra flesta yrken är födelsefördelningen ganska jämn över djurkretsens tecken. Om astrologin vore sann borde man dock vänta sig ett utpräglat samband mellan valet av yrke och födelsestecken. Att enbart någon enstaka yrkesgrupp, såsom bibliotekarierna, visar stora svängningar beror på slumpen. Bilden bygger på födelsefördelningarna för 6 877 lakare och 5 111 bibliotekarierna, vilka har beräknats av C P Tobey och E L van Deusen.

Bild: Kjell Ekeberg

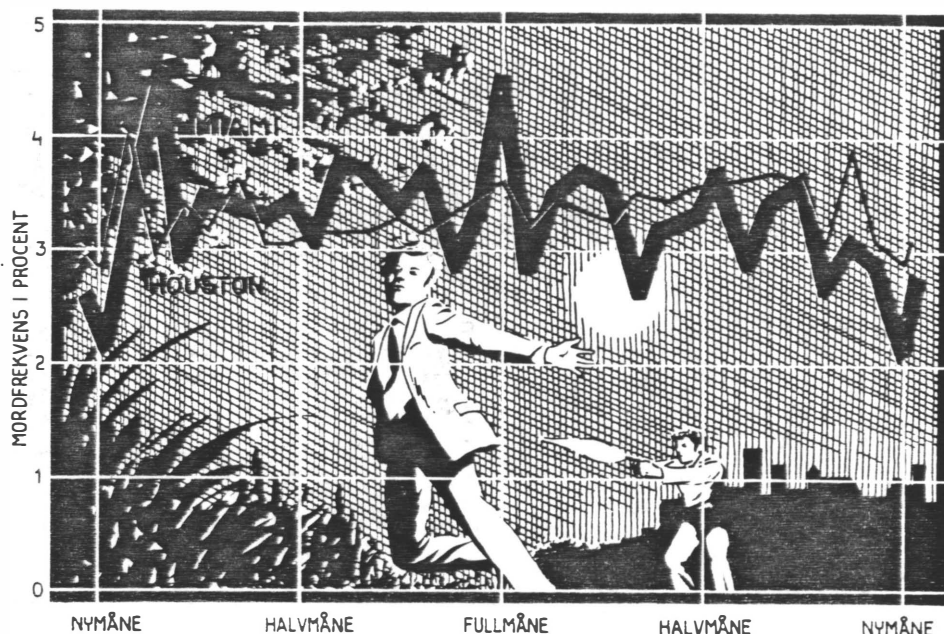
Himmelssektor		Gauquelin 1 553 idrottsmän	Comité Para 535 idrottsmän	CSICOP 408 idrottsmän	Slumpen
Hus	3	7,2%	10,1%	11,5%	8,4%
	2	7,6%	7,5%	8,8%	8,6%
	1	8,6%	6,4%	8,8%	8,7%
	Uppgång				
	12	11,1%	12,7%	7,3%	8,9%
	11	8,1%	8,8%	9,6%	8,7%
	10	8,2%	6,7%	8,6%	8,5%
	9	10,3%	9,5%	6,1%	8,2%
	8	7,5%	6,7%	8,1%	8,1%
	7	6,7%	5,6%	5,4%	8,0%
	Nedgång				
	6	8,1%	6,7%	9,6%	7,8%
	5	8,1%	9,4%	9,1%	7,9%
	4	8,5%	9,9%	7,1%	8,2%

3 FRAMSTAENDE IDROTTSMAN skulle oftare än folk i allmänhet vara födda just då planeten Mars har gått upp i öster (röda siffror) eller passerat söder (gula siffror). Det menar den franske statistikern Michel Gauquelin. Hans resultat stöds del-

vis av en belgisk undersökning (Comité Para), men motsägs helt av en amerikansk (CSICOP). Talen anger hur många procent av idrottsmännen som var födda med Mars i respektive himmelssektor.

5 GÖR FULLMÅNEN MÄNNISKOR AGGRESSIVA? Den röda kurvan har tagits som stöd för att svaret på frågan är ett ja. Kurvan visar fördelningen av 1 887 mord i Miami, USA, med en topp vid tiden för fullmåne. Fullmånen "inflytande" har dock inte kunnat påvisas någon annanstans. Den gröna kurvan visar fördelningen av 2 494 mord i Houston, USA, och är utan topp vid fullmåne. Kurvorna har gjorts av A L Lieber och C R Sherin (Miami-kurvan) samt A P Pokorny och J Jachimczyk (Houstonkurvan).

Bild: Kjell Ekeberg

MÅNEGALSKAP

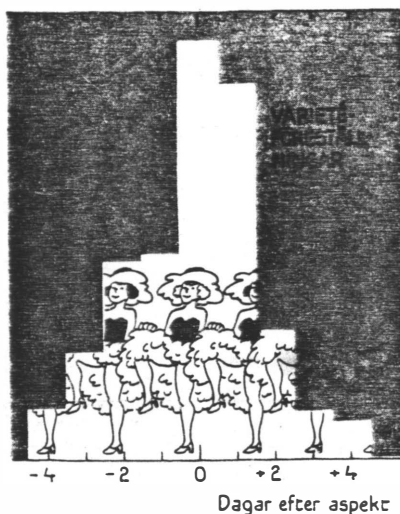
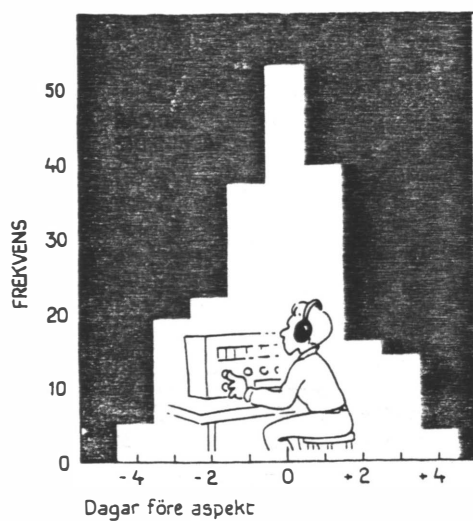
I eldre folketro har månen ofte fått skylden for å fremkalle vanvidd hos folk og kanskje forvandle mennesker til varulver. Til og med i dag later det til å finnes en utbredt oppfatning om at fullmånen gjør folk nervøse og øker risikoen for nervøse utbrudd.

En undersøkelse som synes å bekrefte denne forestillingen er utført av to psykiatere, Arnold Lieber og Carolyn Sherin. Deres studie, som omfatter 1887 mord begått under en femtenårsperiode i Miami, USA, viste en kraftig topp med 38% flere mord ved fullmåne enn under et vanlig døgn. Men ingen andre steder har man funnet en lignende konsentrasjon av mord ved fullmåne. Eksempelvis fremviser en sammenlignbar undersøkelse av 2494 mord i Houston, USA, ingen åpenbar økning av mord ved fullmåne. (Bilde 5)

Miami-undersøkelsen førte imidlertid til at flere forskere faktisk begynte å interessere seg for spørsmålet om kriminalitet følger månenes faser. Man har undersøkt familiebråk, overfall, voldtekt og mord. I intet tilfelle kunne man

finne noen forbindelse mellom disse voldshandlinger og månenes faser. Det er på tide helt å avskrive troen på månens innflytelse på våre aggresjoner.

Et så smått klæssisk forsøk av biologiprofessor Frank Brown brukes også av astrologene som bevis på månens innvirkning på liv. Brown flyttet tolv østers fra USA's østkyst 125 mil vestover til Evanston ved Michigansjøen, som ikke har tidevann. Disse østersene, som normalt åpnet og lukket skallet i takt med tidevannets svigninger, beholdt til å begynne med rytmen fra atlantehavskysten. Men etter to uker hadde rytmen forskjøvet seg. Kunne dette bero på at månen går opp i Evanston først en time etter oppgangen ved atlantehavskysten? Kunne skjellene merke månenes tiltrekningskraft og justere sin rytme til denne forsinkede månen? Spørsmålene er inntil videre ubesvart, men mest sannsynlig er det kanskje at østersens biologiske klokke sakket etter da kontakten med tidevannet ble brutt. Forskyvningen av skjellenes rytme var mer enn dobbelt så stor som tidsforskjellen mellom kysten og Evanston, hvilket neppe tyder på innflytelse fra månen.

7 OM PLANETERNA PÅVERKAR RADIOFÖRBINDELSERNA på kortväg över Atlanten påverkar de också varitëföreställningarna på Folies Bergère i Paris! Om man tillämpar samma metod som John Nelson använt på radiostörningar kommer matinéerna på Folies Bergère också att hopa sig kring dagar då vinkeln mellan två planeter sett från solen är 0 grader, 90 grader eller 180 grader (s k hårda aspekter). Nelsons förfaringsätt är felaktigt. Förhållandena gäller år 1944 och har beräknats av J H Nelson och A Hunter.

Bild: Kjell Ekeberg

Visse astrologer påstår at månens tyngdekraft påverkar oss mennesker fordi kroppen for det meste består av vann. Dette er dog fullstendig feil. Månen kan påvirke vannmassene i oseanene og fremkalle tidevannsbølger fordi jorden er så stor. På kroppsveskene makter ikke månen å fremkalle noen strømninger.

STORM I JONOSFÆREN

Astrologene bruker ofte i sin leting etter vitenskapelig støtte å vise til en undersøkelse om noe så tilsynelatende uvedkommende som utbredelsen av radiobølger. John Nelson, ingeniør ved Radio Corporation of America, har fremlagt en teori om at kvaliteten på kortbølgeforbindelsene via radio over Atlanteren skulle bero på planetenes stilling rundt solen. Korte radiobølger tar seg frem over store avstander ved å reflekteres i et skikt i jordens øvre atmosfære (jonosfæren). Tilstanden i jcnosfæren, og dermed evnen til refleksjon av radiobølger henger for en stor del sammen med forholdene på solens overflate. Hvis f.eks. utbrudd av s.k. flares på solen kunne forutsies, kunne man advare om avbrudd i radioforbindelsene.

Nelson mente å ha funnet at når to planeter befant seg i harde aspekter, dvs. at de danner vinkler med hverandre på 0, 90, og 180 grader sett fra solen, fremkalte

planetene forstyrrelser på soloverflaten, som i sin tur gav opphav til flares og dermed vanskeligheter med radioforbindelsene.

Nelsons undersøkelse er dårlig dokumentert. Han gir visserlig diagram over antall dager med radioforstyrrelser omkring harde planetaspekter med en overbevisende topp nettopp på rette dag. Men forøvrig savnes en ordentlig vurdering. Astronomene har heller aldri godtatt hans teori. I stedet påpekte man spøkefullt at matinéforestillingerne på Folies Bergère i Paris også samlet seg omkring de samme planetaspekter (bilde 7).

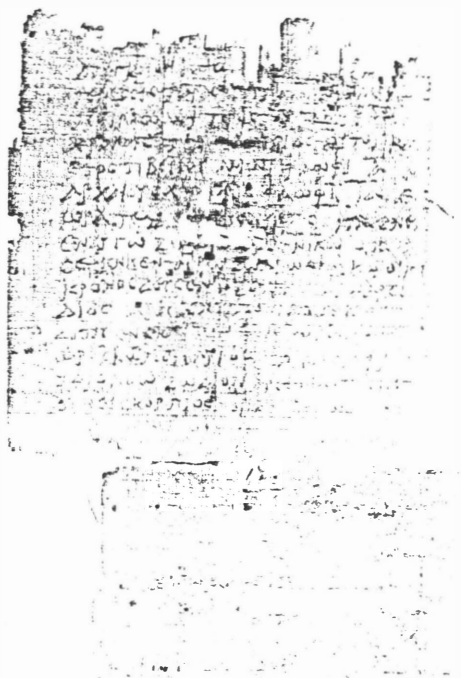
Det viste seg senere at Nelson hadde brukt en helt feilaktig metode. Ved en kontroll kunne heller ingen virkelig forbindelse belegges mellom planetenes stilling og radioforstyrrelser.

Nelson tenkte nok aldri på astrologi. Men astrologene grep begjærlig etter planetenes påståtte innflytelse uten å bekymre seg om at Nelsons planetaspekter ble reknet i forhold til solen, og ikke som i astrologi til jorden. De ble sikkert også imponert av Nelsons påståtte tilforlatelighet i forutsigelsene. Den var på over 90%. Men siden radioforstyrrelser skjelden forekommer, kan Nelsons prognoser bedre sammenlignes med det å spå tørt vær i Sahara.

Den moderne naturvitenskapen benekter ikke at mennesker til en viss grad påvirkes av solen og kosmos. Vi vet faktisk en hel del om dette, bl.a. at solen gir oss solforbrenning og at den kosmiske strålingen kan forårsake endringer i arveanleggene. Det vet vi gjennom erfaring, forsøk og eksperiment. Men ingen undersøkelse har ennå på entydig måte vist at solens, månens eller planetenes stilling på himmelen ved fødselen har betydning for vårt liv. De undersøkelser som astrologene pleier anføre som bevis er enten ukritisk tolket eller ganske enkelt feilaktig utført. Resultatene støtter ikke tradisjonell astrologi.

- * * * -

CURT ROSLUND er dosent og universitetslektor i astronomi ved Göteborgs universitet, og leder der et kurs som vitenskapelig gransker astrologi.

TEGN, HOROSKOP, HUS

Solen, månen og planetene flytter seg sakte fra dag til dag langs et smalt bånd på stjernehimmelen. Astrologene kaller dette båndet for dyrekretsen og deler det inn i tolv like store tegn: Væren, Tyren, Tvillingene, Krebsen, Løven, Jomfruen, Vekten, Skorpionen, Skytten, Stenbukken, Vannmannen og Fiskene. Av historiske grunner er tegnene som regel forskjøvet et skritt i forhold til stjernebildene med samme navn.

Etter sin plassering i forhold til horisonten deler også astrologene dyrekretsen inn i tolv hus. Disse nummereres fra en til tolv, regnet fra horisonten i øst mot nord, vest, sør og tilbake til øst. I motsetning til tegnene behøver ikke husene være like store. Det finnes mange måter å foreta husinndelingen på.

Solen fullfører et omløp gjennom dyrekretsens tegn på et år og månen på en måned, mens planetenes gang er mer komplisert. Alle sammen passerer de gjennom alle tolv husene på et døgn, på grunn av jordens rotasjon.

Et skjematisk bilde av solens, månens og planetenes stilling i dyrekretsens tegn og hus ved det øyeblikk en person blir født, kalles HOROSKOP. Skuespillet på himmelen er så skiftende at to personer alltid har ulike horoskop, hvis de da ikke slumper til å være født på samme sted og på samme tidspunkt.

Astronomene kan med stor nøyaktighet beregne solens, månens og planetenes gang og lysstyrke, både bakover og fremover i tiden, og for et hvilket som helst sted. Disse opplysningene finnes samlet i almanakker, og nå for tiden også i computerprogram. Astrologene benytter seg av dem når de tegner horoskop.

CURT ROSLUND

GREKISKT HOROSKOP PÅ PAPYRUS funnet i Nildalen. Horoskopet er opprättat cirka 200 e. Kr. Det er den första kända avbildningen av planeternas lägen.

Bild: University Library, Cambridge

OPPRINNELSE I MAGI

Tusentalls kileskrifttavler fra kong Ashurbanipals bibliotek fra 600-tallet f.Kr. er funnet i Ninive i det nordre Irak. De forteller om livet rundt Eufrat og Tigris. Et stort antall av disse tekstene handler om omen, og gjennom disse trodde man at gudene meddelte menneskene sine hensikter. Omen ble betraktet som forvarsler eller advarsler om kommende ulykker og motgang. Kunne man tolke et omen rett ville det på den måten være mulig å avverge eller mildne utgangen.

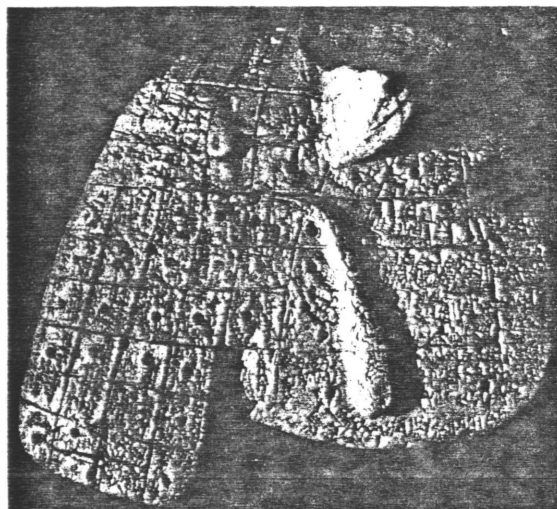
Fra Begynnelsen omfattet omen alle eiendommelige og skjeldne hendelser, fra hjemsøkelser av skorpioner, ormer eller gale hunder, til opptreden av s.k. værsoiler og planeter. Men når statsmakten så smått trengte å rådføre seg med

planeten Mars med sin røde, blodlignende farge kom til å bære bud om ond brå død, pest og tilintetgjørelse. Den lyse og vakre Venus varslet lykke, lek og elskov.

Omtrent på tiden for Ashurbanipals styre oppdaget man at planetene beveget seg på en regelmessig måte. Likesom solen og månen kommer en planet tilbake til sin tidligere bane etter en bestemt tid. Planetenes kretsløp på himmelen ble evige og uforanderlige. Gudenes beslutninger kom da også for babylonerne til å fremstå som evige og urokkelige. Planetene gav ikke lenger bare et varsel, men også en definitiv beskjed om fremtiden. Menneskenes liv ble utstaket fra vuggen til graven gjennom planetenes stilling ved fødselen. Nå oppsto astro-

KILSKRIFTSTAVLA i bränd lera i form av en lever. Tavlan, som är från omkring 1700 f Kr, visar att astrologins ursprung kan sökas i babylonsk spådomskonst. Man sökte tyda färg, blodfyllnad och märken på levern hos ett offerlamm. Levern indelades i fält, liksom stjärnbilderna, och varje fält hade sin särskilda betydelse.

Bild: British Museum, London

omen vedrørende viktige avgjørelser ble det nødvendig å søke disse omen blant noen få foreteelser som var lette å iaktta. Man kunne slakte et offerdyr og lete etter tegn fra gudene i dets innvoller. Eller man kunne vende blikket mot himmelen og se gudenes oppstilling av planeter. Det var bare å tyde de tegn som gudene så hjelpsomt viste. Tolkningene ble systematisert mer og mer, og hvert omen begynte å få en enhetlig betydning. Det er fra denne tiden at

logi i den form vi kjenner. Det eldste bevarte fødselshoroskopet er opprettet for den 29. april 410 f.Kr. Det inneholder bare en kort tekst som beskriver hvor på himmelen solen, månen og planetene befant seg, samt en konstatering av at utsiktene i livet så gode ut.

Når Alexander den store 331 f.Kr. la under seg Babylon, kom grekerne i kontakt med astrologi. Visse trekk stemte med grekernes tenkemåte og de ble overbeviste.

Ifølge pythagoréene utgjorde de lyse, dansende støvkornene i en solstråle det synlige vitnesbyrd om sjeler på vei fra den guddommelige eteren for å gi liv til nyfødte. Med sjelen kunne gudenes vilje overføres fra planetene til barna ved første åndedraget. Derfor regner astrologene livets begynnelse fra fødselen og ikke fra befruktingen.

Grekerne forfinet babylonernes astrologi og bygget et komplisert regelsystem i overensstemmelse med sin filosofi. Deres astrologi ble sammenfattet av Klaudios Ptolemaios i boken Tetrabiblos, som ble skrevet i Alexandria ca. 140 e.Kr. Astrologien har siden neppe undergått noen nevneverdige forandringer.

Ingen steder står det å lese om på hvilken måte babylonerne eller grekerne kom frem til planetenes innflytelse på våre livsskjebner. De kan ikke bare ha gått etter hva som hadde hendt mennesker med ulike fødselshoroskop. De fem planetene Merkur, Venus, Mars, Jupiter og Saturn sammen med solen og månen kan nemlig opptre i tyvetusen milliarder kombinasjoner med de tolv tegnene og husene som astrologene pleier å anvende.

Selv om Ptolemaios hadde hatt tilgang til horoskop og levnetsbeskrivelser for samtlige mennesker som har levd på vår jord, så ville det ikke ha strukket til for å fylle ut alle disse kombinasjoner. Astrologien i sin utviklede form hviler i stedet på filosofiske og religiøse spekulasjoner.

Dette utelukker ikke at enkeltstående astrologiske forestillinger kan ha hatt påviselig bakgrunn. Antikkens mennesker måtte eksempelvis ha opplevet det som naturlig at månen hadde innflytelse på fruktbarheten. Såvel menstruasjonssyklusen som evnen til å bli med barn var jo så åpenbart avhengig av månens faser. De forsøkte å finne sammenhenger mellom ulike foreteelser i naturen.

Mange ganger trakk de feil slutninger. Frendeles anvender dog astrologene den gamle betraktningssmåten for månen.

Astrologi er fra begynnelsen av en enkel spådomskunst, som utviklet seg til en krampaktig forestilling om at planetene bestemmer over våre liv.

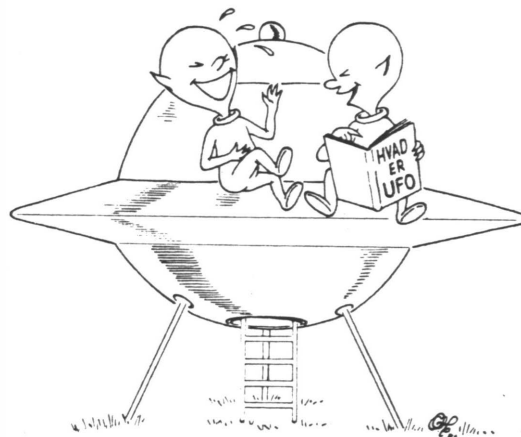
CURT ROSLUND

LITEN INTERESSE FOR UFO'ER

I bladet Human-etikk nr. 4/84 - august/september, finnes en omfattende statistisk undersøkelse av forbundets medlemsmasse, altså hos en ikke-religiøs livssynsorganisasjon. Under tabell 10 vil man finne en undersøkelse av medlemmenes interesse for endel fenomener som ligger i utkanten av livssynsområdet. Spørsmålet fikk følgende ordlyd:

INTERESSERT:

	meget	litt	ikke
Naturmedisin	11%	47%	29%
Akupunktur	8%	41%	33%
Parapsykologi	6%	30%	44%
Astrologi	5%	24%	52%
UFO'er	3%	16%	60%

-En vejrballon... eller en fugleflok...
eller et stjernesud... eller ...

Curt Roslund besøker NIVFO

— Miljøskadelig faktor, sier dosent i astronomi, Curt Roslund, at tidens trend mot astronomi og mystiske fenomener er.

Foto: LEIF KNUTSETH

"ALL LITTERATUREN SOM SPYS UT PÅ MARKEDET OM ASTROLOGI, NUMEROLOGI OG OKKULTE EMNER BURDE FORVISES FRA BOKHANDLERHYLLENE. DET ER IKKE BARE HUMBUG - DET ER DIREKTE SKADELIG, OG JEG VIL SI AT DEN OKKULTE TREND SOM TIL OG MED STUDENTER - JA, SÆRLIG DISSE - DYRKER ER VÅR TIDS KANSKJE SKADELIGSTE MILJØFORURENSER.. "

Lørdag og søndag den 15.- og 16.september hadde NIVFO besøk av dosent Curt Roslund fra Chalmers Tekniska Høgskola i Gøteborg. Det ble tross tidspress et intervju i Adresseavisen, og vi bringer dette på neste side - sammen med litt til ...

Astronom slakter astrologien

Det er Curt Roslund, dosent og universitetslektor ved Universitetet i Göteborg som sier dette. Han er på kort besøk i Trondheim for å finne materiale på Vitenskapsmuseet som kan underbygge en teori om at vikingene benyttet seg av astronomisk navigasjon. (*)

Under sitt besøk i Trondheim har Roslund, som er sterk motstander av tidens okkulte bølge, undersøkt Trondheims bokhandler-forretninger for å se om man her, i likhet med Sverige, har hyllene fulle av litteratur om astrologi og spådomskunster.

Og det er det dessverre, sier Roslund. "I Sverige er det for tiden blitt en business å stille horoskop. Til og med innen datateknikken. Det beklagelige er at den gruppen som later til å være mest opptatt av denne humbugen, er studenter.

- Du er selv astronom, og vitenskapen om himmellegemene er ditt felt. Astrologen er også opptatt av solen, månens og planetenes stilling. Hvordan kan du kategorisk slå fast at astrologi er humbug?

- Astronomi er vitenskap. Astrologi er en form for religion som påstår at solens, månens og planetenes stilling på himmelen når man blir født, er bestemmende for ens skjebne. Dette er ikke bare humbug, det er skadelig for folk å tro på slikt. Det er nå utført så mange vitenskapelige undersøkelser av astrologenes virksomhet at vi har avslørt dem grundig.

STJERNETEGNET BESTEMMER

- Hvis det bare er humbug, hvorfor da gå så kraftig ut mot det? Er det ikke bare litt uskyldig moro som gir litt spenning i tilværelsen.

- Nei, det er skadelig fordi mange mennesker tror så fullt og fast på det at de innretter sine liv etter det astrologene sier. I Sverige kommer unge jenter til oss astronomer og gir oss opplysninger om dato, fødselsår og fødested til den gutten de er sammen med, for å få vite om hans horoskop vil passe sammen med hennes. Det vil si at haugevis av unge i Sverige i dag velger ut fra stjerntegn. Man skal ikke bare trekke på skuldrene og le av folk som leser ukebladhoroskop.

- Men det er vel forskjell på ukebladhoroskop og et horoskop stilt av en seriøs astrolog?

- Astrologer som selv mener de er seriøse er sikkert intelligente og hyggelige mennesker som er overbevist om at de sysler med vitenskap og at de kan hjelpe mennesker til å oppdage seg selv. Men i virkeligheten er astrologien en miljøskadelig faktor, og det fins ingen forskningsresultater som støtter deres teorier. Sannheten er at våre astrologer vet så altfor lite om matematikk, statistikk og sannsynlighetsprinsipper. Jeg har selv utført noen eksperimenter sammen med astrologer, forteller Roslund.

- Det ene eksperimentet gikk ut på at astrologene skulle finne ut hvilken av forsøkspersonene vi ga dem var mordertyper. Vi plukket ut endel mordere fra fengsler og det samme antall legesekretærer. Astrologene fikk de opplysningene de trengte om fødselsår, dato og klokkeslett. Resultatet av undersøkelsen var en total fiasko for astrologene, men de forklarte fiaskoen med at det var visse likhetpunkter mellom mordere og legesekretærer fordi begge grupper hadde befatning med blod. Det svaret er typisk for astrologer - de får alt til å passe slik at noe stemmer.

(ADRESSEAVISEN DEN 18. SEPT. 1984)

Tekst: Gerd Isern

Foto : Leif Knutseth

(*) FOTNOTE: Curt Roslund var i Trondheim for å orientere NIVFO nærmere om et kurs som er laget ved Chalmers vedrørende disse tingene.

Man burde kanskje regne med et ramaskrik fra de troendes rekke etter dette innslaget, men så skjedde ikke. Hittil har bare en spinkel røst i "Ordet er fritt" hevet seg i sakens anledning. Vi gjengir dette på neste side, sammen med Roslunds svar i avisen.

HUSK Å FORNYE ABONNEMENTET FOR 1985 I TIDE !

«ORDET FRITT»

ASTROLOGI OG SKJEBNETRO

ADRESSEAVISEN 28.9.84.
"ORDET ER FRITT"

Astrologi og skjebnetro

Sentrale begreper i moderne astrologi er a) fri vilje, som kan brukes til b) forvandling av ens holdninger og handlinger.

Transformasjon eller vekst og forvandling er avgjørende for forståelsen av astrologi i det 20. århundre i motsetning til middelalderens astrologi, da skjebnetro (determinisme) preget menneskets tenkning.

Den svenske astronomiprofessoren kritiserer på den ene siden astrologien for dens determinisme, og på den andre side at astrologien ikke kan utpeke mordere p.g.a. deres horoskop, altså mangel på determinisme. Hvis hans interesse for astrologi var seriøs, burde han vite at determinisme og et statisk menneske-bilde ikke hører hjemme i vår tids astrologi. Den samme type astrologiske konfliktmønstre kan gi så forskjellige svar som f.eks.

- 1) slåsskjempe på lokalet -
- 2) politimann
- 3) militærnekter og passifist -
- 4) forkjemper for de forfulgte og undertrykte rettigheter og menneskeverd.

D.K.

PS. Seriøst astrologiinteresserte mennesker kan få min adresse i Ordet-Fritt-redaksjonen. Vi har en studiegruppe i Trondheim.

D S

DOSENT CURT ROSLUNDS SVARSINNLEGG

TIL ANONYM INNSENDER UNDER RUBRIKKEN
Ordet er Fritt den 28.september.

Om jeg har forstått signaturen DK rett i hans debattinnlegg Astrologi og Skjebnetro under Ordet er fritt den 28.september, mener han/hun at en morder som slukker ut liv meget vel kan ha samme astrologiske horoskop som f.eks. en legesekretær som er med på å redde liv, eller som i et av DK's eksempel en slåsskjempe som slår sønder og sammen ha samme horoskop som en politimann som forsøker å opprettholde orden.

Men da er vi jo fullstendig enige ! Det er jo nøyaktig hva jeg sier, at solens, månens og planetenes stilling på himmelen ved fødselen ikke har noen som helst slags betydning for vår livsskjebne eller karakter. Jeg kjenner ikke til en eneste vitenskapelig undersøkelse som uforbeholdent støtter astrologi, seriøs eller populær.

Curt Roslund
Chalmers Tekniska Högskola
Astronomiska avdelingen
S-41296 GÖTEBORG

Manuset er nettopp levert avisen, og derfor ennå ikke trykket.

VITENSKAPENS GRENSER -

(Fortsatt fra side 21)

- Sluttelig, uttalte Oberg, er hele UFO-spørsmålet forverret av et faktum:

"Mange UFO-grupper er finansiert av UFO-entusiaster som ikke ønsker oppklaringer". Deres mål er å holde UFO-"mysteriet" i live.

Ellers gikk møtet hardt ut også mot andre pseudovitenskaper, som Velikovsky, kreasjonisme, "paranormale" aspekter, meditasjon osv..

KILDE: THE SKEPTICAL INQUIRER VOL. IX No.1
FALL 1984.

Besøkte naturlege - dødssyk

Fylkeslegen i Nord-Trøndelag vil avgjøre om en naturlege skal bli anmeldt for kvakksalveri. Kommunelege Bjørn Enstad i Lierne slo alarm etter at en 64-årig pasient hadde falt om på hans kontor med blodpropp i en hjernepulsåre. Naturlegen hadde lovt pasienten å bli «helt som ny» dersom han kuttet ut all giftig skolemedisin. — Jeg synes det er grunn til å advare pasienter mot å kutte ut all medisin uten videre, sier Enstad.

— Folk blir ikke friske og nye av naturmedisin, sier kommunelege Bjørn Enstad.

Foto: NAMDAL ARBEIDERBLAD

Så har det brakket løs her hjemme også, i det offentlighetens søkelys er blitt rettet mot i det minste ett pseudovitenskapelig felt, nemlig naturmedisin.

Det startet opp i Adresseavisen for 23. oktober, og siden har avisen fulgt opp dag etter dag med store oppslag.

Kommunelege Enstad forteller til avisen at det har vært to lignende tilfeller i Lierne i løpet av kort tid. Han sier videre at naturmedisinerne får veldig publisitet gjennom ukebladene. — Jeg tror det er et marked som holder på å vokse frem og som kan bli farlig hvis vi ikke er observante på det, sier han.

I samme avis finnes et intervju med fylkeslege Edvard Fjærtøft. Han vil innhente tilleggsopplysninger fra dr. Enstad for å se om ovennevnte tilfelle er et brudd på kvakksalverloven.

Og den 24.oktober er det medisinalråd Egil Willumsens tur. — Det er i høst satt i gang et forskningsprosjekt som skal forsøke å kartlegge det som foregår innen naturmedisin her i landet, opplyser han. Han sier at det er et klart behov for opprydding på dette området, som blir stadig mer uoversiktlig.

En svær oppgave som Institutt for by- og Regionforskning har tatt på seg.

KEFIR-FARSOTTEN HERJER

Stort oppslag i Adresseavisen den 24. oktober. For 5-6 år siden tylltet folk i seg ask-avkok mot alskens lidelser. Nå går det på kefirmelk. Rene vidundermedisinen, tror man, motastma og eksem, søvnløshet og nervetrøbbel, høyt blodtrykk og galleproblemer, til og med magesvulster. Men vanlig kefir fra meieri og butikk duger ikke. Hjemmelaget må eliksiren være. Og kefirsopp dyrkes nå i de tusen hjem...

Den 25. oktober kan en dame fortelle: — Første besøk hos en naturmedisiner kostet meg raske 500 kroner, og jeg fikk klar forståelse av at kuren han la opp til ville bety en liten formue. Damen tok til vettet og avbrøt galskapen.

Vi skal ikke her ramse opp alt, men går over til avisen for 30.oktober: Her står et annet offer frem og forteller at hun var helt nedkjørt etter en uke hos naturlegen. Hun besvimte og falt over alt. "Dietten"besto i å sette klystér og skylle tarmene med en hel liter kamillete to ganger daglig. I tillegg skulle hun drikke så mye kamillete som mulig

Bruk av naturmedisin blomstrer uhemmet

**Sjarlataner kan
bevege seg fritt**

**Naturmedisiner
kan bli anmeldt**

Fikk hjertepasient til å kutte ut medisinen

Faksimile av Adresseavisens oppslag omkring naturmedis

Fylkeslege Fjærtøft:

**- Spekulasjon
i folks ulykke**

**Besøkte
naturlege
dødssyk**

**Helt nedkjørt
etter «tekur»**

Trondheimskvinne advarer mot naturlege

**Trønderne glupske etter
homøopatiske medisiner**

**«Mirakelkur»
på helsa løs**

og bare spise piller de første fem dagene. Etter 14 dager hadde hun betalt ham 1500 kroner, og da takket hun for seg. - Jeg innser at jeg har vært dum og latt meg lure opp i stry, derfor vil jeg advare andre mot denne naturlegen, sier damen. Det kan tilføyes at endel av kuren besto i at hun skulle krabbe inn i en magnetisk sylinder og bli der i en halv times tid. Dette kostet kr. 60,- ekstra. Men på kjøpet fikk hun en kurios medisin mot depresjon: "Kjøp hvitvin på polet og ta så mange skjeer som du føler behov for"...

Etter dette innslaget dukket også fylkeslegen i Sør-Trøndelag opp. I mellomtiden hadde også den omtalte naturlegen stått frem og gitt seg til kjenne. Han kunne gjerne ta en debatt med en lege, forkynte han. Navnet er Hans Jørgen Hansen, og "praksisen" foregår i Trondheim. Nå har han fått brev fra fylkeslegen, med påbud om å legge frem en rekke opplysninger om den virksomheten han driver. Dersom opplysningene ikke foreligger innen først i neste uke (uke 45) blir det inspeksjon.

I samme avis finnes en kronikk skrevet av adjunkt Claus Nielsen, Klæbu (kommunalpolitiker KrF) under tittelen "HELSE OG POLITIKK". Han mener at også brukere av alternative helsetjenester, som faller utenfor "skolemedisinen", må få legge frem sine erfaringer når den nye helsepolitikken skal stakes ut. Kronikken er skrevet med utgangspunkt i et TV-program den 4. oktober om naturmedisin. - Det er vel første gang norsk TV har vist så stor frimodighet i denne saken, sier kommunalpolitikeren, som mener at det bør arbeides mot en oppheving av den monopollignende status "skolemedisinen" har i dag. - Annen medisin må anerkjennes fullt ut og utgifter til utdanning av alternativ medisin må dekkes på samme måten som "skolemedisinen".

"TØR IKKE TA MEDISIN - SYKEPLEIERE GAR TIL HOMØOPATER I STEDET FOR LEGER"

- Sykepleiere og annet helsepersonell er homøopatenes beste kunder i Trondheim, skriver Adresseavisen. - Dette fastslås av fire praktiserende homøopater her i byen. Opplysningen er oppsiktsvekkende. Hvorfor oppsøker ansatte i offentlig helsetjeneste homøopatene når de selv

HOMØOPATI

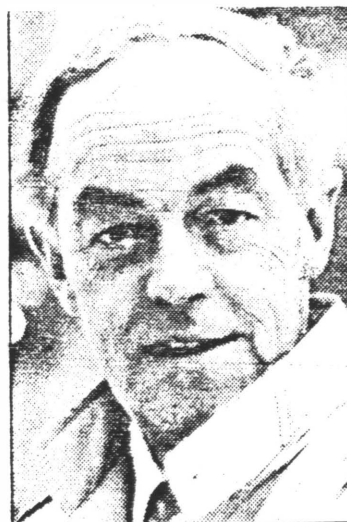
HOMO: fra gresk homoios, lik, lignende -
PATHOS: lidelse.

Homøopati er et medisinsk-terapeutisk system, grunnlagt av Samuel Hahnemann.

Læren hevder at ved sykdom er det symptomene vi iakttar og det er de som skal behandles. Dette gjøres ved å gi legemidler som fremkaller symptomer som mest mulig ligner på dem man vil behandle. Et motto i homøopatien er Similia similibus, likt helbreder likt.

Ifølge den homøopatiske læren skal man bruke legemidlene i sterk fortynning for å oppnå den rette ballanse mellom virkningen og den ettervirkning pasientens livskraft forårsaker. F.eks. anbefales fortynninger på 1:99, som gjentas 30 ganger.

Homøopati er en SPEKULATIV og UVITENSKAPELIG LÆRE, som sorterer under kvakksalverloven.

— Naturmedisin er en sikkerhetsventil, men ikke mer, sier fylkeslege Edvard Fjærtøft.

blir syke? Homøopatene har stilt spørsmålet og fått til svar: - Vi tør ikke ta legemedisin av frykt for alvorlige bivirkninger.

- Det er meningsløst at homøopatien ikke er blitt anerkjent som medisinsk behandlingsform. Vi har fire eller fem års utdannelse bak oss, hvorav halve tiden gikk med til å studere vanlige medisinske fag. Vi er ingen kvakksalvere sier de fire homøopatene, som tar avstand fra askeavkok, dyrking av kefir-sopp o.l.

Homøopatene oppfatter seg selv som seriøse praktikanter av medisinsk behandling, og reportasjen inneholder en lengre utredning om hvordan dette fungerer. De får i dag sin utdannelse ved Norsk Akademi for Naturmedisin (NAN) i Oslo og Arcanum i Göteborg, og for tiden finnes det rundt 150 praktiserende homøopater i Norge, hvorav 15-20 i Trondheim.

NATURLEGE ANMELDES IKKE

(Samme avisside) Naturmedisineren som har vært i søkelyset for sin virksomhet i Nord-Trøndelag i det siste, vil ikke bli anmeldt. Men fylkeslege Edvard Fjærtøft i Nord-Trøndelag sier at opplysningene som nå foreligger fra kommunelege Bjørn Enstad i Lierne likevel gir grunnlag for anmeldelse og politietterforskning.

- Når jeg har valgt ikke å gå til anmeldelse, er det av hensyn til pasienten og pasientens pårørende, sier Fjærtøft, som imidlertid vil ta saken opp med Helsedirektoratet. Så kan man også der vurdere en anmeldelse.

Fylkeslege Fjærtøft sier at det har vært et tydelig oppsving i den naturmedisinske virksomheten i fylket. Det er stadig endel henvendelser om slik virksomhet, og så sent som i går kom det fra medisinsk hold en henvendelse til fylkeslegen om en annen naturmedisiner som nå vil bli vurdert.

Vi får tross alt håpe at det ikke blir med vurderingene

"LEGER OG HOMØOPATER"

NY KRONIKK I ADRESSEAVISEN 1. NOVEMBER

Denne gang er det sykepleiesjefen i Tydal kommune, Ulf Nestvold som "slår i bordet" og krever at leger og homøopater begynner å snakke sammen. Men for at dette skål skje må homøopatene gi avkall på noen av sine religionsfilosofiske oppfatninger, og legene må kvitte seg med sin autoritære holdning, mener kronikkforfatteren.

Sykepleierne er dårlig skolerte når det gjelder fysiologi og farmakologi. Vi vet litt av hvert, men mangler overblikket.

- Den arrogante legen har studert medisin i ca. 6 år. Etterpå har han vært læregutt på sykehus og i legedistrikt i tilsammen halvtannet år. Dette har han gjort (bl.a.) fordi han har vært interessert i sine medmenneskers ve og vel, men han kan også ha hatt andre hoved- og bimestiver, sier Nestvold. - Et av disse kan ha vært den unaturlig høye sosiale prestisje som legene tradisjonelt har hatt, et annet kan faktisk ha vært en "utnyttelse" av et høyt poengertall til examen artium. Det forfatteren poengterer er altså at med slike motiver vil legen ikke være så svært interessert i å engasjere seg i pasientenes gjenvordigheter. Nå for tiden tillater pasienten seg å ha meninger og oppfatninger om sin sykdom og behandlingen av den. Dette kan være en av flere grunner til at han heller går til homøopat, som riktig nok avkrever ham flere penger, men

til gjengjeld kanskje tar seg bedre tid og viser ham større respekt. (1)

Homøopatenes blinde tro på naturprodukter bidrar nok til at skolemedisinerne vanskelig kan akseptere homøopatenes behandlingsmetoder. De har dessuten store problemer med å forklare og begrunne sine metoder, og heri ligger noe av deres arroganse. (2)

Et fruktbart samarbeide mellom homøopater og leger er ikke utenkelig rent teoretisk, men først må de jo kunne møtes, mener forfatteren.

* * * *

FOTNOTER:

Her er sykepleiesjefen inne på noe viktig, og som vi for lengesiden har pekt på:

(1) Se NIB nr.4-5/83 side 14/16:

Akademikernes forsømte ansvar !

"I den vitenskapelige tradisjon forventes man ikke å tro hva et menneske sier på grunn av vedkommendes autoritet, men på grunn av argumentene. Dessverre fremgår ikke dette alltid ved vitenskapens møte med almenheten. Erdel forskere som uttaler seg offentlig anstrenger seg ikke for å forklare grunnene til sine slutninger, men nøyer seg, akkurat som pseudo-vitenskapens talsmenn, med å hevde at de vet bedre. Det må være en hovedoppgave å gi vitenskapen den folkelige forankringen som tilsvarer dens demokratiske kunnskapssyn."

(2) Ibid.

TILBAKE TIL MIDDELALDEREN ?

VI HAR SETT AT STUDENTER
SLUKER PSEUDOVITENSKAPELIG
LITTERATUR,

NÅ VET VI AT SYKEPLEIERE OG
HELSEPERSONELL. HELLER GÅR
TIL HOMØOPATER ENN TIL LEGER
NÅR DE TRENGER MEDISINSK BE-
HANDLING.

HVA BLIR DET NESTE - ?

AT MAN SKIFTER UT DAGENS
OFFENTLIGE TRANSPORTMIDLER
MED FLYGENDE TALLERKENER ?

K O N F R O N T A S J O N E N

LEGE OG NATURLEGE MØTES

ADRESSEAVISEN DEN 2.NOVEMBER

Naturlegen Hans Jørgen Hansen og skolemedisineren Bernt Østensen har forskjellig syn på det meste som angår kropp og helse. - Tykktarmen er krumtappen i et menneske, magen er blomsten, lungene er blodverket, sier naturlegen og møter store vantrøenye hos medisineren. - Dette er pølsevev bygd på filosofi, tro, håp og spinkle kunnskaper om kroppens oppbygning, sier Østensen.

MAGNETISK TROMMEL

Lege Østensen dvelte længe ved en magnetisk trommel, som Hansen putter en del av sine pasienter inn i. - Hvordan fungerer denne ? ville Østensen vite.

- Jeg vet ikke hvordan den fungerer, men jeg vet at den løser opp der man ikke kommer til med massasje. Hansen viser frem brosjyrer og bruksanvisning. Der er knapper for innstilling og regulering for de forskjellige lidelser - alskens sykdommer i 19 hovedpunkter..

Avisen har brukt en helside på dette, og vi kan ikke her ramse opp alle de selsomme og ubegrunnede påstandene som naturlegen kommer med, samt fagmannens kommentarer til dem. Men det fremkommer at man på legesenteret har kunnet slå fast at homøopater har foretatt endringer i de medisinerene som pasienter har fått hos lege.

Etter å ha stilt naturlegen endel spørsmål og hørt svarene, sier Østensen at dette er hårreisende.

Og med denne treffende kommentaren får vi i denne omgang sette sluttstrek for dette referatet. Det er sannsynlig at mer vil dukke opp i avisene. Vi følger prosessen og vurderer hvordan dette best kan følges opp.

Det viktigste av alt står igjen i denne "debatten", nemlig det å avkreve pseudo-vitenskapens talsmenn REVIS for påstandene de kommer med. Det kunne man ha gjort med det samme, men det ville nok ikke være lurt...

Noen fakta om naturmedisin

I DE SENERE ÅR HAR INTERESSEN FOR PSEUDOVITENSKAPER (FALSKE "VITENSKAPER") VOKST TIL ET SLIKT ØMFANG OG OPPNÅDD EN SLIK ANERKJENNELSE, AT BOKHANDLERE HAR STØRRE SORTERING AV BØKER OM PSEUDOVITENSKAP ENN AV VITENSKAP. DET SPEKULERES GROVT I MENNESKERS DRAGNING MOT DET IRRASJONELLE, I UVITENHET OG ULYKKE...

BØKER OG KULØRTE HEFTER AV DET MEST TVILSOMME SLAG SPRØYTES UT PÅ MARKEDET, OG KVAKKSALVERE TILBYR SINE TJENESTER MOT KLEKKELIGE HONORARER.

KVAKKSALVERI, ASTROLOGI ETC. BYGGER FOR EN STOR DEL PÅ REN OKKULTISME, OG TROEN PÅ DEN SLAGS SKYLDES UVITENHET. DET BURDE DERFOR VÆRE EN AV FOLKEOPPLYSNINGENS VIKTIGSTE OPPGAVER Å SPRE KUNNSKAP OM- OG FORSTÅELSE FOR VITENSKAPENS PRINSIPPER OG METODER, OG MØTE DE PSEUDOVITENSKAPELIGE PÅSTANDENE MED SAKS-ARGUMENTER.

Det virkelige gjennombruddet for den medisinske vitenskapen kom først i løpet av andre halvdel av 1800-tallet. Skolemedisinen kvittet seg med sin ballast av villfarelse, noe folkemedisinen aldri riktig har lyktes med.

SIGNATURLÆREN er en av de irrasjonelle forestillingene som man ennå i dag kan se spor av i folkemedisinen. Opphavet til læren var den originale Paracelsus (1493-1541), som mente at legen måtte være vel bevandret i astrologi og alkemi for å ha fremgang i sitt yrke. Ifølge Paracelsus har hvert sykt organ en tilsvarehet i naturen rundt oss. Det skulle altså finnes legende urter for ethvert symptom.

EN BRYNJE AV STÅL

Ved det keiserlige hoff i Rom helbredet man kreft på lignende måte. Rundt halsen på den syke hengte man halvdelen av en viss rot, den andre halvdelen tok legen og tørket over ilden. På den måten trodde man at tumoren (svulsten) skulle krympe. Dersom pasienten vise seg utakknemlig hendte det at legen slengte sin rothalve i vann i stedet.

Bak våre dagers utbredte for-
 bruk av russisk rot og ginseng
 ligger sikkert nok Paracelsus´
 signaturlære. Preparatene utgis
 som universalmiddel, hvilket kan
 forklares ved at røttene faktisk
 ligner et helt menneske.

Hovedårsaken til at hvitløk er så omhuldet som legemiddel er trolig at løkbladene minner om en brynje av stål. Det var nok derfor at vik- ingene tok med seg store lagre på sine raid.

VILLFARELSE LEVER FORTSATT

En annen favoritt i helsekostbutikkene, camomille (kamillete) blir kjøpt av kundene uten at de er klar over at det er Paracelsus som har tatt seg av markedsføringen. Gjennomskåret ser camomilleblomsten ut som en livmor, og det var grunnen til at de "kloke herrene" fattet interesse for veksten. De anbefalte camomille som et slags dagen-etter-prevensjonsmiddel.

Foruten likhetsmagi à la Paracelsus lever urtemedisinene høyt på den såkalte adaptogen-teorien. Denne innebærer at en droge inne i kroppen tilpasser sin virkning til den aktuelle tilstanden. Et godt adaptogen skal f. eks. både kunne senke og forhøye blodtrykket etter behov, virke både søvnfremkallende og oppeggende osv. Lakris tilhører denne gruppen.

Menneskenes urgamle drøm om en livseleksir, håpet om en effektiv kur mot cancer, lysten til å høyne nytelsen ved kjærlighetslivet, er andre typiske drivkrefter bak folkemedisinen, som har sin gyldighet ennå i dag.

NATUREN ER INTET APOTEK

Ideen om at naturlegemiddel skulle være bedre enn de syntetiske er en ren naturromantisk forestilling. Man tror at skaperen har innrettet naturen slik at den skal inneholde "naturlige" bote-middel mot menneskelige sykdommer. Men i virkeligheten finnes det ikke noen slik forbindelse. Naturen er intet apotek. Det er ren slump når man finner legemiddel i naturen. Samtidig kan bivirkningene av disse være like alvorlige som hos de syntetiske.

Før hadde man ikke noe valg, men var henvist til naturen. I dag kan vi lage molekyler som er bedre tilpasset, eller faktisk skreddersydde for å helbrede sykdommer.

I USA ble en folkelig kur mot cancer stoppet, da man oppdaget at den tvert imot øket risikoen for sykdommen. Pasienten skulle spise så mye vindruer som han bare orket i minst seks uker. Men

legene slo alarm da det viste seg at visse druer inneholder høye gehalter av tanniner, som kan være kreftfremkallende.

Ved langvarig bruk kan urtete laget av timian, forårsake skader på skjoldbruskkjertelen. Timian inneholder en eterisk olje med tymol. Den eteriske oljen i enebær kan i større doser gi nyreskader og sammentrekninger i livmoren. Flittig bruk av lakrierot kan føre til ødem, væskeansamlinger i vevet. Denne drogen forekommer i teblandinger mot hoste og inngår som smakstilsetning i naturmedisin.

THX OG ISCADOR

Et dystert kapittel utgjør handelen med de virkningsløse kreftmedisinene THX og Iscador. Når det gjelder disse og andre "vidunderpreparater", kan man riktignok støte på enkeltstående tilfeller av vellykket behandling, ettersom det nå en gang er slik at selv meget syke mennesker iblant friskner til av seg selv uten legehjelp. Men for skikkelig å kunne bedømme effekten av et legemiddel kreves imidlertid statistiske undersøkelser. Iscador er et kraftig utspedd misteltein-ekstrakt, som gjerne smugles inn i landet. (Sverige.)

At så mange mennesker klamrer seg til behandlingen beror på at de mener å ha forsøkt alle utveier innen den vanlige sykdomsbehandlingen. På de privatklinikker i Sveits og Tyskland som tilbyr alternativ behandling, følger de seg mer personlig tatt hånd om. En vennlig, forståelsesfull atmosfære sammen med "sukkerkuleeffekten", kan forklare at noen føler seg bedre.

KILDE: Kemisk Tidsskrift nr. 14/82.
"Naturläkemedeln håller inte för vetenskaplig prövning."

Medlemsblad for Vetenskap och Folkbildning nr. 3/83.

Forkortet

Hva er naturmedisin?

Begrepet dekker forskjellige oppfatninger av helse og sykdom basert på andre teoretiske grunnlag enn den legevitenskapelige forskning. Naturmedisin som medisinsk anskuelsesform kan være rent spekulativ, evnt. med islett av leveregler, kostholdspåbud og behandlingsmåter etc., som har en viss helsefremmende effekt. Naturmedisin har ofte historiske og mytologiske røtter, uten at de nødvendigvis er klart erkjent. Den kan inneholde elementer av sykdomsoppfatning og medisinsk behandling som i tidligere tider var akseptert medisin, men som senere er forlatt. Eksempler på dette er astrologiske resonnementer ved sykdom, valg av legemidler analogt med Paracelsus' signaturlære og bruk av avførings-, brekk-, og hostemidler i tråd med den klassiske humoralpatologi, som anså sykdom som en feilaktig ballanse mellom kroppens væsker.

Naturmedisin kan ha tradisjoner tilbake til eldre medisinske teorier og systemer som også i samtiden var omdiskutert. Den homøopatiske sykdomslære grunnlagt av Hahnemann (1755 - 1843) er et viktig eksempel.

Naturmedisin kan også ha røtter i sykdomsoppfatninger bygd på 1700-tallets irritabilitetslære, f.eks. i henhold til Brown (1735-1788), som angir at sykdommere beror på for kraftig eller for svak irritasjon av nervesystemet (stheni/astheni), slik at behandlingen består i å gjenopprette riktig irritasjonstilstand gjennom diett, medikamenter, el.l. Mesmers (1734-1815) lære om dyrisk magnetisme må også nevnes her.

Naturmedisin bygger undertiden også på gamle empiriske iakttakelser, hvorfra man har utledet uholdbare medisinske teorier. Baunscheidt (1809-1873) fikk vid utbredelse av en form for akupunktur, utviklet på grunnlag av en formodet gunstig effekt av myggstikk en gang han hadde en smertende hånd.

Broussais (1772-1838) hadde ved obduksjoner sett så hyppige tarmforandringer at han henførte de fleste sykdommer til mage-tarmbetennelse, og behandlet uen energisk ved diett og blodtapning, spesielt ved igler. Teorien fikk stor popularitet og Frankrike måtte i 1827 innføre 33 millioner igler.

Irisdiagnostikk, beskrevet i 1881 av von Peczely, skal ha som utgangspunkt at han som gutt så en strek i iris på en ugle som hadde brukket tenet, og angivelig gjenfant denne streken hos en pasient med brukket ben.

Naturmedisin kan endelig inneholde elementer som er anerkjent medisin i fremmede kulturer. Akupunkturen i tradisjonell kinesisk medisin henger sammen med denne medisins anatomi- og fysiologioppfatning.

BEGREPET naturmedisin brukes også om legemidler, vanligvis hentet fra naturen, for å forebygge eller helbrede sykdom, men hvis virkning ikke har kunnet dokumenteres og anerkjennes. Den vanligste form for naturmedisin består i bruk av tørkede planter eller plantedeler. De selges i Norge gjennom apotek. Elikserirer, tabletter o.l. fremstilt av stoffer fra naturen, selges bl.a. gjennom helsekost- og dagligvareforretninger og er ikke underkastet apotekvarenes offentlige kvalitetskontroll. Homøopatiske medisiner selges gjennom apotek, men de fleste er reseptfrie på grunn av det meget lave innhold av virksomme stoffer.

Antatt virkning av naturmedisinske behandlingsmetoder kan skyldes naturlige svingninger i sykdommens forløp, suggesjon o.l. Naturmedisin som demper symptomene mens sykdomsprosessen går videre, kan gjøre stor skade. Dette er et viktig grunnlag for motstanden mot naturmedisin.

Blant folk går det ofte bølger av tro på bestemte former for naturmedisin. I årene 1976-77 var det en bølge av tro på askeavkok som middel mot mange sykdommer, til og med kreft.

Parapsykologi - vitenskap eller pseudovitenskap?

UTDRAG FRA EN ARTIKKEL AV PROF. MARIO BUNGE,
I THE SKEPTICAL INQUIRER VOL. 9, FALL 1984.

1. DOMENE (emneområde/fagkrets): Parapsykologi er uforbeholdent noe som dreier seg om immaterielle eksistenser, så som ånder frigjort fra legemet, og hvis eksistens aldri er blitt påvist. Det er derfor en disiplin uten noe underliggende materiale. På den annen side ignorerer parapsykologien (akkurat som psykoanalysen og mentalistisk psykologi) det totale organet for sinnet, nemlig hjernen.

2. GENERELL INNSTILLING: Filosofen C.D. Broad (1949) undersøkte omhyggelig samsvaret mellom parapsykologi og det vitenskapelige verdensbildet, som han kalte "et sett av begrensende prinsipper". Han konkluderte med at parapsykologi ikke samsvarte med disse, og derfor er de og ikke parapsykologien blitt oppgitt av parapsykologene. F.eks., prekognisjon bryter med prinsippet for årsakssammenheng, hvor effekten ikke skjer før årsaken til den. Psykokenese bryter med prinsippet for lagring av energi såvel som det postulat at sinnet ikke kan innvirke direkte på materien. (Hvis det gjorde ville ingen eksperimentator kunne stole på avlesinger av sine instrumenter.) Telepati og prekognisjon er uforenelige med det epistemologiske (erkjennelsesteoretiske) prinsipp, hvor det å oppnå faktisk kunnskap krever sanseoppfatning et eller annet sted.

3. FORMELL BAKGRUNN: Den typiske parapsykolog utmerker seg ikke i håndteringen av formelle redskaper, spesielt statistikk. (Se e.g., Diaconis 1978.) Følgelig selekterer (velger ut) han bevisene ("valgfri stans" av en undersøkelsessekvens.) Han skiller ikke en sammentreff (ved uhell eller med falsk korrelasjon) fra en årsaksrelasjon eller en ekte korrelasjon; og han er ikke glad i matematiske modeller; ikke engang i uformelle hypotetisk-deduktive systemer. Hans få innfall er tilfeldige/flakkende.

4. SPESIFIKK BAKGRUNN: Parapsykologer gjør seg ingen nytte av kunnskap som er oppnådd på andre områder, så som fysikk og fysiologisk psykologi. Dessuten: vanligvis påstår de at vitenskapen er feil, eller at de ikke dekker fysiske fenomener. Enda verre: Hypotesene (få og gamle) innen parapsykologien er inkonsistente med endel av vitenskapens grunnleggende forutsetninger. Spesielt er hele ideen med en ikke-legemlig mental eksistens uforenelig med fysiologisk psykologi (se Bunge 1980.) Og verre: parapsykologer feier slike inkonsistenser til side.

PROBLEMATIKK: Parapsykologi er særdeles fattig på problemer; de vil alle koke ned til for enhver pris å slå fast at det finnes paranormale fenomener., dvs. fakta som ikke kan forklares av normal vitenskap. Heller ikke er disse problemene formulert i klare termer, og dette på grunn av den skremmende teoretiske fattigheten innen parapsykologi.

6. KUNNSKAPSLAGER: På tross av at parapsykologien er adskillige hundre år gammel, og har tiltrukket seg et stort antall forskere de siste hundre år, har vi ikke et eneste håndfast resultat i parapsykologi; ingen harde data om telepati, clairvoyance, prekognisjon eller psykokinese, og ingen sannsynlig hypotese til å forklare slike antatte fenomener. Alle parapsykologer forteller oss at deres antatte data er ukonversjonelle, dvs. uforklarte av dagens vitenskap. Sammenlign nå denne opptredenen med den hos en vitenskapsmann, la oss si en astronom. Hvis han finner at et spesielt himmelobjekt ikke synes å "lystre" gjeldende lover for svevende legemer, eller astrofysikk, ville han se det som sin plikt å foreta noen positive antakelser - f.eks. at det ikke er noe ordinært objekt men en quasars, et svart hull, plasma eller laserstråle, evt. en annen fysisk ting. Han må anta at dette objektet av et nytt slag "lystrer" lover som ennå ikke er kjente/oppdaget - men ikke at det trosser vel-etablerte fysiske prinsipper så som lagring av energi. Parapsykologen gjør ikke noe av dette; han aksepterer tilsynelatende unormale fenomener som bevis for paranormale evner og tar ingen skritt for å forklare dem i termer for lover. Er det noen som har hørt om Clairvoyansens Første Lov, eller Telepatiens Anner Lov, eller Psykokinesens Tredje Lov? Eller er det noen som noengang har konstruert en evighetsmaskin crevet av tanken, eller en matematisk teori for spøkelser, i stand til å gjøre definitive, testbare forutsigelser?

7. FORMÅL: Etter parapsykologenes bedrifter å dømme er det ikke deres formål å finne lover og systematisere disse til teorier i den hensikt å forstå og forutsi. Deres endelige mål er snarere å støtte opp under gamle myter, eller å tjene som et surrogat for religioner i tilbakegang.

8. METODIKK: De metodene som er brukt av parapsykologer har vært ettergått i sømme av vitenskapsfolk, statistikere og magikere i mer enn et århundre og nester uten unntak mangelfulle. Den mest værlige defekten er mangelen på strikt kontroll. Men bedrag - enten ubevisst, som i tilfellet med det ordinære eksperiment-subjektet som ønsker at eksperimentatoren skal lykkes, eller veloverveid, som i det berømte tilfellet med skjebøyerne - har alltid plaget parapsykologien. (En lang rekke morsomme eksempler finnes i tidligere nummer av the Skeptical Inquirer, og til dels i NIB.)

9. SYSTEMATIKK: Så langt fra å være en komponent av systemet for menneskelig kunnskap, er parapsykologien på villspor; den tar ingen kontakt med andre forskningsområder. Derfor ber dens praktikanter om at den må bli vurdert på sine egne premisser, på styrken av de empiriske beviser de påstår å ha frembragt. Men dette er umulig, ganske enkelt ut fra det faktum at slike "beviser" er temmelig mistenkelige- de kan meget gjerne være blitt produsert med tvilsomme metoder; for ikke å snakke om gamle folke-historier og andre anekdotiske "beviser" som stadig holder seg levende blant parapsykologer. Det er virkelig slik at et hvilket som helst faktum kan "leses" eller "oppfattes" på en rekke måter - kan bli forklart med alternative hypoteser. Dette er grunnen til at bare hypoteser som harmoniserer med adskillige andre hypoteser er verd å bli undersøkt. Dette er ikke tilfellet med de parapsykologiske innfall; de former ikke noe (hypotetisk-deduktivt) system, og de er ikke enige med vitenskapen. (Se punkt 4 foran.) Og hva mere er, parapsykologene er stolte over å undersøke fenomener, eller rettere pseudofenomener, som de tolker som paranormale og som ligger bortenfor rekkevidde for den "offisielle" (dvs. den ordinære) vitenskap.

10. FORANDERLIGHET: Parapsykologi kan ikke sies å bevege seg raskt - enn si fremover - slik enhver ekte vitenskap gjør i disse dager. Rent faktisk er det en samling av arkaisk tro som går tilbake til primitiv animisme. (1) Parapsykologer fortsetter med å reteste de samme gjetningene om og om igjen uten noensinne å oppnå noen avgjørende resultater.

Vi konkluderer med at parapsykologi passer inn i mønsteret for en pseudo-vitenskap. Hvis den ikke alltid har vært oppfattet som en slik må det være fordi et forenklet begrep om vitenskap er blitt lagt til grunn. (Et illustrerende tilfelle er Marcello Truzzi's påstand (1980) om at for at et emne skal være vitenskapelig kreves at de som praktiserer det må benytte vitenskapelige metoder.)

TABLE I
Comparison of Attitudes and Activities of Scientists and Pseudoscientists

Typical Attitudes and Activities	Scientist			Pseudoscientist		
	Yes	No	Optional	Yes	No	Optional
Admits own ignorance, hence need for more research	x			x		
Finds own field difficult and full of holes	x			x		
Advances by posing and solving new problems	x			x		
Welcomes new hypotheses and methods	x			x		
Proposes and tries out new hypotheses	x					x
Attempts to find or apply laws	x			x		
Cherishes the unity of science	x			x		
Relies on logic	x					x
Uses mathematics	x					x
Gathers or uses data, particularly quantitative ones	x					x
Looks for counterexamples	x			x		
Invents or applies objective checking procedures	x			x		
Settles disputes by experiment or computation	x			x		
Falls back consistently on authority		x		x		
Suppresses or distorts unfavorable data		x		x		
Updates own information	x				x	
Seeks critical comments from others	x				x	
Writes papers that can be understood by anyone		x		x		
Is likely to achieve instant celebrity		x		x		

Parapsychology: Science or Pseudoscience?

(1) ANIMISME: lat., filos., teori som forklarer de organiske veseners livsvirksomhet ut fra sjelen (anima) som felles prinsipp; etnl. den primitive livsoppfatning at det er en individuell sjel i alle vesener og ting.

«UT-AV-KROPPEN-OPPLEVELSER»

Et psykologisk fenomen?

DEL 4

I vår normale bevissthetstilstand har dette marginal relevans. Vi kan kanskje se hvordan det fungerer i minnet, men ytterverdenen er meget livligere enn våre flyktige indre bilder. I visse forandrede bevissthetstilstander beskriver dog "like tiltrekker like" eksakt hva som hender.

I en utenomkroppslig opplevelse er tanke lik handling. Å tenke på en plass er å være der, og hvis man tenker på en ting måner man frem andre lignende ting. Forskjellen mellom tilstandene beskrives i okkulte ordelag som en forskjell i viberasjonene. Den fysiske verdens langsommere viberasjoner jevnføres med astralplanets og de høyere plans finere. Personlig tror jeg ikke at analogien med viberasjoner er til noen hjelp. Men det som beskrives tror jeg er gyldig forskjell, og en forskjell som er fornuftig dersom den utenomkroppslige opplevelsen er en forandret bevissthetstilstand. Kanskje er viberasjonsnivåer ekvivalente med måter å tenke på, eller bearbeide informasjon.

En annen gyldig ide er den om de høyere og lavere planene. Dersom man tar dem altfor bokstavelig er de absurde. Astralplanet er åpenbart ikke noe sted i skyene, fulle av elementærånder som venter på å kunne utsette menneskeheten for sine neste skurestreker.

Heller ikke tror jeg at det ene planet "trenger inn i det andre", som teosofene vil ha oss til å tro. Derimot tror jeg at lærer om de ulike plan stemmer meget vel overens med opplevelsene i de forandrede tilstandene. Og astralplanet som man "besøker" når man har utenomkroppslige opplevelser, er faktisk alt som det formodes å være, en "tankeskapt verden", en "illusjonens verden", en verden der tanken skaper.

Dette er hva vi bør vente oss dersom det helt blir skapt av fantasien, men vi vet så lite om fantasiens verden og er så lite interessert i den. Det vi må lære oss av den okkulte kunnskapen er at fantasien har en viss struktur og at den kan brukes og utforskes på mange ulike måter. Disse ville jeg si er de ulike plan.

Hvis vi skal komme noe sted langs disse retningslinjene er det to ting vi må gjøre. For det første må vi lære oss å komme inn i og kontrollere de ulike bevissthetstilstandene. Derfor trenger vi eksperimentatorer som kan oppleve disse tilstandene, og her blir lærene fra dem som har gått foran verdifulle. For det andre må vi sette våre erfaringer i relasjon til psykologien.

Jeg håper at vi en dag skal kunne forstå minnets organisasjon på en slik måte at vi får skikk på vår måte å bruke det når vi "ferdes" astralt og får tilgang til det kognitive kartet. En dag har vi kanskje en kognitiv psykologi som kan beskrive ulikhetene i måten å tenke på mellom tilstandene, som tillater oss å forutsi hvordan disse tilstander blir, hvilke som mest ligner hverandre og hvordan de alle sammen kan nåes.

Jeg ser frem mot en de forandrede tilstanders psykologi som gir oss kart på sine egne vilkår, men også gir oss en vettig oppfatning av hva astralplanet, det eteriske planet og de høyere plan er.

Hvis vi hadde disse former for psykologi tror jeg vi ville se at utenomkroppslige opplevelser bare er én av uhyre mange spennende tilstander der vi kan utforske vår egen fantasiens verden. Til det trengs ingen annen kropp, uten den som skapes av fantasien, og astralverdenen er likeså et produkt av det enkelte psyket. Likhetene mellom ulike menneskers opplevelser beror på likheter i vår måte å tenke på. I dette skjemaet trengs ingen "exosomatiske" teorier om utenomkroppslige opplevelser, og ideen om at det paradoksale finner sted blir helt overflødig.

Kanskje er de utenomkroppslige opplevelsene psifremmende tilstander, men i så fall er dette bare ytterligere en interessant detalj. Kanskje er det noe som overlever den kroppslige døden, men de utenomkroppslige opplevelsene har etter min oppfatning ikke mye med den saken å gjøre.

Jeg har bare redegjort i store trekk

for noen av de veier langs hvilke jeg tror at denne metoden kan føre oss, men jeg skulle tro at den kommer til å bli fruktbringende - en metode som går ut på samarbeide mellom nye og gamle ideer, en metode som kommer til å lede til et progressivt forskningsprogram.

Derimot tror jeg at letingen etter andre legemer, eller etter indisier på psi under utenomkroppslige opplevelser, ikke vil bli fruktbringende og ikke vil nå lenger enn hittil. Det kommer aldri til å bli motbevist. Det vil ganske enkelt bli lagt til side når den andre metoden gjør sine fremskritt.

Hvis jeg har rett så har parapsykologien et tydelig valg. På den ene siden kan vi begrense vår interesse til psi-fenomener. Det ville bety å overlate psykologisk forskning omkring utenomkroppslige opplevelser, spøkelses-syner, poltergeistfenomen og nær-døden-opplevelser til andre. Parapsykologene blir da ennå mer isolerte, i stedet for å dele sin sakkunnskap og erfaring med andre. Hvis den psykologiske forskningen gjør fremskritt vil parapsykologene ganske enkelt havne på bakvogna.

På den annen side skulle vi kunne be-krefte at utenomkroppslige opplevelser og lignende skal inngå i parapsykologien, hvordan de enn må forklares. Vi skulle kunne utføre både psykologisk og parapsykologisk forskning sammen, og med åpent sinn interessere oss for resultatene, hvor de enn fører hen, og jeg er sikker på at de kommer til å føre oss til noe spennende.

I dette tilfellet ville parapsykologien bli mer produktiv og verd å vie seg til. Den ville delvis dekke samme områder som andre disipliner og dele ideer med dem, og den skulle kunne gi et genuint bidrag til forståelsen av menneskesinnet. Ikke bare det, den skulle også kunne benytte seg av sitt spesielle forhold til de okkulte og magiske ideene.

Nå, jeg vet hvilket alternativ jeg selv helst skulle ville se. Parapsykologiens andre århundre kan bli med eller uten de utenomkroppslige opplevelsene, men det kommer til å bli en meget fattigere fremtid uten dem.

S L U T T

Anm. Dr. Blackmores avhandling er hentet fra tidsskriftet Parapsychology Review, november-desember 1982. Fremstillingen er holdt som anførende ved den parapsykologiske stiftelsens konferanse "Parapsykologiens andre århundre" i London 13.-14. august 1982. Dr. Blackmore arbeider ved Brain and Perception Laboratory, Bristol-universitetet, England.

KILDE: SØKAREN, nr. 7/1983.

1985 !

Orwell's år 1984 forsvinner i kjølvannet. Hvis Orwell hadde forutsagt en bølge av okkultisme og irrasjonalisme i disse årene, større enn noensinne tidligere - Middelalderen inkludert - ville han ha fått uhyggelig rett. Men at en slik bølge gjerne går foran for tilstander a la Orwell's - det har man eksempler på....

Selv kan vi se tilbake på dette året med tilfredshet. Flere større saker er gjennomført - som f.eks. Hessdalsrapporten, Mosjøenrapporten og andre spesialhefter. Og bokhandlerne har begynt å bestille Hessdalsrapporten - foreløbig. NIVFO-BULLETIN har klart nådd en høyere kvalitet i løpet av dette året, en trend vi tror vil fortsette.

Vi har vært innom astrologi, Däniker og kvakksalveri med mer. Men mye står igjen både på disse og andre områder. Dette er egentlig bare en begynnelse.

Hva f.eks. med URI GELLER ? En hel verden er "hypnotisert" av hans opptreden, prester og vitenskapsfolk har uttalt seg. I neste nummer vil vi se nærmere på fenomenet Geller og hvordan han utførte sine kunststykker...

Og UFO ? Det er på ingen måte glemt - - Fortløpende informasjon vil komme !

Men hva mener våre lesere om dette med valg og presentasjon av stoff ? Dette vil vi gjerne vite for å kunne ta mest mulig hensyn til det, og vi legger ved dette dobbeltrummet et spørreskjema som vi håper flest mulig vil fylle ut.

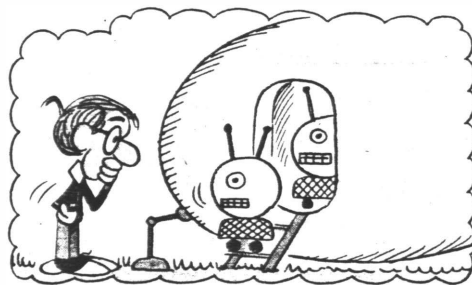
VEL MØTT IGJEN I 1985 !

UFO'ene flyr fremdeles - i Kriminaljournalen

I KRIMINALJOURNALEN NR. 16/17 1984 FORSØKER SENSASJONS-JOURNALISTEN ARNE WISTH Å BLÅSE NYTT LIV I FABULERINGENE CMKRING LYSFENOMENENE I HESSDALEN. BOKEN HANS BLE VISST-NOK IKKE DEN BEST-SELGEREN MAN HADDE HÅPET PÅ

ARTIKKELEN KAN STÅ SOM NØK ET EKSEMPEL PÅ DEN TYPISKE PSEUDOVITENSKAP-ELIGE SELEKTERINGEN AV SAKS-MATERIALE, SAMT MANGEL PÅ FORSTÅELSE FOR GRUNNLEGGENDE VITENSKAPELIGE PRINSIPPER. MEN DEN ER OGSÅ ET EKSEMPEL PÅ MANGLENDE KJENNSKAP TIL NYERE UFO-MATERIALE FRA SERIØST HOLD.

I artikkelen tar free-lance-journalisten og UFO-bok-forfatteren for seg noen av de hypotesene som har vært fremkastet om Hessdalsfenomenene, og kaster dem alle lekende lett overbord på grunnlag av fenomener han selv skal ha sett, eller historier han har hørt. Her får alle gjennomgå, såvel professor Brahe som den norske UFO-foreningen.

FOR Å VÆRE VITENSKAPELIG MÅ EN HYPOTESE KUNNE ETTERKONTROLLERES. IDEEN OM FREMMEDE ROMSKIP ER INGEN VITENSKAPELIG HYPOTESE !

Nei, ikke riktig alle. En instans og en hypotese er utelatt også her, på samme måten som i de mer og mindre glorete UFO-magasinene.

Og naturligvis er det NIVFO og resultatene fra Hessdalen meteorologiske stasjon som er utelatt. Dette materialet passer tydeligvis meget dårlig inn i det bildet sensasjonspressen og kritikkløse UFO-blad ønsker å skape. De produktene vi mottar av sistnevnte kategori utelukker også konsekvent disse data fra sine spalter. Derimot får høyst tvilsomme rykter om "landinger" behørig plass, uten en eneste kritisk bemerkning. En må stadig undre seg

over hva det er slags individer som bruker penger på å tilegne seg en slik form for "informasjon". Verden vil bedras, heter det, men man skulle da tro at det finnes grenser.....

Tilbake til Kriminal Journalen, hvor Wisth skriver - ordrett sitert:

"Da synes jeg de senere års vitenskapelige teorier er langt mer interessante. Vi kan nevne et par og de kommer alle fra anerkjente vitenskapsfolk. Den ene er:

- Vår eksistens har i millioner av år vært kjent av en supersivilisasjon som studerer oss og andre primitive sivilisasjoner med interesse. Disse

hindrer andre sivilisasjoner effektivt i å kontakte oss eller gi seg til kjenne. De vil at vi skal utvikle oss slik de har gjort det i sin ferd gjennom verdensrommet.

En annen er: - Flere sivilisasjoner er fullstendig uinteressert i oss og gjør ingen forsøk på å skjule sine aktiviteter. Deres gjøren og laden ligger for størstedelen utenfor vår snevre oppmerksomhet. Vi kan se deres fotspor på himmelen, men vi forstår ikke hva de sier.

Skulle ikke dette være teorier til ettertanke. Etter vår mening er de langt mer sannsynlige enn de "jordiske" vi har vært borte i i Hessdalen". (Sitat slutt.)

* * *

Den som måtte mene at dette er sitatfusk, henvises til kilden: Kriminal Journalen nr. 16/17-84.

Utsagn som disse er egentlig ikke verd kommentarer i det hele tatt, men vi vil benytte anledningen til å henvise til NIVFO-Bulletin nr. 3- og 4/5 1983 - UFO-HYPOTESERS TROVERDIGHET. I tillegg bør en huske at ikke engang gjennomsnittlige UFO-fans i dag ville ha kommet med en så avslørende uttalelse.

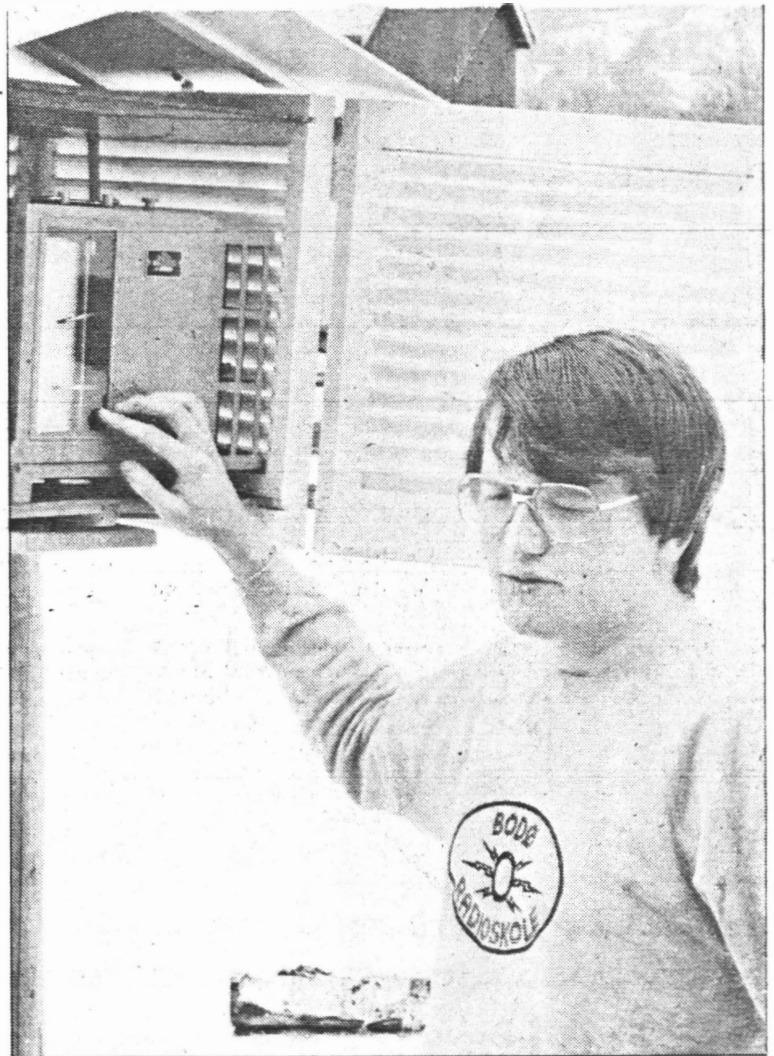
Artikkelen forøvrig er full av postulater og saksfeil, men det skulle ikke være plasser verd å ramse dem opp her. Et eksempel kan dog nevnes. Det heter at professor Brahde ved en anledning nevnte at man burde benytte en spektrograf i Hessdalen, noe man bl.a. bruker i nordlysforskningen. Sitat: "Ennå vet jeg ingen som har brydd seg med å utføre dette."

Nei, det er tydeligvis en hel del forfatteren ikke vet, eller ønsker å vite. Som kjent benyttet NIVFO et avsnert instrument på dette felt ved målingene i Hessdalen i april 1984.

Forfatteren stiller også det velkjente spørsmålet: - Hvorfor bare Hessdalen ?

(Andre steder har man hevdet at fenomenet flyttet fra Arendal til Hessdalen, et postulat som det ennå ikke er fantaser sammen noen "hypotese om.")

Den som har lest f.eks. NIVFO-Bulletin nr. 3/83 - HESSDALEN IKKE ENESTÅENDE - vil være bedre informert. Det forlyder dessuten fra anerkjent forskerhold at tilsvarende fenomener opptrer også i Trollheimen.

Meteorologisk observatør Jan S. Krog (NIVFO) ved Hessdalen meteorologiske stasjon, april 1984.

Artikkelen avsluttes med en oppfordring til leserne: - Skulle du til tross for dette ha en teori så bare skriv til oss.

Javel, men hvor vitenskapsfiendtlig måtte den være ??

0

Kobler ut storhjernen

KONTAKT MED "ET" VED HJELP AV ØNSKEKVIST

I sommer dro en bekjent av oss innom Hessdalen. Han var på vei hjem fra en ferietur, og ville benytte anledningen til å se de etter hvert berømte lokalitetene.

Han ventet ikke å oppleve noe spesielt der inne, men det må en vel si at han kom til å gjøre likevel. UFO-ene åpenbaret seg ikke, men på det meget omtalte "platået", Hessdalskjølen, støtte han på en person, en "patriark-ligende mann med skjegg", som var opptatt av denne innfallsporten til andre verdener...

På dette tidspunkt hadde mannen ligget der oppe i telt i 14 dager og filosofert over UFO-problemet. Og ikke uten resultat, hvis vi skal tro hans eget utsagn:

Han påsto å ha hatt hyppig kontakt med "dem" ved hjelp av en gammel og knusktørr "ønskekvis". Noen særlig effektiv måte å kommunisere på var

dette tydeligvis ikke. For å vente å få "ja" eller "nei"-svar gjennom kvisten måtte han, som medium, først koble ut storhjernen !

Han demonstrerte kvister: for vår hjemmelsmann, og kvisten vred seg så villig som bare en ønskekvis kan gjøre det.

Mannen kunne fortelle at de tilreisende i Hessdals-UFO'ene kommer fra stjernebildet Tyren, og nå kunne han altså samtale med de langsveisfarende gjennom sin tørre ønskekvis. (Kanskje han kunne få greie på konkret hva det er som gjør Hessdalen så tiltrekkende for folk fra andre solsystemer --- ? Svaret ville vel bli at man "ladet opp" - det er nok sikkert langt mellom service-stasjonene i verdensrommet.)

* * *

Forøvrig hører vi at befolkningen i Hessdalen og Ålen-området har planer om å gå sammen og opprette en interessegruppe. Ettersom så mange skal ha hatt observasjoner verter nær seg en stor oppslutning. Flygeblao om gruppens start vil bli delt ut til alle husstander i Hessdals-området, heter det.

Så spørres det da hva som evt. vil bli gruppens primære målsetting. Hvis det er å opprettholde "UFO-romantikk" i dalen, og å fyre opp under kritikkløse historier og utsagn, er det beklagelig. Dette ville likevel i rikt monn bli besørget av tilreisende UFO-fans, som nok aldri vil oppgi sine turer til dalen for å speide forventningsfullt mot himmel.

Hvis gruppen derimot ville engasjere seg i den maktpåliggende oppgave å ta avstand fra svermeriske og fanatiske elementer, ville det være rosverdig. Det ville tjene såvel befolkningen som fenomenene i området.

«Onde forfølgelser»

DENNE PÅSTÅTTE FORFØLGELSEN AV DET RUSSISKE SKIPET
KAN HA VÆRT RIKTIG, MEN IKKE SLIK SOM ANTATT

ER ONDE FORFØLGELSER VIRKELIGE ? HVIS DET ER NOEN SANNHET I DETTE AT NOEN STEDER OG TING BLIR FORFULGT AV ONDE MAKTER, JA DA MÅ DET BESTE EKSEMPLET PÅ DETTE VÆRE FORFØLGELSEN AV DEN RUSSISKE DAMPEREN IVAN VASSILLI, BYGGET I 1897 MEN OPPGITT BARE NOEN FÅ ÅR SENERE FORDI INTET MANNSKAP VILLE SETTE SINE BEN OMBORD I SKIPET.

Den seneste beretning om dette skjebnesvangre fartøyet kommer fra parapsykolog D. Scott Rogo, som er konsulterende redaktør av magasinet "Fate". Han presenterer denne historien som det beste eksemplet på en ond forfølgelse i sin bok "The Haunted House Handbook" (Grosset & Dunlap, 1978). Rogo deltok også i en reklamefilm for filmen "Poltergeist", da som ekspert på slike spøkelsesaktige forfølgelser som denne filmen handler om.

Ifølge Rogos beretning fikk mannskapet på Ivan Vassilli plutselig følelsen av en ond tilstedeværelse ombord på skipet på reise fra Balkan til Vladivostok i 1903.

- Det føltes som hele skipet ble mettet av ondskap, skriver han. Etter en stund fikk mannskapet panikk og en av mennene klarte til slutt ikke følelsen av denne onde tilstedeværelsen og hoppet derfor over bord. Dette dødsfallet syntes å tilfredsstille spøkelset, skriver Rogo videre, og den onde tilstedeværelsen syntes straks å forsvinne fra skipet. Men det bare for en kort stund. Tre dager senere var det onde spøkelset tilbake igjen.

Da skipet nådde havn prøvde mannskapet å forlate det, men de ble tvunget ombord igjen og måtte sette seil igjen for Hong Kong. Den onde tilstedeværelsen ble bare enda verre (ifølge historien) og mannskapet påsto at de nå var i stand til å se spøkelset i en tåket, menneskelig form. Enda to menn hoppet over bord og en tredje ganske enkelt døde av frykt.

Ivan Vassilli gjorde bare to reiser til utenom denne, en til Australia og en til San Francisco. På begge disse reisene gjorde spøkelset "krav" på enda flere offere, ifølge Rogo. Endelig returnerte skipet til sin hjemhavn i Russland - hvor ingen sjømann kunne la seg overtale til å gå ombord i skipet. Dette ble til slutt brent.

Dette er virkelig en interesant spøkeshistorie, men er det noen form for virkelighet eller sannhet i den ? Rogo bruker som kilde et kapittel med tittelen:

"The Haunts and the Horrors" fra Vincent Gaddis' bok "Invisible Horizons" (Chilton Books, 1965). Gaddis' bøker om mysteriøse ting kan ha virket som en modell for forfattere som Charles Berlitz og Jay Gourley. Blant kildene Gaddis siterer i sin bok er Fate Magazine, bøkene av Frank Edwards, og Ripleys "Believe it or not"..

I historien om Ivan Vassilli siterer han Coronet Magazine, desember 1942, og American Weekly, 14. april 1940. Jeg klarte å få fatt i dette eksemplaret av Coronet, men fant ikke at Ivan Vassilli var nevnt noen steder. Eksemplaret av American Weekly var umulig å få tak i. I jakten på andre kilder oppsøkte jeg Maritime Museum i San Francisco, en by som etter sigende skal ha vært besøkt av Ivan Vassilli i 1903 eller kort tid deretter. Barbara Bernhart, bibliotekar, begynte å lete etter beviser for at Ivan Vassilli i det hele tatt eksisterte. Skipet var ikke å finne i Lloyds register for skipsfart eller i det amerikanske register for skipsfart. Men dette beviste lite, siden det ikke var sikkert at alle russiske skip ville være registrerte. Det var heller ikke mulig å finne skipet i "All the World's Ships".

Enda mer mistenkelig var det at skipet ikke var å finne i registeret til San Francisco Marine Exchange, et register hvor alle skip som har anløpt San Francisco siden 1902

står nevnt. Avisene i California lister også de skip som anløper havnene der, men i disse avisers arkiver var det ikke mulig å finne navnet Ivan Vassilli. Et annet sted hvor det var en selvfølge å lete etter opptegnelser av hendelser som tilfellet Ivan Vassilli var i arbeidene til Charles Fort. Det var faktisk umulig (hvis historien om skipet er virkelig) at den skulle ha blitt oversett av Fort som er den mest altetende samler av interessante og ofte ubeviselige historier.

En av de mest flittige studenter av arbeidene til Charles Fort er en ung mann i Ontario som kaller seg for X. (En gang spurte jeg ham: "Hvorfor kaller du deg for X?", og han svarte med å spørre: "Hvorfor kaller du deg Sheaffer?" Jeg prøvde aldri mer å finne ut hvorfor han kalte seg X.)

Jeg skrev til X og spurte ham om det han visste om den antatte forfølgelsen av Ivan Vassilli. Han kjente til hendelsen fra beretningene til Gaddis, men hadde likevel ikke vært i stand til å finne noen beviser til fordel for historien. Den finnes ingen steder i arbeidene til Fort, forsikret X meg. X sa videre at han var svært lite villig til å tro på slike "spøkelseshistorier" som ble publisert i Coronet og American Weekly. X bemerket også at skipet var antatt å frakte militære forsyninger til forberedelsene til den russisk/japanske krig, en krig ingen her hørt om...

Jeg skrev direkte til Gaddis, som lever sin pensjonisttilværelse i syd-California. Han var elskverdig nok til å sende meg kopier av hver artikkel han refererte til i sin bok. Coronet-delen hadde ganske enkelt blitt datert feil; det var i september-utgaven 1942, ikke idesember-utgaven. Det var et kort fireavsnitts innslag i et stykke av R. DeWitt Miller. Men ingen indikasjoner fantes om kilden hvor all informasjonen var hentet fra. (Gaddis siterer også en av bøkene til Miller, *Forgotten Mysteries*, (1956) som en kilde til historien, men dette sitat synes å være ukorrekt. I alle tilfelle; Millers bok synes å bestå av informasjon hentet fra hans stykke i Coronet.

Artikkelen i American Weekly den 14. april 1940, fikk virkelig folk til å sperre opp øynene. Den har tittelen "Flere beviser for at ulykke kan forfølge skip". Den første halvdel av historien tar for seg

sagaen om den britiske damperen "Stonepool", som nettopp hadde gjennomført en kryssing av Atlanteren forfulgt av tyske u-båter, Mannskapet ombord på skipet hadde vært plaget av mekaniske problemer - riktignok ikke forårsaket av spøkelser - og var heldige som nådde havnen i live.

Artikkelen går så helt uforklarlig over til å omhandle mysteriene omkring Ivan Vassilli, som den beskriver som nesten utrolige. Det finnes ingen kilde for denne historien, og det er uklart hvorfor den er blitt tatt med her. Mer interessant er det at San Francisco Maritime Museum stadfestet at "Stonepool" virkelig har eksistert akkurat som beskrevet, og mente at den første del av artikkelen var helt og holdent troverdig. Det virker som om den første kjente beretning om forfølgelsen av Ivan Vassilli kommer fra en lite troverdig artikkel med tittelen "Flere beviser for at ulykke kan forfølge skip."

Videre bør det sies at beretningene om skipets reiser og aktiviteter blir mot sagt av uavhengige kilder. Den mest troverdige forklaringen på hele historien er vel den at en journalist tilføyde en spøkelseshistorie til en ellers ikke så dramatisk beretning om uhell på sjøen, og at letttroende forfattere og parapsykologer for all ettertid har sitert historien som en virkelig hendelse.

"Den merkverdige historien om ulykkeskipet Ivan Vassilli er ikke fantasi," forsikrer Rogo sine lesere. Likevel - det er veldig god grunn til å tro at den er det.

KILDE: *The Skeptical Inquirer*, Vol. VIII
No. 2, winter 1983-84.

Til norsk ved Geir Olsen, NIVFO VEST.

HUSK !

A FORNYE ABONNEMENTET I TIDE -
DET SPARER TID OG PENGER !

BENYTT VEDLAGTE GIROBLANKETT.

NYTT

Mosjøen-rapporten ER KOMMET

"Plutselig fikk vi se en mann et stykke fra oss. Med det samme mente jeg at det måtte være en annen bærplukker, men da han kom mot oss så vi at han ikke hadde noe å bære på.

Vi gikk i møte med ham, mens vi lurte på hva det var for en fremmedkar som hadde kommet på disse traktene. Så rakte han smilende hånden ut for å hilse. Jeg smilte igjen og skulle til å trykke ham i hånden, men han strøk bare fort sin hånd over innsiden av min. Han begynte å snakke men vi forsto ikke et ord av hva han sa. Det lignet ikke på noe språk jeg har hørt...

Mannen gjorde et tegn med hånden at vi skulle følge ham. Så snudde han seg og gikk bortover myren. Vi trasket etter og et lite stykke lenger borte fikk vi se en underlig gjenstand. Den var grå-blå

(Fra Edith Jacobsens beretning)

FOR FØRSTE GANG: EN FULLSTENDIG BERETNING OM DEN VERDENSBERØMTE SAKEN FRA MOSJØEN I 1954.

I SLUTTEN AV AUGUST DET ÅRET BLE MOSJØEN MIDTPUNKTET FOR EN HEL VERDENS SENSASJONSLYST. GJENNOM HELE VERDENS PRESSEN GIKK MELDINGEN OM AT SØSTRENE EDITH JACOBSEN OG ÅSTA SOLVANG HADDE SETT- OG FORSØKT Å SNAKKE MED EN MANN, SOM ETTERPÅ FORSVANT I EN NESTEN LYDLØS FARKOST AV FASONG SOM TO GRYTELOKK LAGT MOT HVERANDRE.

I MOSJØEN GIKK BØLGENE HØYT OG SKYLLET BORT ALLE ANDRE SAMTALEEMNER FOR UKER FREMVER. MAN DELTE SEG I TO LEIRE: DE SOM TRODDE OG DE SOM IKKE TRODDE. ETTERHVERT HAR EN TREDJE LEIR SEIRET: DE SOM IKKE VET HVA DE SKAL TRO....

NIVFO HAR GJORT GRUNDIGE UNDERSØKELSER I DENNE SAKEN, OG HAR BRUKT OVER 4 ÅR PÅ Å SAMLE ALLE NØDVENDIGE OPPLYSNINGER TIL DETTE DOKUMENTET OM MOSJØEN-SAKEN, HOVEDSAKELIG MIKROFILMKOPIER FRA AVISER, MEN OGSÅ TIDLIGERE PUBLIKASJONER.

SEND INN KUPONGEN IDAG!

Ennå i dag blir denne merkelige saken omtalt i UFO-litteraturen. Men hvem har egentlig noen full oversikt over det totale materialet som kom frem den gangen i 1954 ? Nå er for første gang alt dette samlet !

NIVFO's nye storhefte "MOSJØEN-RAPPORTEN" er på 55 sider i A4-format, og dokumentet rommer også en begrunnet konklusjon...

BESTILLING: Ved å sende inn beløpet, kr. 49,50 til NIVFO NORD, Postboks 990, 9401 HARSTAD. Postgirokonto nr. 5 23 38 95.

Navn: _____

Adresse: _____